

N 16/84

~~D. F. 44.~~

R
I

RATIO ATQ.
INSTITVTIO
STVDIORVM
SOCIETATIS
IESV.

SVPERIORVM

PERMISSV.

Liber societatis IESV *Julius 6 1601*

MOGVNTIÆ

Ex Typographia Balthasari Lippij.

M. DC.

164

Veneranda Universa Academiae Studii
 cum ratione, acque doctrina
 cum annos nonnullis, etque
 ceptis, hunc tanquam
 et, ac plene constituta, ad
 vincias pertinet. Iste enim
 utilitatem, que studis
 debeat, cum multo ante
 motes induci R. P. N. G. et
 id tamen huc, quod
 potuit. Decuit enim in
 etque huc, quod
 de hinc, quod
 tates, ac post
 ent, ut
 fieret, & ut
 ceptis in
 omnia
 quid in
 studiorum
 atque in
 eum in
 lum fuit, ut
 periti cunctis
 deant, ut
 modum
 modis
 nique de
 rationem
 omnes
 omnes
 A

VNIVERSA studiorum nostro-
rum ratio, ante quatuorde-
cim annos fieri, atque institui
cœpta, nunc tandem absolu-
ta, ac plane constituta, ad Pro-
uincias mittitur. Etsi enim propter magnā
vtilitatem, quæ studiis nostris allatura vi-
debatur, eam multo ante perfici, atque in
mores induci R. P. N. Generalis optauerat;
id tamen hucusque commode fieri minime
potuit. Decuit enim in re satis ardua, mul-
tisque difficultatibus implicata, nihil plane
definiri, priusquam Prouinciarum difficul-
tates, ac postulata diligenter examinaren-
tur, vt omnibus, quantum fieri posset, satis-
fieret, & vt opus, quod ab omnibus deinceps
in vsum adhiberi debebat, æquioribus
omnium animis reciperetur. quare quid-
quid initio à sex deputatis Patribus de omni
studiorum nostrorū ratione magno labore
atque industria disputatum, atque consti-
tutum fuerat, eo cōsilio ad Prouincias mis-
sum fuit, vt doctores nostri, & harum rerum
periti cuncta diligenter, & exacte perpen-
derent; vt si quid in hac ratione minus cō-
modum obseruarent, vel quod institui cō-
modius posset, animaduernerent; quid de-
nique de tota hac ratione sentirent, adhibi-
tis rationū momentis, exponerēt. Quod cū
omnes fere Prouinciæ strenue, atq; viriliter

præstitissent, omnia, quæ ab iis obseruata,
vel proposita fuerant, Romæ iterum à præ-
cipuis Romani Collegii doctoribus, & à
tribus deputatis Patribus, qui in hunc finem
Romæ substiterant, sedulo recognita R. P.
N. Generalis cum Patribus Assistentibus
accurate perpendit, rationemque hoc mo-
do accommodatâ iterum in vniuersam So-
cietatē mitti curauit, & vt ab omnibus ex-
acte seruaretur, præcepit. Monuit tamē Pro-
uinciales omnes, vt quoniam nouæ institu-
tiones ab experimento solidiorem firmita-
tem accipiūt, in suis quique Prouinciis, quid
quotidianus docendi vsus ostenderet, ad-
notarent, & Romam postea mitterent, vt
extrema tandem operi manus admoueretur,
& studiorum nostrorum ratio, post tā-
tā, tamq; diuturnā discussionē, certa aliqua
firmitate stabiliretur. Cum vero Prouincia-
les, qui ad Quintam Generalem Congrega-
tionem venerunt, ex suis Prouinciis, quæ ex
quotidiano vsu minus commode accidere
animaduersa fuerant, attulissent, & pleriq;
omnes maiorem in hac ratione breuitatem
præter cætera desiderarent, magno sane la-
bore factum est, vt tota ratio iterū diligen-
ter examinaretur, & perpenſis rationū mo-
mentis, quæ à Prouinciis afferebantur, quid
tandem firmiter constituendum esset, diui-
dica-

dicaretur, & omnia quo ad fieri potuit, ad breuiorem, commodioremque methodū redigerentur: quod ita præstitum est, vt sperari merito possit, postremum hūc laborem ab omnibus comprobatum iri. quare hæc studiorum ratio, quæ nunc mittitur, omnibus aliis quæ ante hac experimēti causa missæ fuerant, posthabitis, seruari in posterum ab omnibus nostris debebit, in eoq; sedula doctorum nostrorum opera collocanda erit, vt, q̄ postrema hac ratione præscripta sunt, facile, suauiusque executioni mandentur. quod ita futurum esse mihi facile persuadeo, si omnes intelligāt rem hanc R. P. Nostro maxime cordi esse. Superioribus vero, quibus præcipue hoc onus incumbit, grauius sane, atq; efficaciter R. P. N. Generalis commendat, vt quanta maxima possunt animi contentione enitentur, vt res hæc tantopere in nostris Constitutionibus cōmendata, & quæ nostris auditoribus vberes fructus allatura creditur, ab omnibus alacriter & exacte seruetur.

Datum Romæ 8. Ianuarii 1599.

Mandato R. P. N. Generalis.

Iacobus Dominicus Secretarius.

PRATON

perinde est quod per unumquemque dicitur
studium in se habere. Et hoc est
num secundum se habere. Et hoc est
tunc etiam in parte. Et hoc est
falsici omnes tunc qui in se habent
habent ordinem. Et hoc est
necesse. Et hoc est instrumentum esse ad
committenda debent esse in se habere
et zelo bono et iudicio ad ea que sunt
sunt in litteris eorum etiam in parte
secundum se habent. Et hoc est
commendat in Dominum. Et hoc est
a. Proinde non solum in se habere
eis exigenda respondet.

REGVLÆ PRÆPOSITI PRO- VINCIALIS.

VM ex primariis Societatis nostræ ministeriis vnum sit, omnes disciplinas Instituto nostro congruentes ita proximis tradere * vt inde ad cōditoris ac Redemptoris nostri cognitionē, atque amorem excitentur: omni studio curandum sibi putet Præpositus Prouincialis, vt tam multiplici scholarum nostrarum labori fructus, quem gratia nostræ vocationis exigit, abunde respondeat.

Finis studio-
rum Socie-
tatis.

* p. 4. pro-
cem. & c. 12.
§. 1. p. 10. §. 3.

2. Proinde non solum id Rectori valde commendet in Domino, sed ei etiam Præfectum studiorum, vel * Cancellarium adiungat Virum in litteris egregie versatum, qui & zelo bono & iudicio, ad ea, quæ sunt ei committenda polleat cuius sit munus, generale Rectoris instrumentum esse ad studia bene ordināda: cui Professores, & scholastici omnes tum qui in eodem Collegio, tum etiam si qui in Cōuictorū, & Alumnorum Seminariis forte degūt, & Præfecti ipsi studiorum in Seminariis, in rebus ad studia pertinētib. ea qua par est humilitate pareāt.

Præfectus
studiorum
generalis.
* p. 4. c. 17.
§. 2.

Præfectus
studiorum
inferiorum,
& attrii.

3. Quod si ob Gymnasii amplitudinem, ac varietatem per vnum studiorum Præfectum non videatur scholarum, omnium rationibus satis esse consultum, alterum constituat, qui ex Generalis Præfecti præscripto Inferioribus studiis moderetur; quin etiam si ita res exigat, adiiciatur tertius, qui scholarum attrio præsit,

Professores
quomodo
comparandi

* p. 4. c. 6.
§. 6.

4. Multo ante provideat quosnam pro vnaquaq; facultate Professores habere possit; obseruatis iis, qui ad eam rem videntur aptiores: qui * docti, diligentes, & assidui, ac profectus studentium tum in lectionibus, tum in aliis litterariis exercitationibus studiosi sint.

Sacræ scri-
pturæ studiū,
& Magister.

* p. 4. c. 12.
§. 2. & B.

5. Magnam diligentiam adhibeat in promouendo sacrarum literarum studio; quod perficiet, * si viros ad id muneris eligat non solum linguarum peritos (id enim maxime necessarium est) sed etiam in Theologia scholastica, cæterisque scientiis, in historia, variaque eruditione, & quoad eius fieri potest, in eloquentia bene versatos.

Auditores &
tempus.

6. Hanc autem sacræ Scripturæ lectionē per bienniū; hoc est; secundo fere, & tertio Theologiæ anno Theologi audiant quotidie per tres circiter horæ quadrantes, vbi duo sunt Theologiæ Professores; vbi vero tres, vel singulis diebus breuiorem, vel si magis

magis placeat longiorem alternis.

7. Linguam Hebræam si commode possit, doceat sacræ Scripturæ professor, vel saltem aliquis, qui sit Theologus: optandumque, ut esset etiam *linguarum peritus non solum græcæ, propter nouum testamētum; & versionem septuaginta Interpretum, sed etiam Chaldaicæ, & Syriacæ: cum ex his linguis multa in libris Canonicis sparsim habeantur.

Hebrææ linguæ professor qualis.

* p. 4. c. 12.

§. 2.

8. Ab hac lectione per annum audienda, hoc est, secundum fere, vel tertium Theologiæ, Theologi non eximantur, nisi qui ad eam inepti penitus censerentur. Præterea ut monēt Cōstitutiones, deliberare debet, qui nam sint huic studio addicendi: qui vero addicti fuerint, biennio q̄ repetendæ Theologiæ præscribitur, plus studii in hebraicis ponant, imo in ipso cursu Theologiæ priuata academia, saltem in vacationibus si fieri potest, iuuentur.

Auditores & studium.

* p. 4. c. 6.

litera D.

9. * Quadriennio ex Constitutionibus Theologiæ cursum absolui curet, idque à duobus, vel si omnino aliter commode fieri non posset, à tribus ordinariis professoribus, pro diuerso prouinciarum usu. Illud autem in primis meminerit * nō esse ad Cathedras Theologicas promouendos, nisi q̄ erga S. Thomam bene affecti fuerint, qui

Theologiæ cursus, & magistri.

* p. 4. c. 9.

§. 3. & c. 15 §. 1.

3. & p. 5. c. 2.

§. 2.

* 5. Congr.

can. 9.

vero ab eo alieni sunt, vel etiam eius parum studiosi, à docendi munere repellantur.

Biennium ad
Theologiam
repetendam.

* Reg. 52.
Prouinc.

* p. 4. c. 6. §.
14. & 16. & c.
15. §. 3.

* Reg. 62.
Prouinc.

Promotio ad
gradus.

* p. 4. c. 6. §.
17. c. 15. §. 4.
c. 17. §. 8. &
lit. M.

Casuum Pro-
fessor.

* Reg. 56.
Prouinc.

10. Initio quarti anni cum Rectore, Praefecto, Magistris, suisque consultoribus designet aliquos, qui & probatae virtutis imprimis sint, & ingenio polleant, ut ad Theologiam priuatim repetendam, & habendos actus Superioris arbitrio biennio, ut Constitutiones iubent, priuatum, & quietum studium habeant, de quo priuata inferius erit instructio: ex quibus, ubi regionis mos est, poterunt aliqui facta à Generali potestate ad gradus Doctoratus, vel Magisterii promoueri.

11. Vbi est consuetudo, ut publica fiat promotio ad gradus, Constitutio accurate seruetur, nec ullus promoueatur, nisi Theeses aliquot ex insignioribus scripturae locis, scholasticis conclusionibus intermiscant. Ratio quoque promouendi, & reliqui ritus (modo ne Constitutionibus repugnet) prout cuiusque loci consuetudine, statutisque teneantur.

12. Duos in eo Collegio, ubi est prouisoris Seminarium Casuum conscientiae, Casuum professores constituat, qui vniuersae eius generis materias inter se diuisas biennio explicent: vel vnum, qui binas quotidie lectiones habeat.

Bis

13. Bis in hebdomada *in Domibus professis; in Collegiis bis, aut semel, vt melius esse in Domino iudicauerit, siue in iis aliqua sit, siue nulla publica casuum lectio, Sacerdotes nostri conueniant ad habendam inter se de casibus collationem aliquo praeside à se constituto, qui prudenter, ac tuto possit hanc prouinciam sustinere, atque is Praeses regulas professoris casuum, in quibus modus huius collationis praescribitur, legat ac seruet.

Collatio casuum.

* Reg. 57.

Prouer. &

Prap. 57.

14. Fiat etiam huiusmodi casuum collatio in primariis Collegiis siue vnus, duoue sint casuum professores, siue nullus; potissimum pro omnibus Theologiae auditoribus, sed semel tantum in hebdomada.

Eadem collatio in Collegiis primariis.

15. Ab his autem omnibus, quas diximus, collationibus praeter Theologiae, ac philosophiae professores, & si quos alios excipiedos Superior iudicauerit, nulli praeterea cassista, nullique Sacerdotes, qui ex instituto, vel interdum confessiones audiant, eximantur, imo Superior ipse non nisi raro, & graues ob causas absit.

Ab ea non eximendi.

16. Philosophiae professores (nisi grauissima necessitas aliud exigat) oportet non modo cursum Theologiae * absoluisse, sed eandem biennio repetisse, vt eorum doctrina tutior esse possit, magisque Theologiae descer-

Phiae professores quales.

* p. 4. c. 9. §. 2. & 3. 5. Cogr. decr. 55.

deseruiat : Si qui autem fuerint ad nouitates proni: aut ingenii nimis liberi, hi à docendi munere sine dubio remouendi.

Phīa. cursus.

* p. 4. c. 15.

§. 2.

17. Philosophicum cursum * triennio absoluent, non autem minore tempore, vbi sunt nostri, si autem soli sint externi auditores, relinquatur Prouincialis iudicio; quotānis vero si fieri potest vnus cursus absolueudus, & alter inchoandus.

Rhetoricæ
& humani-
tatis tēpus.

18. Licet cursus temporis ad humanitatis, & Rhetoricæ studium definitus esse nequeat, & ad superiorem pertineat expendere quantum in his litteris quemque hærere oporteat: Nostros tamen non ante ad Philosophiam mittat, quam biennium in Rhetorica consumpserint, nisi ratio ætatis, aut aptitudinis, aut aliquid aliud obstat in Domino iudicetur. Quod si aliqui * indole ingenii ad magnos progressus in his potissimum studiis faciendos præditi sunt, vt solidius * fundamentum iaciant, videndum erit, an operæ pretium sit triennium impendere,

* p. 4. c. 5 §. 2.

& c. 3. & c. c.

13. §. 4. c. 15.

§. 1. & A.

* p. 4. c. 6.

§. 4.

De examine
logicorum.

* p. 4. c. 13.

§. 4.

19. §. 1. Postquam cursum Philosophicū ingressi fuerint, bis * examinandi erunt per designatos examinatores, Præfectum videlicet, studiorum, & Magistros Theologiæ, ac Philosophiæ, Rectore præsentē, eiusque consultoribus, & ipso Prouinciali si possit, pri-

primum quidem paulo ante quadragesimā,
vel sub ferias paschales, deinde rursus Logi-
ca absoluta.

§. 2. In hac autem tota re, quia magni mo-
menti in Domino iudicanda est, & confide-
rate admodum ob maiorem Dei gloriam
transigenda, seruet in primis Prouincialis
Regulas 49. & 56. officii sui, & potissimum
rationem habeat virtutis.

Virtutis ratio
habenda.

§. 3. Hoc examen, quo decernitur: Vtrum
quis Philosophiæ, an Casibus cōsciētix de-
stinandus sit, secretis fiat suffragiis, & quod
constitutum fuerit simul cum examinato-
rum iudicio scriptum constet in libro ad id
designato, seruentq; rem omnino secretā,
qui examini intererunt.

Examinis fi-
nis, & mo-
dus.

§. 4. Ergo in priori examine si qui ine-
pti ad Philosophiā deprehensi fuerint, de-
stinentur ad casus, vel ad docēdum Prouin-
cialis arbitrio (sic enim hanc destinationem
ad casus, intelligimus) de reliquis nihil cer-
ti pro tempore statuatur. In posteriori vero
examine, triplex omnino gradus in iis, qui
examinantur aduerti potest; aut enim me-
diocritatem excedunt, & hi reliqua studia
prosequi debent: aut infra illam sunt, & hi
omnino casibus applicandi erunt: aut deni-
que in mediocritate consistunt, & in his et-
iam sua distinctio erit.

Qui casibus
qui philoso-
phiæ desti-
nandi.

Talentiratio
habenda, &
quibus bien-
nium Theo-
logiæ conce-
dendum.

§. 5. Nam si mediocres sunt in litteris, & nullo alio talento præditi sunt, hi quoque mittentur ad Casus: sin autem horum quisciam simul cum præcipua virtute bonum præ se ferret talentum concionandi, vel gubernandi; tunc, quo maiori securitate, & auctoritate possit Societas eius opera vti, deliberet Prouincialis cum suis Cōsultoribus an præter Philosophiam, duo Theologiæ anni sint ei concedendi. Quod vbi statuerit, aperte moneat eum non nisi ad hanc mensuram studia continuaturum.

Triennium
quibus.

§. 6. Quod si forte iis, qui concionandi facultatem habent, biennium non sufficiat ad eas Theologiæ materias in scholis audiendas, quæ necessariæ videntur, vt tuto, & sine errore suum munus exequantur, cuiusmodi sunt, quæ in Summa diui Thomæ, in prima parte docentur ante disputationem de Angelis, in tertia de Incarnatione, & Sacramentis, & in prima secundæ de Gratia, poterit tunc illis tertius Theologici studii annus ad eam rem concedi, vel certe iuuandi erunt priuatis domesticæ alicuius academici lectionibus, quibus vel eo biennio, vel postea suppleant, quæ in schola per id tempus non explicantur; omittendo etiam publicas aliarum rerum lectiones, quæ minus ipsis vtilēs viderentur.

§. 7. Denique si quis esset ut ingenio non omnino spectabilis ita Regēdi, vel Concionandi facultate, & virtute adeo singulari, ut compensaturus videretur perfectam illam Theologiæ scientiam, quam Constitutiones requirunt, atq; ita è re futurum Societatis iudicaretur si Theologiæ cursum conficeret, huic sanè re prius cum Consultoribus communicata, quartus etiam Theologiæ annus concedi poterit.

Quadriennium quibus.

§. 8. Eodem etiam examine probandi sunt, qui vel totum cursum philosophiæ, aut eius partem, vel partem etiam aliquam Theologiæ antequam in Societatem ingrederentur audierint, ut idem de illis etiam statuatur.

Examinandi qui extra Societatem studuerunt.

§. 9. Maxime autem caueat ne hac studiorum indulgentia, & privilegio utatur, nisi erga humiles, & vere pios, & mortificatos, qui eo non putentur indigni.

Studiorum Privilegium humilibus fiat.

§. 10. Si quis etiam forte ex designatis ad Philosophiam, aut etiam Theologiam audiendam in ipso studiorum decursu mediocritatem eandem vere non excedere videatur, ut initio existimatum erat, similiter debet post idem examen, Casuum studiis addici.

Qui in ipso cursu à studio is amouēdi.

§. 11. Mediocritas porro, de qua dictum est, ita videtur accipienda, ut accipi vulgo

Mediocratis descriptio.

solet,

solet, cum aliquis mediocri ingenio esse dicitur, nimirum vt ea intelligat, & comprehendat, quæ audit quibusque studuit, ac de iis etiam rationem posceti reddere mediocriter possit, etiam si ad eum doctrinæ gradum in Philosophia, ac Theologia non perueniat, quem constitutiones designant his verbis * SATIS IN EA PROFECISSE: nec possit assertiones, quarum ibi fit mentio, defendere ea eruditione, ac facultate, qua defenderet is, cui ingenii satis esset ad Philosophiam, vel Theologiam perdocendam.

p. 5. c. 2. §. 2.

De talentis
quò iudican-
dum.

§. 12. De illa autem bonitate talenti ad concionandum, vel gubernandum, quam habere debent qui per biennium daturi sunt operam Theologiæ, itemque de singulari talento eorum, quibus ipsum quadriennium concedendum diximus, serio cum suis consultoribus, & aliis grauib. viris, qui eos bene norint, & de huiusmodi rebus iudicare possint, consideret.

Iudicium
Prouinciali
permisum.

§. 13. Verum quoniam in huiusmodi examine, & iudicio ingeniorum solent haud raro discrepantes esse sententiæ, penes Prouincialem erit re bene perpensa, perspectis suffragiis, auditisque suis consultoribus id decernere, quod in domino iudicauerit expedire ad maiorem DEI gloriam, & commune

mune Societatis bonum. quod si iudicaret
nō esse quempiam illis studiis applicandum,
notet hoc in libro, vt de priori examine di-
ctum est §. 3.

20. Audiant, & secundo Philosophiæ an-
no Philosophi omnes in schola tribus cir-
citer horæ quadrantibus Mathematicā præ-
lectionem. Si qui præterea sint idonei, &
propensi ad hæc studia, priuatis post cursum
lectionibus exerceantur.

Mathemati-
cæ auditores
& tempus.

21. §. 1. Scholæ studiorum inferiorum (o-
missis, propter rationes quæ afferuntur in
parte quarta Cōstitutionum, Abecedariis)
non plures, quam quinque esse debent, vna
Rhetoricæ, altera Humanitatis, & tres Grā-
maticæ.

Scholæ infe-
riores quot.

* P. 4. c. 13.
littera B.

§. 2. Hi enim sunt quinque gradus, ita
apte inter se connexi, vt permisceri, aut
multiplicari nullo modo debeant, tum
ne ordinarios etiam magistros frustra mul-
tiplicare necesse sit; tum ne multitudo scho-
larum, & ordinum longiore quam par sit
tempore egeat ad hæc inferiora studia de-
currenda.

Cum non per-
miscenda,
nec multipli-
canda.

§. 3. Quod si Scholæ pauciores sint quam
quinque, ne tum quidem hi quinque gra-
dus varientur: sed poterunt duo ordines in
vna Classe ita constitui, vt vterque vni ex iis
quinq; gradibus respondeat: eo modo, quo

Duo ordines
in vna classe.

B

dice-

dicetur regula quarta Præfecti studiorum inferiorum.

Altiores clas-
ses potius
retinendæ.

§. 4. Illud porro curandum, vt quando Scholæ pauciores sūt, altiores semper quoad eius fieri potest retineantur, sublatis infimis.

Multiplicā-
de interdum
scholæ non
gradus.

§. 5. Quando autem dicimus Scholas inferiores non plures esse debere quam tres; & omnes, non plures quam quinque; intelligimus non tam de Scholarum, & magistrorū numero, quam de numero graduum, quos modo descripsimus nam si multitudo discipulorum tanta sit, quantæ sufficere nō possit vnus * magister, tunc geminari poterit Schola, data à Generali facultate, ita tamen vt idem gradus, eadem lectiones, eadem ratio, ac tempus docendi in vtraque retineatur.

* Reg. 47.
Prouin.

Vbi liceat
multiplica-
re.

§. 6. Hanc tamen geminationem fieri nō oportet, nisi vbi sunt studia Societatis vniuersalia, ut ratio exigit foundationis, ne plus quam par sit, Societas oneretur.

22. Ad conseruandam humaniorum literarum cognitionem, & Magistrorum veluti seminarium fouendum, binos minimū, aut ternos habere studeat in Prouincia his literis, & eloquentia præstantes. Quod consequetur si ex iis, qui ad hæc studia idonei, propensiq; sunt, nonnullos huic rei subinde di-

de dicare studeat cæteris facultatibus quantum satis est excultos, quorum opera, ac sedulitate bonorû professorû genus quoddâ, ac tanquam seges ali, ac propagari possit.

23. Dabit operam vt nostri Magistri v-
tantur Grammatica Emmanuelis. Quod si
Methodi accuratioris, quam puerorum cap-
tus ferat alicubi videatur, vel Romanam
accipiant, vel similem curet conficiendam
consulto Præposito Generali, salua tamen
ipsa vi ac proprietate omnium præcepto-
rum Emmanuelis.

Grammatica
Emmanuelis.

24. Perpetuos Grammaticæ, ac Rhetori-
cæ Magistros, quam potest plurimos paret.
Id autem fiet, si post absoluta casuum, aut
etiâ Theologiæ studia nonnullos, quos ma-
gis in hoc quâ in alio munere Societate iu-
uare posse in Domino iudicauerit, ad id stre-
nue applicet, horteturq; vt se totos in tã sa-
lutare op^o ob mai^o Dei obsequiû impêdant.

Magistri per-
petui.

25. Proderit et in ipso Societatis ingressu
aliquos, qui ad id accommodati viderentur,
quiq; propter ætatem vel ingenium in gra-
uioribus studiis profecturi non essent, hac
conditione recipere, vt vitâ suâ in his literis
docēdis diuino obsequio dicare velint. quod
etiâ adnotetur in libro Prouincialis. Hi verò
vel ante, vel postquam aliquot annos do-
cuerint, prout in Domino visum fuerit, ali-

Ab ingressu
parandi, nè e
remouendi

quid ex conscientia casibus audire, & Sacerdotes fieri poterunt, ad idem docendi munus reuersuri: à quo non remoueantur sine graui causa, & consultatione; nisi interdum ob defatigationem, vt vno aut altero anno intermittant Præpositus Prouincialis statuerit.

A docendi munere non eximendi.

26. Discipulos interim nostros Prouincialis à docenda Grammatica, vel Humanitate non eximat, nisi aliter ob ætatem, aut aliam rationem statuendum in Domino videatur.

Ex cursu ad Theologiam eligendi.

27. Ex singulis tamē cursibus seligat singulos, aut binos, ternosue, seu plures pro numero discipulorum, qui plus ceteris profecturi videantur, quos Theologiæ applicet: quibus tamē si necesse sit, vel si videatur, vt poterit absolutis studiis, & tertio anno probationis, ad docendam etiam grammaticā, seu studia humanitatis.

Magisterij tempus.

28. Enitendum vt scholis nequaquā præficiantur qui Philosophiam, si eam audituri sunt, nondum audierint, cum qui iam audierint, non desunt.

Initium docendi à qua schola.

29. Curandum etiam vt nostri initiū docendi faciant ab ea schola, qua superiores sciētia sint, vt sic quotannis ad altiore gradum, cum bona parte suorum auditorum possint ascendere.

Atque

30. Atq; vt instructiores sint, quando ad docendum veniunt, perneceffarium est, vt priuata academia ad id exerceatur: quod Re-
ctori valde cōmendetur, vt quod est in eius regula 18. diligenter efficiatur.

Academia
ad magistros
instituēdos.

31. Efficiat vt in Collegiis præsertim pri-
mariis, in quibus numerus externorum di-
scipulorum copiosior est, plures sint con-
fessarij, ne ad vnum omnes ire necesse sit.
quam etiam ob causam, extraordinarij in-
terdum exponantur, vt magis pœnitenti-
bus satisfiat.

Confessarij
non desint.

32. In Collegiis vero præsertim minori-
bus operam dabit, vt * coadiutorum satis sit
ne Magistrorum, & discipulorum opera Re-
ctor ad munera domestica vti cogatur.

Nec coadiu-
tores,

* P. 4. ca. 3. §.
2. & c. 6. §. 3.
& B.

33. Ne nostris quantum satis est librorū
desit, aliquem redditum annuum siue ex
Collegij ipsius bonis, siue aliunde ampli-
candæ * bibliothecæ attribuat, quem alios
in vsus conuertere nulla ratione liceat.

* P. 4. cap. 6.
§. 7.

34. Omni vigilantia caueat, maximi mo-
menti id esse ducendo, vt omnino in scho-
lis nostris abstinenceatur à libris poëtarum, aut
quibuscunque qui * honestati, bonisque
moribus nocere queant, nisi prius à rebus,
& verbis inhonestis purgati sint, vel * si o-
mnino purgari non poterunt, quemad-
modum Terentius, potius non legantur, ne

Abstinentū
à libris inho-
nestis.

* P. 4. c. 5. lit.
E c. 14. §. 2.

* Ibi. lit. D.

rerum qualitas animorum puritatem offendat.

Constantia
in scholarū
horis, & va-
cationibus.

* p. 4. c. 13. A.

* 35. Constituat quibusnam toto anno horis inchoandæ, finiendæque sint scholæ, ubi certis anni temporibus variantur: quod autem constitutum fuerit, in eo constanter perseuerandum; sicut nec facile permittendum, ut dies vacationis hebdomadariæ differatur, aut anticipetur: curandumq; ut ordo dierum, quibus docendum, & quibus vacandum est, omnino seruetur.

Vacatio.

* p. 4. c. 13.

§. 1.

36. * Vt assiduitas in literario exercitio, sic & aliqua remissio necessaria est: cauendū tamen ne vllę nouæ vacationes introducantur; & in iis, quæ præscribuntur, constantia seruetur. De quibus hæc potissimum dicenda sunt.

Vacatio ge-
neralis.

37. §. 1. Anniuersariæ vacationes generales classium superiorum, breuiores non sint, vno mense; nec longiores duobus. Rhetorica, nisi mos vniuersitatis aliud exigat, mense vacet: Humanitas tribus hebdomadis: Suprema grammaticæ duabus; vna tantū reliquæ,

Dies festi.

§. 2. Vt certi, statique sint dies festi, quorum numerum minui magis, quam augeri oportet, eorum Catalogum conficiendum curet pro suæ regionis ritu.

§. 3. A vigilia Natalis Domini ad festum vsque Circumcisionis diem classes superiores;

res; inferiores verò à meridie eiusdē vigilię vsq; ad festum diem S. Innocentium vacent.

§. 4. A Quinquagesima vacetur, vbi mos erit, vsque ad feriam quartam Cinerum, quo tamen die post meridiem Magistri omnes doceant.

§. 5. A Dominica palmarum vsq; ad Dominicam in albis, superiores classes; inferiores autem à meridie quartę ferię Maioris hebdomadę vsq; ad feriam tertiam Paschatis vacent.

§. 6. A vigilia Pentecostes in scholis superioribus; in inferioribus à meridie eiusdē vigilię vsq; ad feriam tertiam vacetur & præterea feria quinta.

§. 7. Pridie Solemnitatis Corporis Domini tum inferiores, tum superiores à meridie solum vacent; contra vero in commemoratione defunctorum solum ante meridiem.

§. 8. Porro his diebus, quibus scholę tantum inferiores habentur, nihil de legitimo tempore diminuatur.

§. 9. Si quando per supplicationes publicas non liceat habere scholas antemeridianas, pomeridianę certe habeantur; in Rogationibus tamen etiã antemeridianę, vbi ea consuetudo viget.

§. 10. Saltem singulis hebdomadis dies vnus quieti destinatus sit. quod si duo dies

supplicatio-
nes.

Hebdoma-
daria vaca-
tio.

* p. 4. c. 13. F.

festi in vnā hebdomadam inciderint; nū-
lus præterea erit vacationis dies: nisi forte id
sæpius, atq; ita accadat, vt alter in diē Lunæ,
alter in Sabbathi diē incidat: tū enim pote-
rit aliud dies indulgeri. Quod si vnus in heb-
domada dies festus fuerit, isq; die Mercurij,
vel Iouis; eo die vacatur, non alio: sin autem
die Lunæ, aut Sabbathi; cessabitur item die
Mercurij: si deniq; die Martis, aut Veneris,
tunc si concio nō habeatur, & liceat hone-
stæ recreationi operam dare, non vacabitur
alio die: si non liceat, vacabitur rursus die
Iouis, aut Mercurij.

Diuerſa pro
ratione clas-
ſium.

§. II. Et in superioribus quidem classibus
hebdomadariæ cessationi dabitur integer
dies. In inferiorib⁹ verò ante meridiem do-
cetur, in Rhetorica per horam cum dimi-
diata, in cæteris per duas horas; post meri-
diem omnes vacant: ab initio tamen Iunij
omnes tota die.

Obſeruatō
libri studio-
rum.

38. Denique; vt totus hic Societatis labor
ad maiorem Dei gloriam bene succedat, vi-
deat vt omnes tum superiores, tū inferiores
perfecte obseruent suas, quæ ad rationē stu-
diorum pertinent, regulas.

Varietas pro
varietate re-
gionum.

* p. 4. c. 6. k.
c. 13. §. 2. & A.
c. 14. §. 5.

* 39. Et quoniam pro regionum, tempo-
rum, ac personarū varietate, in ordine & sta-
tutis horis studio tribuendis, in repetitioni-
bus, disputationibus, & aliis exercitationi-
bus,

bus, itemque in vacationibus potest varietas accidere: si quid in sua provincia magis expedire ad maiorem in literis profectum existimabit, referat ad Præpositum Generalem; ut ea demum statuantur, * quæ ad omnia necessaria descendant; ita tamen, ut ad communem ordinem studiorum nostrorum maximè accedant.

* p. 4. c. 7.
§. 2.

40. Ad extremum quæ de pietate, & disciplina morum, ac de doctrina Christiana tradenda in regulis inferiorum Magistrorum, & quæ de moribus ac pietate in communibus omnium Magistrorum regulis præcipiuntur, ut proximè ad salutem animorum spectantia, & toties in Constitutionibus inculcata, sibi præcipue cõmendata putet,

Pietatis &
morum præ-
cipua cura.

REGVLÆ RECTORIS.

I.

Studiorum
cura.

* p. 4. proœ.

VM ideo * Collegia & Vniuersi-
ates Societas ampl. ctatur, vt in
is nostri cōmode possint, & do-
ctrina, cæterisque rebus, quæ ad
adiuandas animas conferunt, instrui, &
quæ didicerint ipsi, communicare cū pro-
ximis; post Religiosarum, & solidarū virtu-
tum curam, quæ præcipua esse debet, in il-
lud maxime incumbat, vt finem hūc, quem
in Gymnasiis admittendis Societas sibi pro-
posuit, Deo iuuante, consequatur.

Præfeti au-
thoritas.

* p. 4. cap. 17.
§. 2.

2. * Ad studia moderanda adintorem
habebit studiorum Præfectum; cui omnem
tribuet potestatem, quam ad rectam eius
officij administrationem pertinere iudi-
cabit.

Literariis
exercitatio-
nibus inter
sit.

* p. 4. c. 6. §.
9.

3. Ita reliqua negotia dispenset, ac tem-
peret, vt omnes * literarias exercitationes
fouere, atque amplificare possit. Adeat in-
terdum s. holas etiam inferiores: frequen-
ter intersit Theologorum, philosopho-
rumque disputationibus, tum priuatis, tum
publicis; an & quibus de causis huius exer-
citationis fructus impediatur, obseruet.

Nullo

4. Nullo modo ferat auditorum quem- ^{Præcidendæ}
piam à disputationibus, aut repetitionibus ^{discipulis}
abesse; vt omnes eam rem magnæ sibi curæ ^{occupatio-}
esse intelligant: * proinde occupationes o- ^{nes.}
mnes discipulis præcitat, quæ studiis impe- ^{* Reg. 38.}
dimento esse possint. ^{Rectoris,}

5. Eos, qui biennio recolunt Theologi- ^{Præsertim}
am, habendis concionibus in Ecclesiis, vel ^{biennio re-}
in Cœnobiiis Virginum, quam minime po- ^{perentibus.}
test occupet, idq; consulto Prouinciali.

6. Ex iisdem, si quando ordinarij vel Phi- ^{Magistris qui}
losophiæ, vel Theologiæ Præceptores de- ^{substituendi,}
sint, in eorum loco aliquos suffici par erit: ii-
demq; poterunt, si opus sit, domesticis tum
repetitionibus, tum disputationibus Præcep-
torum loco præsidere: imo etiam consulto
Prouinciali, Philosophiam, vel Theologiã
in scholis ad tempus prælegere.

7. * Efficiat vt Hebrææ, Græcæq; linguæ ^{Linguarum}
Academiæ instituâtur inter nostros, in qui- ^{Academiæ.}
bus Academici bis, aut ter in hebdomada, ^{* p. 4. ca. 6. §.}
certo aliquo, puta vacationis tempore, sic ^{5. D.}
exerceantur, vt inde prodire possint, qui ha-
rum linguarum scientiam, & dignitatem
priuatim, ac publicè tueantur.

8. * Domi linguæ latinæ vsus inter scho- ^{Linguæ lati-}
lasticos diligenter conseruandum curet: ab ^{na vsus.}
hac autem latinè loquendi lege non eximã- ^{* p. 4. c. 6. §.}
tur, nisi vacationum dies, & recreationis ^{13.}
horæ

horę; nisi forte in aliquibus regionibus Pro-
uinciali videretur his etiam temporibus fa-
cile posse hunc latinę loquędi vsum retine-
ri. Faciendum quoq; vt nostri, qui nondum
studia absoluerunt, literas, cum ad nostros
scribunt, scribant latinę. Bis præterea, aut
ter in anno, cum aliqua celebritas, vt reno-
uationis studiorum, aut votorum agitur,
Philosophi etiam, ac Theologi Carminum
aliquid condant, affigantque,

Academia
ad Magistros
instituēdos.

9. Ne Magistri classium inferiorum, do-
cendi rudes, ad docendum accedant. Colle-
gij ex quo humaniorum literarū, & Gram-
maticę Magistri solent educi, Rector deli-
gat vnum aliquem docendi peritissimū, ad
quem sub finem studiorum ter in hebdo-
mada per horam conueniant proximę futu-
ri Præceptores, ad nouum instituendi Ma-
gisterium, idq; vicissim prælegendo, dictan-
do, scribendo, emendando, aliaque munia
boni Præceptoris obeundo.

Rhetores no-
stri quomo-
do erudiēdi.

10. Si nostri Rhetores, & Humanistę, vel
ad publicas non accedunt prælectiones; vel
accedunt quidem, istamen, qui scholę præ-
est, & externos discipulos exercet, non po-
test, nimio fortasse oneri externorū, & no-
strorum probe instituendorum sufficere:
nostros alteri cuipiā idoneo Rector cōmit-
tat, à quo ex formula in regulis Professoris
Rhetor-

Rhetoricæ præscripta, domi priuatim diligenter exerceantur.

II. * Videat etiam, vt interdum aliquæ à nostris Rhetoricis orationes aut poëmata latinè, vel græcè, tum in mensa habeantur, tum in aula de re aliqua ad ædificationē domesticorum, & externorum pertinente, qua ad perfectiora in Domino animentur; aliæque exercitationes non desint, quæ in Constitutionibus commendantur.

12. Curandum est vt Alumnī nostri, siue Conuictores annū (quoad eius fieri potest) Rhetoricam audiant, antequam philosophiam aggrediantur; eorumq; parentibus, quantum id expediat, demonstrandū. Ceteris quoq; externis idem suadendum; * qui, si volent nihilominus aliam rationem sequi, cogendi non erunt. Si qui tamē adhuc plane pueri ad philosophiā velint accedere, ex quibus perturbatio potius timeatur; posset cū iis agi, quod cum illis, qui nollēt promissione obligari, vel nomina in matriculam dare, agendum * Constitutiones statuunt.

13. * Tragœdiarum, & Comœdiarū, quas non nisi latinas ac rarissimas esse oportet, argumentum sacrum sit ac pium, neq; quicquam actibus interponatur, quod non latinum sit, & decorum; nec persona vlla muliebris, vel habitus introducatur.

Præmia

Quo exerce-
di.

* p. 4. c. 6. §.
12. & 13.

Externi ad
Rhetoricam
hortandi.

* p. 4. c. 13. E.

* p. 4. c. 17. D.
Tragœdiæ &
Comœdiæ.
* Reg. 58.
Prouinc.

Præmia
* i. Congr.
can. 16.

14. * Præmia distribui publice poterunt semel quot annis; modo id fiat sumptu clarorum hominum, eoque moderato, pro scholarum numero, collegiique ratione. Eorum autem, qui sumptus suppeditant, in ipsa præmiorum distributione honorificamentio erit facienda. Magna autem cura caueat, ne discipuli, dum se ad huiusmodi res comparant, morum faciant, studiorum uic iacturam.

Oratio in
studiorum re-
nouatione.

15. Non committat, ut Oratio in studio-
rum instauratione publice ab alio, quam à
Magistro aliquo insigniore, nisi necessitas
cogat, habeatur.

Quæscriptio-
nes in codice
referenda.
* Reg. 11.

16. Seruandum curet, quod est in regulis
* Præfecti Bibliothecæ de referendis in co-
dicem his rebus, quæ publicè exhibentur,
scribunturque in Collegio, seu extra Colle-
gium à nostris, hoc est, dialogis, orationi-
bus, versib⁹, & aliis huiusmodi, Præfecto, aut
aliis harum rerum peritis, dato negotio se-
ligendi.

Librorum dis-
tributio.

17. Bibliothecarium, in librorum distri-
butione, à studiorum Præfecti præscripto,
iubeat non discedere.

Consulta-
tiones Magi-
strorum.

18. Singulis, aut alternis saltem mensibus
consultationes habeat omnium Magistro-
rum infra Logicam, præfente utroque præ-
fecto: cæterorum etiam interdum præfente
Præfe-

Præfecto Generali; in quibus, primum aliquid ex regulis Magistrorum, tum communibus omnium, præsertim illis, quæ ad pietatem, ac morum disciplinam spectant, tum propriis singulorum ex ordine recitetur. Moneat autem cuique licere proponere, si quid in iis difficultatis occurrat, aut si quid forte non obseruetur.

19. *Scholæ inferiores hebdomadaria cessatione non careant semel in hebdomada, vel per integrum diem, vel saltem pomeridianis horis, prout Regionum usus tulerit.

Hebdom.
cessatio.
*p. 4. ca. 12.
§. 5. F.

20. Studeat etiam diligenter caritate religiosa Magistrorum fouere alacritatem; curetque, ne muneribus domesticis grauius onerentur: quod autem Rectori præscribitur, regula vigesima quinta sui officij, id peculiari studio cum iis exequatur.

Reg. 40. Rectoris.
Magistrorum
fouenda alacritas.

21. Deliberet an præter Magistrorum hebdomadarias exhortationes, alia insuper à Patre quopiam graui habenda sit singulis, vel alternis mensibus in loco aliquo ampliore, in quem inferiores tantum, vel etiam superiores classes cogantur, & an ex usu sit, ut ipsemet Præfectus, aliusue per classes interdum monita salutaria, & propria puorum tradat.

Exhortationes ad discipulos.

22. Vbi Præfecto studiorum inferiorum à Prouinciali socius addetur, qui & arrij
Præfe-

Præfecti arrij
regula.

Præfectus dici poterit, ad illū pertinebit regula secunda Præfecti inferioris, & regula eiusdem, quæ ad mores pertinent, à numero trigesimo septimo vsq; ad finem; & si videatur, regulæ de nouis examinandis, à numero nono vsq; ad tertium decimum.

Cōgregatio
B. Virginis.

23. Det operam, vt Diuæ MARIE Annunciatæ Congregatio ex Romano Collegio in suum propagetur: cui, qui nomen nō dederit, non esset in Academiam, in qua recoluntur solent literariæ exercitationes, admittendus; nisi forte ipse Rector aliter expedire in Domino iudicauerit. Verum ea, quæ ad Congregationem, vel Academiam spectant, ne fiant eo tempore, quo in templo nostro sacra conciones, seu lectiones habentur.

Quædam Pro-
uinciali per-
missa.

24. Denique de vacationibus, de gradibus, de nostris, quib⁹ biennium ad recolendam Theologiam concedendum erit, de quæ aliis prouincialem consulat & diligenter, quæ ipse statuerit exequatur.

REGVLÆ
PRÆFECTI STV-
DIORVM.

PRÆFECTI munus est * gene-
rale Rectoris instrumentum esse
ad studia recte ordinanda, scho-
lasque nostras ita regendas, ac
moderandas pro facultate ab eo accepta, vt
qui eas frequentant, quam maxime in vitæ
probitate, ac bonis artibus, doctrinaq; pro-
ficient ad Dei gloriam.

Præfetti mu-
nus.

* P. 4. c. 17.
§. 2.

2. Sicubi forte Cancellarius est à Præfe-
cto distinctus, Prouincialis erit videre, que-
nam ex his regulis vtrique communes, vel
alterutri propriæ esse debeant pro cuiusq;
Academiæ consuetudine, & statutis.

Præfetti &
Cancellarii
discrimen.

3. Nihil immutet ex iis, quæ habentur in
ordine studiorum, neque dispenset; sed, vbi
opus est, referat ad Superiorem.

Præfectus nō
dispenset.

4. Librum de ratione studiorum familia-
rem habeat, & ab Auditoribus, Professori-
busque omnibus regulas sedulo curet ob-
seruandas; præcipue vero eas, quæ de do-
ctrina Sancti Thomæ Theologis; & de de-
lectu opinionum Philosophis præscribun-
tur: in quo præsertim inuigilet, cum Con-
clusiones defendendæ, maxime vero, cum
imprimendæ erunt.

Libet de ra-
tione studio-
rum.

Professores
materias ab-
soluant.

5. Vnicuiq; ex Professoribus tum Theologis, tum Philosophis, tum Casistis, præfertim si quem paulo tardiozem compere-rit, in memoriam reuocet, vt progrediatur, ita vt singulis annis materias sibi assignatas absoluat.

Disputatio-
nes quomo-
do mode-
randa.

* p. 4. c. 6. §.
10. & 6. 10.
13. §. 3. & c.
17. §. 2.

6. Omnibus disputationib⁹, ad quas Professores siue Theologi, siue Philosophi cōueniunt, Præfectus* præsit oportet, signumque det finiendi iis, qui disputant; ac tempus sic distribuatur, vt omnibus suis sit disputandi locus. Non patietur difficultatem vllam, quæ in disputationem veniat vltro citroque sic agitari, vt non minus quam antea incomprehensa permaneat; sed, postea quā de re quapiam fuerit concertatum, eam ab eo, qui præest, diligenter explicandam curet. Neque enim argumenta soluet ipse; sed argumentantibus, & respondentibus potius moderabitur: idque maiore cum dignitate præstabit, si non argumentando, (quāuis id aliquando deceat) sed interrogādo faciet, vt difficultas magis explanetur.

De actibus
Theologicis.

7. Suo tempore in memoriam redigat Superiori: vt, auditis Præceptoribus, statuatur, quibusnam, siue totius Theologiæ, siue partis alicuius Theses defendendæ sint: qui quidem actus ab his, quibus non est tribuendum recolēdæ Theologiæ biennium, habendi sunt anno Theologici studii quarto:
aut

aut (si æquo pauciores sint Theologi quarti anni) tertio; idque etiam ubi nostri domi Theologiam audiunt, externis inuitatis, cū aliquo apparatu. Ad generales vero non necesse est, vt omnes admittantur, qui peculiares habuerunt; sed ii, qui ingenio, & facultate præstent, eligi poterūt: ii vero, qui habituri sunt biennium, biennio ipso actus suos celebrabunt, vt deinde dicitur.

8. Ad peculiares autem actus, quos singuli singulos habebunt, materias ex quatuor Theologiæ partibus Præfectus cum magistris distribuet: sed ita, vt non nimis frequenter, sed per interualla quædam habeantur; ac duabus horis, & dimidiata minimum circumscribantur; nec nisi mane, vel à prandio tantum: & argumententur fere non pauciores quam tres, quorum vnus sit vt plurimum doctor.

De actibus
peculiarib.

9. Generales vniuersam fere Theologiam comprehendant; & antemeridianum videlicet, ac pomeridianum tempus occupent; vel certe ad quaternas, seu quinas horas, producantur, ubi non nisi mane, vel à prandio disputari moris est.

De Generali-
bus.

10. Generalium horum actuum Conclusiones possunt, si videatur, esse cōmunes nostris omnib' eodē anno defensuris; & publicis typis (si loci consuetudo ferat) excudi.

Cōclusiones
imprimēdæ.

11. Eorum, qui sunt hos actus habituri, vnus in

Certum con-
clusionum
tempus.

nus in vltimā, si cōmode potest, referuetur hebdomadam, qua studia finiēda sunt; alter in eam, qua scholæ rursus aperiendæ.

De actibus
externorum,

12. Ad actus Generales habendos aliqui quotannis inuitentur externi, qui Theologiæ curriculum in nostro Gymnasio non exigua cum laude confecerint. Huiusmodi autem actus oportet esse cæteris solemniore, & quanto maximo nostrorum, externorum, doctorum, ac Principum etiam virorum conuentu celebrari.

Actibus qui
præsideant,

13. Præsideant omnibus actibus Professores, vel alternis, vel simul ambo; ita, vt de suis vterq; quæstionibus respondeat: præsidere etiam possunt alii doctores nostri.

Conclusio-
nū numerus,

14. In Generalibus actibus Conclusiones nec nimis longæ sint, nec plures fere quam quinquaginta; pauciores, si publicus Academiæ mos aliter habeat. In peculiaribus vero actibus non plures, quam viginti; quam duodecim, vel quindecim in mensuris disputationibus; quam octo, vel nouem in hebdomadariis.

Respondens
conclusionē
confirmet.

* p. 4. c. 6.

§. 10.

Disputatio-
nes mēstruæ
& hebdom.

15. Responsurus cōclusionem vnam, aut alteram breuiter, (antequam ad disputationem veniatur) paulo quidem ornatus, sed Theologico tamen more confirmet.

16. De mēstruis, & hebdomadariis disputationibus seruanda diligenter curet, quæ in regulis Professorum Theologiæ, ac Philosophiæ præscribuntur.

17. Au-

17. Audiat aliquando Præceptores, minimum semel in mense; interdum etiam com-
mētarios legat à discipulis exceptos. Si quid
animaduersione dignum, vel ipse obserua-
uerit, vel audierit ab aliis; vbi id certo com-
pererit, Præceptorem per quam benigne, &
comiter admoneat; remq; totam ad Recto-
rem, si necesse sit, deferat.

Audiendi, &
obseruandi
præceptores.

18. Idem seruandum, cum in recognoscē-
dis conclusionibus aliquid incideret, quod
inter Præfectum, & Præceptorem non con-
ueniret; neque enim, eo insciente, conclu-
sionem vllam, aut delere, aut immutare de-
bet: ipsa vero immutatio fiet, cæteris omni-
bus insciis, præter Rectorem.

Recognitio
conclusionū.

19. Sub finem triennii, cursusque Phi-
losophici disputationes habeantur de vni-
uersa Philosophia: ad quas deligantur, pau-
ci, & egregie instructi, qui eius loci di-
gnitatem sustinere valeāt; hoc est, qui mul-
to plus, quam mediocriter profecerint.

De actibus
Philosophi-
cis.

20. Hi seligendi sunt per examinatores
tres, aut etiam plures. Examinabunt autem
semper Præfectus, & Præceptor proprius, qui-
bus à Rectore addetur tertius ex reliquis
magistris, vel alius, qui recte id facere posse
iudicetur. Cum his tribus aderunt præterea
saltem duo alii Professores à Rectore item
eligendi, qui vicissim etiam mutari poterūt:
vel, si id non possit, alii valde idonei, qui cū

Examen no-
strorum me-
taphysicorū.

tribus examinadoribus suffragium scripto ferant; ita, vt sint minimum quinque; secreta suffragia: & ab omnibus rem omnino secretam seruari oportet.

Alumnorū,
& conuictorum.

21. Alumnos, seu Cōuictores satis est examinari à suo Præfecto, & duobus Philosophiæ repetitoribus, aut, si ii defuerint, à doctioribus duobus Theologiæ auditoribus ex nostris à Præfecto generali assignandis. Verum qui ab his iudicati erunt idonei, nō prius ad actum sese comparent, quam sui Præceptoris, ac Præfecti generalis iudicio sint probati.

Publicum sit.

22. Hoc examen, à quo seuerè quidem agendo, nullus fere excipiendus è nostris, & si fieri potest, nullus etiam ex Alumnis, & Conuictoribus, publicum erit, nisi quid obstet: videlicet, si nostrorum est, coram omnibus nostris Philosophiæ auditoribus; sin Alumnorum, seu Conuictorum coram omnibus sui Collegii Philosophis; sin externorum, (qui tamen vt examen hoc subeant, cogendi non sunt) corā omnibus externis Philosophis saltem suæ Classis.

Examinis
tempus, &
forma.

23. Examinandi initium statim post ferias Paschatis fiat; vel etiam ante, si multitudo cogat examinandorum, distributis diebus eo ordine, quem Rector, audito Præfecto, & Præceptore existimauerit commodissimum. Duret examen singulorum minimum

nimum vna hora; eatque per omnes primarias materias, quas Præfectus tempeſtiue, ac ſecreto examinadoribus assignabit.

24. Porro Philoſophici actus totū ſcholarum tempus occupent minimum, vel mane, vel à prandio; Tres fere argumententur quorum vnus ſit vt plurimū aliquis ex noſtris magiſtris, ſiue Theologiæ, ſiue Philoſophiæ; vel Doctor aliquis Religioſus, aut externus. Concluſionum autem numerus ac ratio nō diſcrepēt ob eò, quod de Theologicis generalibus ſtatutū eſt regula nona.

De tempore, & forma actuum Philoſophicorum.

25. Theologi nō modo audiores, ſed etiam Profeſſores curet Præfectus, vt interſint actibus Theologicis, atque adeo Philoſophicis; & his Philoſophi: & Profeſſores quidem argumentando, vrgendo, alacriorem, ac ſolemniorem reddant diſputationem; ad eſſe etiam omnes debebunt, cū Magiſterium erit, vel Doctoratus alicui conferendus; quo in genere quid Præfectum præſtare oporteat, Rectoris erit præſcribere.

Quibus actibus qui interſint.

26. Cum noſtri vocantur ad diſputandū ab externis, vel ad publicas Academias, vel ad religioſorū Conuentus; ii potiſſimū mittendi erunt, qui biennium habent ad Theologiam recolendam.

Qui ad argumentandum mittendi.

27. Et noſtris, & Alumnis, & externis per Magiſtros non modo rationem ſtudēdi, repetendi, diſputandi præſcribat; ſed etiam omne

Præſcribenda ſtudēdi ratio.

34 REGVLÆ PRÆFEC. STVDIO.

mne tempus ita distribuatur, vt priuati studii horas bene collocent.

Recognoscenda quæ publice recitantur.

28. Nihil publice domi, foris uē recitari patiat, vel ab iis qui ad gradus promouentur, vel ab iis, qui actus tum generales, tum particulares habent, vel à Rhetoricis, quod non ipse tempestiue recognouerit, & approbauerit.

Librorum delectus & copia.

*p.4.c.6. §.7.

29. * Curet ne scholastici libris, aut vtilibus careant, aut abundant inutilibus. Quare mature Rectori suggerat, ne librorum, quibus indies utimur, aut proximum in annum usuri sunt tum nostri, tum externi, copia desideretur.

Qui libri quibus distribuendi.

*p.4.c.6.M.

30. Theologiæ, ac Philosophiæ auditoribus non quoslibet, sed certos quosdam, Rectore consilio, ex Magistrorum consilio concedat libros: scilicet præter summam S. Thomæ Theologis, & Aristotelem Philosophis commentarium aliquem selectum, quem * priuato studio consulere possint. Tridentinum Concilium omnes Theologi habeant, & Bibliorum volumen, quorum lectio sit illis familiaris. An etiam aliquem ex patribus habere debeant cum Rectore consideret. Theologis præterea, ac Philosophis omnibus librum aliquem ad Humanitatis studia pertinentem distribuatur; moneaturque vt certis quibusdam temporibus legere, vbi commodum sit, non omittant.

REGV-

REGVLÆ
COMMVNES OMNI-
BVS PROFESSORIBVS
SVPERIORVM FA-
CVLTATVM.

E RATVR Præceptoris peculiaris
intētio, tum * in lectionibus, cum
se occasio obtulerit, tum extra eas,
ad Auditores suos ad obsequium
& amorem Dei, ac virtutum, quibus ei pla-
cere oportet, mouendos; & vt omnia sua
studia ad hunc finem referant.

2.* Quod vt ad memoriam eis reducatur,
ante lectionis initium dicat aliquis breuem
Orationem ad id institutam: quam Præce-
ptor, & discipuli omnes aperto capite attē-
te audient: vel saltem ipse Præceptor signo
Crucis se muniat aperto capite, & incipiat.

3. Discipulos præterea iuuet crebris apud
Deum precibus, ac religiosis vitæ suæ exem-
plis. Exhortationes par erit non omittere
saltem pridie solemniorum dierum; & cum
paulo longiores vacationes conceduntur.
Hortetur potissimum ad orandum Deū; ad
excutiendum conscientiam vesperi; * ad Sa-
cramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ fre-
quenter, ac rite obeunda; ad Missam quoti-

D die,

Finis,

* p. 4. c. 8. A.
& c. 16. §. 4.

Orandum an-
te lectionē,
* Ibid. C.

Discipuli ad
pietatem iu-
uandi.

* p. 4. c. 7. §. 2.
& c. 16. §. 1.
& A.

die, Concionem singulis diebus Festis audiendam; ad vitandas noxias consuetudines; ad vitiorum detestationem; ad virtutes colendas Christiano homine dignas.

Præfecto obtemperandū.

4. Præfecto studiorum in rebus, quæ ad studia, & scholarum disciplinam spectant, obtemperet: Conclusiones omnes, antequam proponantur, eidem tradat recognoscendas; neque librum vllum, aut scriptorẽ extraordinarium explicandum suscipiat; neq; nouam vllam docendi, aut disputandi consuetudinem introducat.

In refellendo modestia.

* 5. Congr.

decr. ss.

5.* In iis quæstionibus, in quibus liberum est quamcunq; partem sequi, ita defendatur vna pars, vt alterius etiam partis, ac multo magis prioris professoris, si contrarium docuerat, existimationi modeste, ac beniuole consulatur. Quin etiam, si conciliari possunt auctores, id ne negligatur, optandū est. Deniq; in nominandis aut confutandis auctoribus modeste se gerat.

Nouitas opinionum fugienda.

* 5. Congr.

decr. ss.

6. In iis etiã, in quibus nullum fidei, pietatisq; periculum subest, nemo in rebus alicuius momenti nouas introducat quæstiones; nec opinionem vllam, quæ idonei nullius auctoris sit, iis, qui præsumunt, inconsultis; nec aliquid cõtra Doctõrum axiomata, cõmunemq; scholarũ sensum, doceat: sequantur potius vniuersi probatos maxime Doctores,

ctores, & quæ, prout temporum vsus tule-
rit, recepta potissimum fuerint in Catholi-
cis Academiis.

7. Opiniones inutiles, obsoletas, absur-
das, manifesto falsas non adducat; nec in a-
liis referendis, ac refutandis nimis immore-
tur. Conclusiones non tam probare stude-
at argumentorum numero, quam pondere.
Ad alienas materias non digrediat; aut è
suis alias fusius, quam res postulat, alias alie-
no loco pertractet. Ne coaceruet, quæ obii-
ci possent; sed ex iis potissima breuiter refe-
rat, nisi ex iactis fundamentis facile pateat
eorum confutatio.

8. In afferendis Doctorum auctoritatibus
non sit nimius: si tamē habeat insigniorum
auctorum testimonia ad sententiam suam
confirmandam, verba ipsa, quoad fieri po-
test, pauca tamen, & fideliter recitet; multo
magis sacrarum Scripturarum, Conciliorū,
Sanctorum Patrum. è dignitate autem ma-
gistri est nullū fere auctorem proferre, quē
ipse non legerit.

9. Si quis citra dictationē ita docere po-
test, vt quæcunq; scribenda sunt, commode
valeant ab auditoribus excipi; is ne dictet
optandum: certe ita omnino dictet, vt non
verbatim interposita mora, sed vno fere spi-
ritu pronuncient; & si oportuerit, repetant

In alienis cō-
futandis,
suisque pro-
bandis bre-
uitas.

In auctorita-
tibus parci-
tas, & fide-
litas.

De dictando.

totidem verbis: nec totam quæstionem dicent, mox explicent; sed identidem dictet, atque explicent vicissim.

Discipuli
quando ad
auctores re-
iiciendi.

10. Ea, quæ in auctoribus in promptu positæ habentur, si afferenda sint, explicet potius, quam dictet: quin etiam auditores ad eos auctores, qui copiose, & accurate materiam aliquam pertractarunt, reiciat.

Repetitiones in schola.

11. Post lectionem, in schola, vel prope scholam maneat saltem per quadrantem, vt possint ad eum interrogandum auditores accedere; vt lectionum rationem interdum exigat; * vtque eæ repetantur.

* p. 4. c. 13.
§. 3.

Repetitiones domi.

* p. 4. c. 6. §. 8.
& H. & c. 13.
§. 3. & D.

12. Domi quoque quotidie præter sabbatha, vacationes, & dies festos, hora vna designanda: qua* repetatur à nostris, & dispute-
tur, vt ea ratione, & ingenia magis exerceantur, & difficilia, quæ occurrerent, magis elucidentur. Præmo neatur itaque vnus aut alter ad repetendum memoriter non plus quam per quadrantem; postea argumetur vnus item, aut aliter, totidem respondentibus: si quid vero temporis supersit, dubia proponantur; vt autem supersit, Magister argumentandi formam seuerè tueatur, & cum noui nihil affertur, præcidat argumentum.

Repetitiones generales.

* p. 4. c. 13.
§. 3. & D.

13. Sub finem anni ita instituendæ erunt* præteritarum lectionum repetitiones, vt, nisi quid obstat, mensis integer vacuus ab
illis

illis etiam, non solum à lectionibus, relinquatur.

14. * In sabbatho, alioque, quem Academia consuetudo exigit die, habeant in scholis disputationes per duas horas; longiores etiam, ubi sint magni externorum concursus. Quod si quam in hebdomadam duo festi dies, vel cum festo uno, hebdomadaria vacatio incidat, non disputetur, sed legatur sabbatho; id vero si tribus continuaretur hebdomadis, una interponatur disputatio.

Disputationes hebdomadariae.

* p. 4. c. 6.

§. 10.

15. Vbi receptus Academiae mos nihil obstat, singulis, praeter tres menses aestiuos ultimos; aut (si pauci sint auditores) alternis mensibus * communes certo aliquo die disputationes, tum ante, tum post meridiem habeantur: quot fuerint magistri, totidem auditores defendant, singuli singulorum Magistrorum quaestiones.

Disputationes mensuales.

* p. 4. c. 13.

§. 3.

16. Inter sint disputationibus, quoad eius fieri potest, alii quoque Doctores nostri, Professoresque, licet diversarum facultatum: qui, quo magis concertatio feruescat, argumentorum, quae agitantur, vim urgeant, modo ne prosequendum suscipiant argumentum, cui utiliter, ac strenue adhuc argumentans insistit. Id ipsum praestare liceat externis etiam Doctoribus; atque adeo ad argumentandum ex instituto, nisi ea

Argumenta qui resumant.

consuetudo alicui minus probetur, inuitari possunt.

Non disputent, nisi doctiores.

17. Ex auditoribus, publice non disputent, nisi doctiores: ceteri priuatim exercentur, quoad ita instructi sint, vt eo loco non putentur indigni.

Disputationis cura,

18. Existimet disputationis diem nō minus esse laboriosum, fructuosumque quam lectionis; omnemque disputationis utilitatem, ac feruorem à se pendere: cui ita præsfit, vt ipse videatur esse, qui in vtroque concertatore concertet: collaudet, si quid afferatur boni, & attendere omnes iubeat. Cum grauior aliqua proposita fuerit difficultas, suggerat subinde, breuiter aliquid, quo vel fulciat respōdentē, vel argumētantē dirigat: neque diu taceat, neque semper loquatur, vt ipsi etiam discipuli promant, quod sciunt; ipse vero, quod promptum fuerit, emēdet, aut expoliat: disputantem progredi iubeat, dum difficultas vim obtinet; imo augeat ipse difficultatem; nec dissimulet, si is, qui argumentatur, prorepserit ad aliud argumentum: non patiat, vel argumentum pene solum longius vrgeri, vel responsionem non bene constantem diu sustineri; sed post aliquam concertationem rem totam breuiter definiat, & explanet. Si quid denique aliud vsquam in usu est, quo disputationes

tiones reddi soleant frequentiores, ac feruentiores, id sedulo retinendum.

19. Cum Adiutore, seu Bidello à Rectore constituto agat interdum, eumque de totius classis statu, & de externorum etiam auditorum diligentia, ac profectu percontetur; detque operam, vt idem suo munere fideliter & accurate fungatur.

Cum Bidello agendum.

20. Sit denique in omnibus, diuina aspirante gratia * diligens, & assiduus; & profectus studentium tum in lectionibus, tum in aliis litterariis exercitationibus, studiosus; non vni se magis, quam alteri familiarem ostendat; contemnat neminem; pauperum studiis æque, ac diuitum prospiciat; * profectumque vniuscuiusque è suis scholasticis speciatim procuret.

Profectus studentium..

* p. 4. c. 6. §. 6

* p. 4. c. 15. §. 2

§. 3.

REGVLÆ
PROFESSORIS SA-
CRÆ SCRIPTVRÆ.

Præcipua
sensus litera-
lis cura,

NTelligat suas præcipue par-
tes esse diuinas literas iuxta ger-
manum, literalemque sensum, qui
rectam in Deum fidem bonorum-
que morum instituta confirmet, pie, docte,
grauiter explicare.

Et vulgatæ
editionis.

* p. 4. c. 6,

§. 5.

Phrases sacre
Scripturæ ob-
seruandæ, &
inter se con-
ferendæ.

2. * Inter cætera, ad quæ eius intentio fe-
ratur, illud præcipuum sit, vt versionem ab
Ecclesia approbatam defendat.

3. Eum sensum vt assequatur, locutiones,
ac figuras sacrarum Scripturarum proprias
obseruet: nec modo loci, quem in manibus
habet, antecedentia, & consequentia; sed a-
lia quoque loca, in quibus eadem phrasis i-
dem, aut non idem valeat, solerter inter se
conferat.

Hebræus,
Græcuscus
textus.

4. Ex Hebræis, Græcisque exemplaribus
quod vsui fuerit, in eam rem proferat, bre-
uiter tamen; nec, nisi cum, vel ipforum, la-
tinæquæ editionis vulgatæ aliqua diuersitas
conciliationis indiget, vel aliarum lingua-
rum idiotismi ad maiorem conferunt siue
perspicuitatem, siue significationem,

Alia-

5. Aliarum Versionū siue latinarū recentiorum, siue Chaldaicæ, Syriacæ, Theodotionis, Aquilæ, Symmachi, nec errores, nisi, & insignes, & in speciem probabiles suscipiat refellendos; nec ea vicissim prætereant, quæ latine editioni vulgatæ, fideiq; nostræ mysteriis valde faueant, præsertim si fuerint apud septuaginta interpretes, de quibus honorifice semper loquendum est.

6 Si quem literalem cuiuspiam loci sensum esse significant Pontificum, seu Conciliorum, præsertim generalium Canones: cum omnino literalē esse defendat; nec alios præterea literales addat, nisi eximiis adductus coniecturis. Si quem etiam ad aliquod fidei dogma confirmandum ex instituto profuerunt; eum quoque sensum, aut literalem, aut mysticum, certum tamen esse doceat.

7. Sanctorum Patrum vestigiis reuerenter insistat, inter quos si de vno aliquo sensu literali, vel allegorico conueniat, præsertim dum disertis verbis loquuntur, & ex proposito de scripturis, aut de dogmatibus disputant, ab eo non recedat; si non conueniat, ex eorum variis expositionibus eam præferat, in quam à multis iam annis Ecclesia magno consensu videtur propensior.

8 Quin etiam si quod est fidei dogma, quæ ferè quamplurimi Patres, aut Theologi e-

Aliis versionibus quomodo videntur.

Pontificum, & Conciliorum expositiones tuenda.

Patrum vestigiis insistendum.

Fidei dogmata sacris literis confirmanda.

44 REGVLÆ PROFESSORIS

scripturis probare contendunt, id ipse probari inde posse non neget.

Rabbinis auctoritas non concilianda.

9. Si quid sit in Hebræorum Rabbinis, quod vel pro latina editione vulgata, vel pro Catholicis dogmatibus vtiliter possit afferri; id ita afferat, ut illis propterea non conciliet auctoritatem, ne ad eos aliqui afficiantur, præsertim si fuerint ex iis, qui post Christi Domini tempora scripserunt.

In rebus, aut erroribus Rabbinorum non laborandum.

10. In cæteris Rabbinorum rebus conquirendis, aut etiã erroribus exagitantis, nisi valde celebres sint, non laboreat; idemque seruet in legendis quibusdam Christianis interpretibus, qui plus nimio Rabbinos secuti sunt.

Non admodum punctis fidendum.

11. Imo neque punctis, quod Rabbinorum inuentum est, cõfidat admodum; sed diligenter expendat quomodo noster, vel septuaginta, vel antiqui interpretes alij legerint, cum puncta non essent.

Breuitatis studium.

12. In quolibet scripture loco, nisi magnus sit & more, & opere pretium, non hereat nimium, ne læti fiat progressus: quod maxime consequetur, si faciliora percurrat, vel etiã omittat.

Quæstion. schol. more non tractanda.

13. Quæstiones sacrarum Scripturarum proprias scholastico more non tractet.

Chronologia. & his similibus non immorandum.

14. In varia temporum ratione peruestiganda, in perscrutandis Terræ sanctæ locis, aut in huiusmodi aliis parum vtilibus rebus (nisi locus ipse id exigit necessario) non multum

multum temporis ponat: Auctores, qui de his copiose differunt, satis erit indicare.

15. Allegorias, & moralia, si peruulgata non sint, & in sensu ipso literali quodammodo nata videantur, atque ingeniosum, ac perspicax aliquid præferant, ne prætermittat: quæ eiusmodi non fuerint, significet tantum, quibus ex patribus depromi possint.

Nec allegoriis, & moralibus.

16. Si quem incidat in locum, vel nobis cum hæreticis controuersum, vel in Theologicis concertationibus in vtramque partem iactari solitum: exponat tantum, grauiter tamen, & strenue, præsertim si aduersus Hæreticos agat, quantum is locus ponderis habeat ad eam quæstionem definiendam; omittat cætera, vt instituti sui memor nihil aliud, quam sacras literas docere videatur.

Nec controuersis.

17. * Nouū, & vetus test. nisi aliud interdū satius esse iudicet alternis annis explicet.

Nouum, & vetus test. alternis.

18. Inchoatum vno anno librum non extrahat in alterum, nisi grauem ob causam: immo ad eundem librum interpretandum ne recurat, nisi post explicatam maiorem partem præcipuorum librorum.

Quotannis nouus liber prælegendus.

19. Præter repetitiones domi semel in hebdomata, lectiones etiam in Refectorio interdū, vt Rector præscripserit, habeantur.

Repetit. & lectiones domesticæ,

20. Loco ordinariæ lectionis designetur interdum ex discipulis aliquis, qui ornate, & copio-

Prelectiones publicæ.

46 REG. PROFES. LINGVÆ HEBRÆÆ.

& copiose locum aliquem è sacris literis celebriorem explicet: contra quem, vbi absolverit, ex condiscipulis vnus, aut alter argumentetur, non aliunde tamen, quam ex variis, siue sacra Scriptura locis, siue linguarum Idiotismis, siue Patrum interpretationibus.

REGVLÆ PROFESSORIS LINGVÆ HEBRÆÆ.

I.

Interpretandi fidelitas,

NIHL antiquius habeat, quàm vt prima ipsa sancta scriptura verba per quam integra fide interpretetur,

Vulgata defensio.

2.* Inter cætera, ad quæ eius intetio feratur, illud sit, vt versionẽ ab Ecclesia approbatam defendat.

Grammatica sacro textui iungenda.

3. Initio anni prima Grammatica rudimenta explicet: deinde dum reliquas persequitur institutiones, aliquem sacra Scripturae librum ex facilioribus explanet.

Præcipua cura verborum.

4. Dũ sacros libros interpretatur, non tam in rebus, ac sententiis expendendis laboret, quàm in vi ac potestate verborum, ac propriis eius lingue idiotismis, & in Grammaticæ præceptis iuxta germanum auctorum usum obseruandis.

Lingua peregrinitas industria mollienda.

5. Ita denique se gerat in docendo, vt peregrinitas, & asperitas ea, qua nonnullis lingue huius studium laborare videtur, sua industria leniatur.

REGV-

REGVLÆ PROFESSORIS SCHOLASTICÆ THEOLOGICÆ.

I.

S Vi muneris esse intelligat solidā Finis.
disputandi subtilitatem ita cū or-
thodoxa fide, ac pietate cōiunge-
re, vt huic in primis illa deseruiat.

2. * Sequantur nostri omnino in schola-
stica Theologia doctrinam S. Thomæ, cum-
que vt Doctorem proprium habeant, po-
nantq; in eo omnem operam, vt auditores
erga illum quam optime afficiantur. Nō sic
tamen S. Thomæ astricti esse debere intelli-
gantur, vt nulla prorsus in re ab eo recede-
re liceat: cum illi ipsi, qui se Thomistas ma-
xime profitentur, aliquando ab eo recedāt,
nec arctius nostros Sancto Thomæ alligari
par sit, quàm Thomistas ipsos.

S Thomas
sequendus.
* p. 4. c. 14. §.
1. & 5. Cong.
can. 9. & de-
cre. 55. & 72.

3. * Ergo de Conceptione B. MARIÆ, ac de Solemnitate votorum sequantur sen-
tentiam, quæ magis hoc tempore commu-
nis est, magisque recepta apud Theologos:
& in * quæstionib⁹ mere philosophicis, aut
etiam in iis quæ ad scripturas, & Canones
pertinent, licebit sequi etiam alios, qui eas
facultates magis ex professo tractauerunt.

Cū qua ex-
ceptione.
* 5. Cōgr. de-
cre. 55.

* Ib. decret. 72

Si quan-

Indubiis-
tramiis par-
tem sequi li-
cet.

* Ibid. decr.

ss.

Fidei & pie-
tatis cura.

* Ibid. decr.

ss.

Opiniones
quæ catholi-
cos offendit
non asseren-
dæ.

* p. 4 c. 9. §. 3.

c. 15. §. 3. p. 5.

o. 2. §. 2.

Quadrien-
cursus absol-
uendus.

4.* Si quādo, vel ambigua fuerit S. Tho-
mæ sententia, vel in in iis quæstionib. quas
S. Thomas forte non attigit, Doctores Ca-
tholici inter se non consenserint: licebit
quamcūq; partem sequi, vt dictum est in
regulis communibus, regula quinta.

5.* In docendo, corroborandæ primū fi-
dei, alendæq; pietatis cura habeatur. Quare
in iis quæstionibus, quas S. Thomas ex pro-
fesso non tractat, nemo quicquam doceat,
quod cum Ecclesiæ sensu, receptisq; Tradi-
tionibus non bene conueniat, quodque ali-
quo modo solidæ pietatis firmitatem ni-
nuat. Quo pertinet, vt nec receptas iam,
quamuis cōgruentes tantum rationes, qui-
bus fidei res probari solent, refellant, nec te-
mere nouas excogitent, nisi ex constanti-
bus, solidisque principiis.

6.* Quæ opiniones, cuiuscunque aucto-
ris sint, in aliqua prouincia, aut Academia
Catholicos grauiter offendere scirentur, eas
ibi non doceat, aut defendat. Vbi enim nec
fidei doctrina nec morum integritas in dis-
crimen adducitur, prudens caritas exigit,
vt nostri se illis accommodent, cum quibus
versantur.

7.* Quadriēnio totus Theologiæ cursus
absoluendus. Si ergo duo fuerint scholasti-
cæ Theologiæ Prof. flores:

Primus

§.1. Primus 42. quæstiones ex Prima parte explicet primo anno; Secundo anno materiam de Angelis; atque vnā, & viginti quæstiones ex Prima Secundæ; Tertio anno à quæstione 55. vel 71. ad finem Primæ Secundæ; Quarto anno ex Secunda Secundæ materiam de Fide, Spe & Caritate.

Questionum
diuisio.

§.2. Alter Professor primo anno explanet ex Secunda Secundæ quæstiones de Iustitia & Iure, & præcipua quædam de religione; Secundo ex Tertia parte quæstiones de Incarnatione, & si potest, grauiora saltem quædam explicet de Sacramentis in genere; Tertio de Baptismo, & Eucharistia, & si quid potest, de Ordine, Confirmatione, Extrema vnctione; Quarto de Pœnitentia, & Matrimonio.

§.3. Vbi vero tres erunt Theologiæ Professores, Primus primo anno exponat 26. quæstiones ex Prima parte; Secundo reliquas eiusdem partis quæstiones quascunq; poterit; Tertio ex Prima Secundæ quicquid poterit ante quæstionem 81. Quarto anno reliquum Primæ Secundæ.

§.4. Alter primo anno ex Secunda Secundæ controuersias de Scriptura, de Traditionibus, de Ecclesia, de Concilio, de Romano Pontifice; Secundo quæstiones de Fide, Spe, & Caritate; Tertio quæstiones de Iustitia, & Iure,

& Iure, de Restitutione, de Usura, de Contractibus, quantum potest; Quarto si quæ de Contractibus superfuerât, & quæ de Religione, ac Statibus disputat S. Thomas.

§. 5. Tertius, primo anno quæstiones de Incarnatione; Secundo de Sacramentis in genere, de Baptismo, & Eucharistia; Tertio de Pœnitentiâ, ac Matrimonio; Quarto de Censuris Ecclesiasticis, & de reliquis Sacramentis.

Cuiusq; anni quæstiones absoluetur.

8. Ex quæstionibus autem, quæ sibi explanandæ fuerint, singulas intra annum, cui adscriptæ sunt, absoluat: si quas non poterit, prætermittat omnino, nec alium in annum reiiciat; sed auditores ad certum aliquem auctorem remittat.

A quib. quæstionibus abstinendū.

9. Ut autem facilius in Theologia scholastica huiusmodi progressus faciât, par est, ut à quibusdam rerum generibus abstinêât, quo ad eius fieri poterit: sunt autem in primis hæc quatuor.

A sacræ scripturæ propriis.

§. 1. Vnum genus; quæstiones, aut commentationes diuinarum scripturarum proprias complectitur. Has concedant Interpreti scripturarum.

A cōtrouersis.

§. 2. Alterum genus; in controuersis aduersus Hæreticos positum est; in quib⁹ pertractandis, quoties in Sancti Thomæ partibus occurrerint, seruêt scholasticam potius, quam

quam historicam rationē, & satis esse putēt conclusionem quamlibet duobus aut tribus firmis munire fundamentis: diluere etiā totidem fere præcipuas hereticorū calumnias. in singulis tamē indicent auctorem aliquē, ex quo cætera promere possit qui velit.

§. 3. In tertio genere sunt Philosophicæ res, quas haudquaquā ex instituto tractent, nec tam disputent, quam vel ab aliis, vel à se explicatas promant.

A philosophicis.

§. 4. Ad quartum genus pertinent Conscientiæ casus. In quo generalibus quibusdam rerum moralium principiis, de quibus disputari Theologico more solet, contenti, subtiliorem illam, ac minutiorē prætereant casuum explicationem.

A casibus conscientiz.

10. Si quando S. Thomas eandem difficultatem in plures distrahit articulos, præsertim diuersarum quæstionum: ne idem duobus repetatur locis, poterunt, vel in vnam disputationem, vel etiam si res ipsa longior non exigit explicationem, in compendium articulos illos redigere, vt distincte dicetur in Catalogo quæstionū hisce regulis adiuncto, modo nihil prætereant, quod in articulis singulis obseruatione dignum sit.

Eadem non iteranda.

11. Faciles percurrat articulos. Itaq; prælecto titulo, mox vel indicet breuiter Conclusionem S. Thomæ, vel dicat, S. Thomas

Art. S. Tho. quomodo explicandi.

E respon-

respondet negando, vel affirmâdo. In difficilioribus vero progrediatur hoc fere modo, atq; ordine. Explicetur primum articuli titulus, si quid habet obscuritatis: tū exponatur distinctio, si qua est, ex cuius membris Conclusiones nascuntur: mox Conclusio primaria S. Thomę, atq; alię deinceps ponatur, singulisq; Conclusionibus, nisi perspicuę sint, adiiciatur aliqua eiusdē ratio, quę etiam ita explicetur, vt intelligant auditores in distinctionibus, ac rationibus S. Thomę maiorem inesse vim, quàm prima fronte aliquando videatur.

Longiores
tractatus nō
instituendi.

12. Explicato quolibet articulo, si res exigat, quæstionē instituat: nō tamen longiorē vllum tractatū, nisi in iis materiis, quę vel in S. Thoma non habentur, vel habentur quidem, sed vtilius explicantur compendio.

Aut defendendus S.
Thō. autq.
omittenda.

13. Nō satis est Doctorū sentētias referre, suam reticere: sed defendat opinionem S. Thom. vt dictum est, vel quæstionem ipsam omittat.

Disputationes
mensuales.

14. In disputationibus mensstruis, quibus totidem defendent, quot fuerint Præceptores, terni fere ante meridiem argumententur, totidem post meridiem, quilibet aduersus omnes defendentes: & quidem, si nihil impediāt, qui mane responderit primo loco, à prandio secundo respondeat.

CATA-

CATALOGVS ALI-

QVOT QVÆSTIONVM

EX PRIMA PARTE

S. THOMÆ.

Nihil hic de potentia neutra. Vtrum insit homini naturalis appetitus ad claram Dei visionem, differatur in 1.2. quæst. 3. art. 8. vel quæst. 5. art. 8. Quæst. 1. art. 1.

Quæ pertinent ad naturam scientiæ, & ad subalternationem scientiarum, non disputentur hic, sed supponantur ex Logica. art. 2.

Non tractetur hic de rationibus formalibus obiectorum scibilium: neque an scientia sit vnus simplex habitus, & qualitas in genere: hæc enim Philosophorum sunt: sed his suppositis sufficit quærere, an Theologia ex aliqua ratione peculiari sit vnus habitus, & vna simplex qualitas. art. 3.

Non disputentur, sed supponantur, quæ dici solent de Speculatiuo & Practico, vt sunt differentię scientiarum. art. 4.

Non tractetur, quid sit certitudo assensus, quid firmitas, quid veritas, quid euidētia, & quotuplex; sunt enim Logicorum. art. 5.

art. 9.

An decuerit Scripturam abundare metaphoris, & parabolis, & an sacræ literæ apertæ, & claræ sint, relinquantur lectori Scripturæ, & Controuersiarum, sicut etiam tractatus de sensibus Scripturæ.

quæst. 2.

Non explicetur, sed ex Logica supponatur, quid, & quotuplex sit Propositio per se nota, & immediata: nec rationes S. Thomæ, quibus demonstrat DEVM esse, confutentur, sed potius corroborentur.

qu. 3. ar. 1.

An aliquod corpus moueat immotum, & an viuens nobilius sit non viuente, & an Aristoteles recte probauerit DEVM esse incorporeum, relinquatur philosophis.

art. 2.

Nihil hic de principio Indiuinationis.

art. 3.

Non tractetur de distinctione Suppositi, & Naturæ; pertinet enim ad 3. par. quæst. 3. art. 3. Quomodo autem distinguantur in creaturis Esse, & Essentia, relinquatur Metaphysico.

att. 4.

In quæstione an DEVS sit in Prædicamento, rescindantur quæ sunt propria Philosophorum. Quæstio vero, an Angeli, & Cœli sint in Prædicamento, tota Philosopho relinquatur.

art. 7.

An Simplicitati diuinæ repugnet Personarum, & Relationum pluralitas, non tractetur hic, sed infra q. 28. a. 2.

quæ. 4. ar. 1.

An aliqua perfectio, quæ formaliter sit in DEO,

in DEO, libere ei conueniat, differatur in q.
19. ar. 2. An autem relatio diuina secundum
se sit aliqua perfectio, remittatur ad materi-
am de Trinitate.

Prætermittatur, & ex Metaphysica sup- quæst. 5.
ponatur, quid sit Bonum.

Quid Aristoteles senserit de DEI infini- q. 7. ar. 1.
tate, relinquatur Philosopho.

An creari possit aliquid infinitum in quã- ar. 2. 3. 4.
tate, vel in qualitatibus naturalibus, Phi-
losophi est disputare, sicut & de infinito in
genere substantiæ; cum tam hoc, quam illud
infinitum esse creabile, iisdem fere argumẽ-
tis probari soleat, aut oppugnari. An autem
possibile sit infinitum, in qualitatibus su-
pernaturalibus, à Theologo differatur, sed
in Secunda Secundæ, quæst. 24. artic. 7. tan-
tummodo.

De vbiquitate humanitatis CHRISTI non quæst. 8.
tractetur hic, sed in 3. par. q. 2.

An Angeli, & Cœli sint entia necessaria, quæst. 9.
& immutabilia, non est quæstio Theologi,
sed Metaphysici.

De vno, vt est passio entis, nihil dicat quæst. 11.
Theologus, cum sit Metaphysica res,

An repugnet in subiecto quanto inhære- art. 3.
re accidens spirituale, vel in subiecto imma-
teriali accidens corporale, differatur in ma-
teriam de Eucharistia.

art. 6.

Tractare de inæqualitate præmiorum, sicut & meritorum, pertinet ad Primam Secundæ, q. 4. art. 2.

art. 8.

De cognitione beatifica animæ Christi non disputetur hic, sed in 3. parte.

art. 12.

An puro viatori possit cōmunicari evidens notitia abstractiua articulorum fidei, non hic disputandum est, sed supra q. 1. a. 1.

qu. 13. ar. 3. & 4.

De distinctione Attributorum, & Essentiæ nihil hic repetatur, si de ea supra disputatum est, q. 3.

art. 5.

Non disputetur de Analogia entis, cum spectet ad Metaphysicum.

art. 7.

Nihil hic dicatur de Relationibus in genere, cum id Metaphysicæ speculationis sit.

art. 8. 9. 10. 11. 12.

Modi, quibus sumitur nomen Dei, & ea quæ dici solēt de nomine Tetragrammato, relinquuntur interpreti scripturæ.

qu. 16. & 17.

Disputatio de Vero & Falso Metaphysici negotij est.

quæ. 19. a. 9. & 12.

An Deus sit causa peccati, & an teneamur voluntatē nostram diuinæ cōformare, pertinent ad Primam Secundæ.

Non moretur Theologus in explicanda Peripatheticorum, aliorumq; Philosophorum sententia de Prouidentia Dei.

q. 23. ar. 1.

Ad quem finem ordinaretur homo, si nō esset finis supernaturalis, non disputetur hic sed in Prima Secundæ, q. 2.

Quid

Quid agendum sit ei, cui sua damnatio reuelaretur, non tractetur hic, sed in materia de Spe. art. 5.

De Prædestinatione Christi, & quomodo Christus sit causa nostræ Prædestinationis, relinquatur Tertiæ parti. art. 5.

Disputatio de libro vitæ, qua parte scholastica est, explicetur: cetera pertinent ad interpretem Scripturæ. quæst. 24.

An actio sit in agente vt in subiecto, quæstio Physicorum est non Theologorum. quæst. 25.

An Deus per se solum possit efficere rem, quæ est peccatum, pertinet ad Primam Secundæ, sicut ad Secundam Secundæ, An possit per se, vel per alium dicere falsum. art. 7.

Nihil hic de Beatitudine in genere, vel de nostra. art. 6.

De verbo mētis nihil aliud tractetur, quā an producat ab intellectu nostro, vt terminus actionis, & quomodo ab ea distinguatur. quæst. 27. art. 1.

An noticia cōcurrat actiue ad actum voluntatis: ad Primam Secundæ pertinet. art. 5.

Quid suppositum addat supra naturam singularem, pertinet ad Tertiam partem. quæst. 29.

An euidenter dilui possint argumenta contra Mysterium Trinitatis, pertinet ad credibilitatem articulorum Fidei, de qua agitur in 2. 2. q. 1. art. 4. quæst. 32.

art. 4.

De varia censura, & qualitate propositionum non disputetur hic, sed in materia de Fide,

quæst. 39.

Non disputetur hic, quomodo Persona diuina distinguatur ab Essentia, si q. 28. tractatum fuit de distinctione relationum, & essentia.

quæst. 43.

De visibilibus signis, in quibus apparuit Spiritus sanctus, commodius disputare potest Interpres Scripturæ.

Idem de apparitionibus visibilibus, quæ in veteri, seu nouo Testamento tribuuntur DEO, an fuerint factæ immediate per DEVM, an per Angelos.

quæst. 53.

An motus Angelorum possit fieri in instanti supponit multa philosophica, quæ hic non tractentur. Id quod etiam seruetur in iis, quæ disputantur, q. 54. a. 1. & 3.

EX PRIMA SECVNDÆ.

q. 1. art. 1.

HIC nihil, aut breuissime differendum est de deliberata voluntate; de consensu perfecto, & imperfecto; & quid sit hominem esse dominum suarum actionum: hæc enim locum suum habent inferius. Item nihil hic dicatur de causalitate finis; est enim quæstio physica.

art. 2.

An DEVS agat propter finem, pertinet ad Primam partem, in materia de voluntate

DEI.

DEI. Item vtrum natura agat propter finē,
quæstio philosophica est.

Cauendum est, ne hic, & inferius eadem art. 3.
quæstio disputetur, nēpe. Vtrum actus ho-
minis recipiant speciem à fine. Leuiter igi-
tur hic attingatur, & plene differatur in-
ferius.

Quomodo bonum sit sui diffusiuum, nō art. 4.
disputetur hoc loco.

Vel omittatur, vel compendio expona- quæst. 2.
tur, cum tota in Ethicis Aristotelis conti-
neatur.

An DEVS videatur à Beatis visione DEI q. 3. art. 1.
increata, hic explicetur, non in 1. parte.

An habitus sit melior suo actu, non vide- art. 2.
tur hic explicandum, cum sit quæstio phi-
losophica, & inferius habeat suum locum.

De perfectione sensuum in corpore glo- art. 3.
rioso, eiusque dotibus, hic, & q. 4. art. 6. ali-
quid dicatur, si vacat, cum ad materiam de
nouissimis non perueniatur. Item an DEVS
videri possit per aliquem sensum, seu sensi-
tiuam notitiam, non hic, sed in prima parte
disputetur.

In quo consistat summa miseria damna- art. 4.
torum, nō explicetur hoc loco, sed inferius,
vbi de pœna peccati agitur.

Nihil dicatur de intellectu practico, & art. 5.
speculatiuo, nec de praxi, & speculatione.

art. 7.

De obiecto intellectus, & vtrum anima naturaliter possit cognoscere substantias separatas, relinquatur philosophis.

q. 4. a. 1.

Quicquid hic differi solet de differentia delectationis, amoris, & fruitionis, differatur in quæst. de frui, & vti. Item an cum visione DEI possit aliquo modo stare tristitia, reiiciatur in 3. partē, vbi quæritur, an CHRISTVS secundum rationem superiorem passus sit.

art. 2.

An delectatio quærat propter operationem, an contra; tractetur in Ethicis: hic vero nihil, vel breuissime.

art. 5.

An animæ Sanctorum à corporibus separata, statim DEVM videant, hic tractetur, nō in 1. parte.

art. 3.

Relinquatur fere Primæ parti totus.

art. 5.

Nihil dicatur de merito, aut de necessitate luminis gloriæ.

art. 8.

An vero appetitu ordinato magis appetat damnatus non esse, quam sic esse, pertinet ad quæstionem de pœna peccati.

q. 6. a. 1.

Non differatur hoc loco de libero arbitrio cōtra hereticos, sed in materia de Gratia.

art. 2.

Vnde proueniat, quod homo sui compos, sit proprie liber, & dominus suorum actuum, tractetur infra in quæstione de electione.

art. 3.

Nihil dicatur de pura omissione.

art. 4.

Disputetur hic, an voluntas possit cogi,
non

non autem an possit necessitari, quia de hoc inferius tractandum est.

Quomodo metus irritet Matrimonium, art. 6.
Votum, Iuramentum, & contractus, refer-
uetur Secundæ Secundæ, & Tertiæ parti.

Difficultates de ignorantia referuentur art. 8.
in quæst. 76.

Plenior consideratio circumstantiarum quæst. 7.
non est huius loci, cum de illis sæpe inferius
differendum sit.

Nihil hic differatur de Præscientia, seu art. 4.
Prædefinitione actuum liberorum, neq; de
gratuita motione, qua DEVS mouet volun-
tatem humanam.

Non videtur hic quicquam differendum quæst. 11.
de obiecto Spei, neq; an possit beatus frui di-
uina essentia, non fruendo personis, vel vna
persona, & non aliis, hoc enim pertinet ad
primam partem.

Non tractetur, vtrum intellectus possit q. 12. a. 3.
simul multa intelligere.

De consensu formali, vel interpretatiuo, quæst. 15.
& an pertineat ad rationem superiorem, in-
ferius tractandum est.

Quomodo ratio imperet membris exter- quæst. 17.
nis, nempe despotice, an politice, disputare
philosophi moralis est: breuiter igitur hoc
loco expediatur.

Vtrum in homine existente in Gratia, art. 9.
detur

detur aliquis actus indifferens ad meritum,
& demeritum, disputetur in materia de me-
rito.

art. II.

Prætereantur ea, quæ pertinent ad Con-
fessionem circumstantiarum.

q. 20. ar. 5.

Hæc difficultas repetitur in materia de
peccatis: quare in eum locum reseruetur.

Difficultates huius articuli differantur in
materiam de Merito,

q. 20. ar. 4.

Quæstiones quæ sunt inter 21. & 71. omit-
ti possunt. Explicentur tamen pauca de ha-
bitibus, & de virtutibus in genere.

q. 71. ar. 4.

Quomodo peccatum virtutes, præsertim
infusas, expellat, non hic explicetur, sed in
secunda secundæ, in materia de Caritate.

art. 5.

Nihil hic de distinctione mortalis, & ve-
nialis,

art. 8.

Hæc difficultas satis explicata manet ex
quæst. 18. art. 5.

q. 73. ar. 8.

Non descendatur ad casus particulares
de Scandalo, vel Restitutione: neque hic tra-
ctetur, vtrum is, qui alium ad peccatum in-
ducit, grauius peccet; quam qui occidit: per-
tinet enim ad materiam de scandalo.

quæst. 79.

Nihil dicatur de immediato DEI concur-
su cum secundis causis,

q. 81. ar. 3.

Immaculata Conceptio B. Mariæ, non est
huius loci, sed tertiæ partis: vbi etiam, dum
de eiusdem sanctificatione agitur, tractetur
quoque

quoque de fomite, & quomodo ligetur, aut tollatur.

Quomodo natura lapsa differat à puris quæst. 85.
naturalibus, tractetur in materia de Gratia.

Quomodo DEVS peccata patrum puniat art. 8.
in filiis, relinquatur Interpreti Scripturæ.

Expositio Sancti Pauli relinquatur Le- q. 89. art. 2.
ctori Scripturæ.

De primis motib⁹ sensualitatis in infide- art. 5.
libus, satis esse videntur, quæ superius de pri-
mis motibus dicta sunt. Vtrū autem omnia
opera infidelium sint peccata mortalia, dif-
feratur in secundam secundæ, q. 10. art. 4.

Non disputetur hic, vtrum peccent, qui quæst. 92.
pœnæ metu legem seruant: nec vtrum DEVS
peccata permittat, an velit.

Quæstiones 101. 102. 104. 105. & expositio
S. Pauli in q. 89. a. 2. prætereantur, cum Scri-
pturarum sint.

Materia huius Articuli differatur in quæ- art. 5.
stionem 114. a. 7.

Non disputetur hic de macula peccati, art. 7.
nec de reatu pœnæ, nec de corruptione bo-
ni naturalis, nec de aliis huiusmodi, quæ in
materia de peccatis explicata sunt.

An Gratia ponat aliquid in anima, vel hic quæst. 110.
tractetur, vel in q. 113. de Iustificatione a. 2.

Nihil hic dicatur de causalitate Sacramē- q. 112. a. 1.
torum circa Gratiā.

Vtrum

art. 2.

Vtrum Gratia primi hominis, & Angelorum in eorum creatione data fuerit, supposita ipsorum dispositione, non hic tractetur, sed in 1. parte.

art. 3.

Non videtur hic agendum de Contritione cōtinuata Caietani, vel de intēfione Scotti; pertinent enim ad materiā de pœnitētia.

quæ. 113. a. 4.

De necessitate Fidei in CHRISTVM ante, vel post Euangelium promulgatum, nō disputetur, nisi in Secunda Secundæ.

art. 7.

Vtrum augmētum Gratiæ detur in principio, an in fine actionis meritoria; & vtrū si operatio meritoria successiua sit, ipsa etiā Gratia successiue augeatur, melius referuātur in quæstionem de augmento Caritatis in Secunda secundæ.

art. 8.

De numero, & ordine, & necessitate omnium actuum, qui cōcurrunt ad Iustificationē, hic disputetur, non in materia de Pœnitētia.

q. 114. a. 6.

Nihil hic de Merito CHRISTI dicatur, cum pertineat ad Tertiam partem.

art. 3.

Vtrum per quēlibet opera augeatur Gratia, & Caritas, referuatur in materiam de Caritate in Secunda Secundæ.

EX SECVNDA SECVNDÆ.

q. 4. art. 3.

NON tractetur hic, sed infra in materia de Caritate, an Caritas sit forma omnium virtutum in genere.

Dispu-

Disputetur hic, an Fides sit vnus habitus, art. 6.
non tamen, an sit simplex qualitas.

Nihil de fide Angelorum in genere, de q. 5. ar. 1.
hac enim in materia de Angelis; sed hic tātū,
an fuerit Fides in primo Angelo; si erat ei e-
uidens DEVM esse, qui loquebatur, & reue-
labat ei mysteria.

Non nisi breuissime, quia difficultas in qu. 6.
materia de Gratia tractatur.

Quæstio de baptizandis pueris infidelium q. 10. ar. 2.
referuetur in materiam de Baptismo.

Hic non fiant longi tractatus de potesta- qu. 12.
te Ecclesiastica, & ciuili.

Materia huius articuli non hic discutienda, q. 23. ar. 2.
sed in quæstionibus de Gratia: vbi etiam
de distinctione Caritatis, & Gratiæ: sed an
Caritas sit virtus specialis, hic in a. 4.

Nihil hic de Contritione, sed tantum, an quæst. 26.
DEVS sit summe diligendus intensiue, seu
solum æstimatiue; quod in materia de Pœ-
nitentia non repetatur.

In materia de Merito non hic disputetur, quæst. 61.
vtrum retributio meritorum apud DEVM
sit secundum iustitiam commutatiuam, an
distributiuiam.

EX TERTIA PARTE.

NEc de potentia Obedientiali videt hic quæst. 1. ar. 7.
agendum, nisi obiter, cum pertineat
ad primā partem in quæst. de Omnipotētia
Dei:

Dei : nec de Incarnationis possibilitate, de qua tamen si quid hic agendū videretur, nō repetatur in quæ. 2. Nec de distinctione Suppositi, & Naturæ, sed remittatur ad q. 3. ar. 3. Tandem an sit de ratione boni, se actu communicare pertinet potius ad primam partē in q. de bonitate Dei, vel in quæstione de Libero arbitrio Dei.

Art. 2.

Quomodo nos satisfaciamus pro peccatis, & quomodo satisfactio nostra nitatur satisfactioni Christi differatur in materiam de Pœnitentia.

Quæst. 2.

An in Deo sint tres Subsistentiæ, & an essentia secundum se subsistat, an per relationes, non hic disputetur, sed supponatur ex prima parte in materia de Trinitate: vtrum autem possit vnum, essentialiter dependere à multis, dependentia causali, supponatur ex Philosophia.

q. 4. a. 4.

Non disputetur de esse obiectiuo contra Scotum, sed supponatur ex prima parte in q. de scientia Dei.

quæst. 7.

An virtus heroica differat specie à virtute te communiter dicta, supponatur ex Philosophia Morali, vel ex Prima Secundæ.

q. 8. a. 1.

An humanitas Christi actiue concurrat ad infusionem gratiæ, & ad opera miraculorum, cum habeat eandem difficultatem cum Sacramentorum causalitate, ideo ne
sæpe

sæpe repetatur idem, possunt ista coniungi, & simul tractari in materia de Sacramentis in genere. Ex iis tamen si quis voluerit non nihil in hac 8. q. attingere ad explicandum instrumentarium humanitatis concursum, hoc quicquid attigerit, nullo modo repetat in materia de Sacramentis.

Non videtur disputandum, qui sint, aut art. 2. & 3.
non sint membra Ecclesiæ, cum id pertineat ad materiam de Ecclesia.

An intelligere diuinum possit communi- quæst. 9. a. 1.
cari animæ CHRISTI, pertinet ad Primam secundæ, q. 3. a. 1.

Ea, quæ ad cuiusq; Beati statum pertinet, q. 10. ar. 2.
quando, & quomodo videatur, non tractetur hic, sed in Prima parte, sicut & reliqua, quæ pertinent ad visionem DEI in cōmuni.

An viator possit habere notitiam eiden- quæst. 11. a. 2.
tem abstractiuam Trinitatis, non huc pertinet, sed ad Primam partem.

Quicquid de habitu hic disputari solet in art. 5.
communi, supponatur ex philosophia, vel ex Prima secundæ.

Quæ actiones dicantur humanæ, quæ nō q. 18. art. 4.
humanæ, quæstio est Primæ secundæ.

De CHRISTI Sacrificio incruento in Cœ- quæst. 22.
na, & de ratione Sacrificij, & hostiæ in communi, commodius disputatur in materia de Eucharistia, & Missa: itē de Sacerdotio Mel-

chisedech, & vt fuit figura CHRISTI, melius est, vt disputet Interpres Scripturæ.

quæst. 24.

Non repetantur hic, quæ pertinent ad Prædestinationem hominum, & Angelorum.

quæst. 25.

Omittenda videntur, quæ hic nonnulli tractant de phantasticis imaginibus, & variis dæmonum illusionibus.

Cæteræ quæstiones de Incarnatione possunt omitti, præter sex fere: quarum prima sit de officio Mediatoris: vbi etiam aliquid de Inuocatione Sanctorum dicendum est. Secunda de Conceptione B. MARIAE. Tertia de miraculis CHRISTI, propter quosdam hæreticos nostri temporis, qui vim miraculorum CHRISTI, quantum possunt, eleuare conantur. Disputare autem de miraculis in genere, & quæ possibilia sint DEO, pertinet ad quæ. de Omnipotentia DEI in I. parte; nulli vero creaturæ esse possibilia, fere disputatur in materia de Angelis. Quarta, an sint in CHRISTO duæ Filiationes, sed non disputetur in genere; Num vna numero relatione possit quippiam referri ad diuersos terminos. Quinta, an ratio superior sit passa in CHRISTO. Sexta de descensu CHRISTI ad inferos contra Caluinum.

DE

DE SACRAMENTIS

IN GENERE.

QUÆSTIO, an Sacramentū sit in aliquo *quæst. 60.*
Prædicamento, non videtur admodū
digna Theologo.

Vtrum semper, etiam in Lege naturæ, fu- *quæstio. 62.*
erit necessaria Fides, non huc pertinet, sed
ad Secundam secundæ.

Vtrum DEVS possit vti creatura tanquam *quæstio. 62.*
instrumento ad creandum, potius est Pri-
mæ partis in materia de Creatione.

DE BAPTISMO.

DE solemnitatibus, & ceremoniis Ba-
ptismi breuiter.

Nihil dicatur de cognatione spiritali in
Baptismo contrahi solita, sed ad Matrimo-
nium transmittatur.

De poena paruulorum sine Baptismo de-
cedentium non tractetur hic, sed in materiis
de peccato Originali in Prima secundæ.

Sacramenta Confirmationis, Ordinis,
Extremæ Vnctionis, tractentur prout va-
cauerit, plene, vel breuiter, aut etiam præ-
tereantur; cum & faciliora sint, & habe-
antur in promptu, vnde peti possint. Vbicun-
que tamen propter hæreticos ea tractatio
videbitur necessaria, nequaquam omit-
tatur.

DE EVCHARISTIA.

AN quantitas distinguatur à substantia, philosophis relinquatur, sicut & illud, de quo Scot⁹ hic disputat, An accidens possit producere substantiam.

De figuris Eucharistiæ multiplicibus, earumque comparationibus, vel nihil, vel breuiter.

DE POENITENTIA.

AN repugnet sine vlla infusione qualitatum supernaturalium, vel sine vlllo pœnitentis actu iustificari peccatorem, & an pœnitere, sicut oportet, indigeat DEI auxilio gratuito, pertinent ad 1.2. de Iustificatione. Illic etiam agendum est, non hic, de ordine inter dispositionem, & infusionem gratiæ.

An in peccatore post peccatum transactum aliquid aliud remaneat præter obligationem ad pœnam, supponatur ex Prima secundæ in materia de peccato.

Vtrum pœna damni sit eadem in omnibus damnatis, pertinet potius ad materiam de peccatis, & eorum effectibus.

Quæstiones de Restitutione, de Eleemosyna, de Ieiunio, de Oratione, de Correptione fraterna, remittantur ad 2.2.

Multa etiam, quæ ad casus conscientię spectant, relinqui possunt, vt superius annotatum est.

DE

DE MATRIMONIO.

OMITTENDVM videtur, quod à quibusdam hic tractatur, an Virginitas sit virtus, & qualis virtus.

An Maleficium maleficio possit dissolui, pertineret sane ad Secundam secundæ; sed quoniã ad eum locũ raro peruenitur, & maleficium inter matrimonij impedimẽta numeratur; cõmodius hic videtur collocandũ.

De substantia Voti tam Simplicis, quam Solemnis, tractandum potius videtur in 2. quam hic.

REGVLÆ
PROFESSORIS CA-
SVVM CONSCI-
ENTIÆ.

I

O suam omnem operam, atq; *Finis.*
industriam cõferre studeat, vt
peritos Parochos, seu Sacramẽ-
torum administratores insti-
tuat.

2. Vnus Professorum biennio explicet Sa-
cramenta omnia, & Censuras, & præterea
hominum Status, atq; Officia; alter biennio
item Decalogum; in cuius septimo præcepto
aget de Contractibus; semper leuiter attin-

*Quæstionũ
distributio.*

gendo, quæ minoris momenti aut non ita propria esse videantur; vt verbi gratia, de Depositione, Degradatione, Magia, & alia huiusmodi.

A Theologicis quatenus abstinendū.

3. Etiam si à Theologicis rebus, quæ vix vllam habent cum casibus necessariam connexionem, penitus abstinere necesse sit: æquum tamē est interdum Theologica quædam, à quibus casuum doctrina pendet, breuissima definitione perstringere: vt quid Character, & quotuplex sit; quid peccatum mortale, aut veniale, quid consensus, & horum similia.

Quæstio nū ratio, & modulus.

4. Citra Scholasticum apparatus vnaquæq; difficultas euoluatur per dubitationes, & conclusiones: in quibus confirmandis seligantur ad summum duæ, tresuē rationes; nec plus æquo auctoritates coaceruentur: vnicuiq; autem generali præcepto, seu regulæ subiiciantur, exempli gratia, tres circiter peculiare casus.

Probabilis opinio opposita significan.

5. Ita suas confirmet opiniones, vt, si qua alia fuerit probabilis, & bonis auctoribus munita, eam etiam probabilem esse significet.

Hebdomadaria disputatio.

6. Quolibet sabbatho prætermissa lectione per duas horas, vel aliquanto minus, pro arbitrio Prouincialis, & discipulorum numero, de propositis conclusionibus disputetur in schola coram Magistro: in ea vero dispu-

disputatione interrogationibus potissimū agatur, vt vel exigatur explanatio alicuius difficultatis; vel nouus casus, mutata circūstantia aliqua, proponatur; vel alicui conclusioni opponatur Canon, seu doct̃or ex primariis; seu nonnulla breuis argumentatio, quo res plus habeat dignitatis; temperate tamen, & longe infra philosophicam consuetudinem.

7. Si ipse domesticæ casuum collationi à Rectore ex Prouincialis præscripto præficiatur, hunc ordinem teneat. Primum materiam aliquam, de qua differēdum sit, proponat, & interdum etiam aliquid pertinens ad vsum; vt de modo interrogandi pœnitentem; remedia, ac pœnitentias imponendi, & similibus. deinde eius materiæ præcipua capita, ac fundamenta ipsemet aperiat breuiter, vt generalem quandam notitiam, ac tantquam lucem in omnes illius tractationis partes præbeat, tum de proposita materia tres, quatuorūe casus seligat, quos in collationum loco iubeat affigi, notato die, quo excutiendi sint.

Domesticæ
collationis
forma.

8. De his casibus propositis consulant aliqui priuato studio, singuli singulos auctores à Præsīde distributos.

Priuatū
studium.

9. Postquam conuenerint: primum vtile esset à singulis, quid suus doct̃or habeat, quam breuissimè referri; tum qui præest in-

Exponendæ,
& disputandæ
de sententiæ.

terroget fere tres (quos satius est tempe-
ne præmoneri, & vicissim variari) quid sen-
tiant de primo casu; postea ex his, quæ dicta
sunt ab illis, colligat ipse doctrinam tutio-
rem, & probabiliorem: eodem deinde ordi-
ne casum secundum, & reliquos deinceps
eadem ratione excutiat. Illis casibus sic ex-
plicatis à Præsidente quam breuissimè, & eo mo-
do, qui seruandus est in disputationibus ca-
suum, proponantur iisdem de rebus dubita-
tiones, respondente vno ex præmonitis; &
ipso tandem, quid sentiendum sit, ad extre-
mum edocente.

Extraordi-
naria colla-
tionum ma-
teria.

10. Si quid verò alicui occurrat extra or-
dinariam harum collationum materiã: de-
feratur, si nihil obstat, ad præsidem, vt in
proxime futura collatione agitetur.

REGVLÆ PROFESSORIS PHI- LOSOPHIÆ.

I

Finis.

* p. 4. c. 12. §.
3. & 3. cong.
can. 9.

*VONIAM artes, vel scientiæ na-
turales ingenia disponūt ad Theo-
logiam, & ad perfectam cognitio-
nem, & vsum illius inseruiunt, &
per se ipsas ad eundem finem iuuāt: eas, qua diligē-
tia par est, Præceptor, in omnib' sincerè ho-
norè & gloriã Dei querēdo, ita tractet, vt au-
dito-

ditores suos, ac præcipue nostros ad Theologiam præparet, maximeque ad cognitionem excitet sui Creatoris.

2. In rebus alicuius momenti* ab Aristotele non recedat, nisi quid incidat à doctrina, quam Academiæ ubique probant, alienum; multo magis si orthodoxæ fidei repugnet: aduersus quam si quæ sunt illius, aliussue philosophi argumenta, strenue refellere studeat iuxta Lateranense Concilium.

3.* Aristotel. interpretes male de Christiana Religione meritos non sine magno delectu, aut legat, aut in scholam proferat; caueatque, ne erga illos afficiantur discipuli.

4.* Eam ob rem nec Auerrois (idem de eiusmodi aliis indicium) digressiones in se paratum aliquem tractatum conferat; &, si quid boni ex ipso proferendum sit, sine laude proferat; &, si fieri potest, id eum aliunde sumpsisse demonstret.

5. Nulli sectæ, vt Auerroistarum, Alexandræorum, & similium vel se, vel suos addicat; nec Auerrois, aut Alexandri, aut cæterorum errata dissimulet: sed inde acrius deprimat eorum auctoritatem.

6. Contra vero de Sancto Thoma nunquam non loquatur honorifice: libentibus illum animis, quoties oporteat, sequendo: aut reuerenter, & grauate, si quando minus placeat deferendo.

Sequendus
Aristot. sed.
quatenus.

* p. 4. c. 14.
§. 3. & §. cōg.
de ss.

Aucto. malè
de christiana
fide meriti.

* 3. cong. c. 8.
& §. cōg de-
cre. ss.

Auerroes.
* 5. Cong.
decr. ss.

Nulli sectæ
adherendū.

S. Thomas.

Philosophiæ
cursus non
minor trien-
nio.

* p. 4. c. 15.

§. 2.

Quæstio ab-
soluendus.

Quæ primo
anno tradē-
da vel omit-
tenda.

7. Vniuersā philosophiā * nō minus quā triēnio prælegat, idq; binis quotidie horis; antemeridiana vna, altera pomeridiana, nisi aliter in aliqua vniuersitate constitutum sit:

8. Ac proinde, nusquā cursus absoluator, antequam venerint, aut valde proximæ sint vacationes, quæ sub anni finem dari solent.

§. 1. Explicet 1. anno Logicā; eius summa primo circiter bimestri tradita; non tam distando, quam ex Toletō, seu Fonseca, quæ magis necessariā videbuntur, explicando.

§. 2. In prolegomenis Logicę disputet tātū an sit scientia, & de quo subiecto, & pauca quædam de secundis intentionibus: plenam de Vniuersalibus disputationem differat in Metaphysicam, contentus hic mediocrem quandam eorum notitiam tradere.

§. 3. De Prædicamentis etiā faciliora quædā proponat, quæ fere attingūtur ab Aristō. cætera in postea emum reiiciat annū: de Analogia tamen & relatione, quoniam frequentissime in disputationes cadunt, quantum satis est, agat in Logica.

§. 4. Librum secundum perihermenias, & ambos priorum libros, præter octo vel nouē prima capita primi, compendio percurrat: exponat tamen proprias illis quæstiones; breuissime vero eam, quæ est de contingentibus, in qua nihil de libero arbitrio.

§. 5. Atq; vt secundus annus integer rebus
physicis

physicis tribuatur, in fine primi anni plenior instituaturs disputatio de scientia, in eamq; coniiciantur prolegomena Physicæ maxima ex parte, vt scientiarum diuisiones abstractiones, speculatiuum, practicū, subalternatio, diuersus quoq; procedendi modus in physicis & mathematicis, de quo Arist. li. 2. phys. demum quicquid de Definitione dicitur li. 2. de anima.

§. 6. Ex Topicis vero, & Elenchis loci & fallaciæ commodiorem in ordinem redactæ melius explicantur initio Logicę in summa.

IO. §. 1. Secundo anno explicet libros octo Physic. libros de Cælo, & primum de Generatione. In 8. lib. Physic. cōpendio tradatur textus libri 6. & 7. etiam primi ex ea parte, quæ est de antiquorum opinionibus. In 8. libro nihil differatur de numero Intelligentiarū, nec de libertate, nec de infinitate primi motoris; sed hæc in Metaphysicis disputentur, & quidem solum ex sententia Aristot.

§. 2. Textus secūdi, tertij, quarti de Cælo breuiter perstringatur; magna etiā ex parte prætereantur. In his libris non tractetur, nisi pauce de Elementis quæstiones; de Cælo autem dumtaxat de eius substantia, & de influentiis, cæteræ Mathematicæ professori relinquuntur, vel conferantur in compendium.

§. 3. Meteorologica vero percurrantur æstiuis mensibus vltima pomeridiana scholæ ho-

læ hora; idq; siue ab ordinario, si possit, Philosophiæ professore, siue ab extraordinario; nisi aliter fieri commodius videretur.

Quæ tertio.

II. §. 1. Tertio anno explanabit librum secundum de Generatione, libros de anima, & metaphysicorum. In primo libro de anima, veterum placita philosophorum summatim percurrat. In secundo expositis sensoriiis, non digrediatur in Anatomiam, & cætera, quæ Medicorum sunt.

§. 2. In Metaphysica, quæstiones de Deo & Intelligentiis, quæ omnino, aut magno-
pere pendent ex veritatibus diuina fide traditis, prætereantur. Proæmium, ac septimi, & duodecimi libri textus magna ex parte diligenter explicetur: in cæteris libris seligantur ex vnoquoque quidam præcipui textus, tanquam fundamēta quæstionum, quæ ad Metaphysicum pertinent.

Textus Aristotelis maximi faciendus.

12. Summopere conetur Aristotelicum textum bene interpretari; in eoque nihilominus operæ, quam in quæstionibus collocet. Auditoribus etiam persuadeat mutilam valde, ac mancā futuram Philosophiā eorum, quibus id studij in pretio non sit.

Qui maxime textus, & quo modo interpretandi.

13. Quoties incidit in textus aliquos admodū celebres, & iactari sæpe solitos in disputationibus, eos accuratè perpendat, illustrioribus aliquot interpretationibus inter se collatis, vt, quæ quibus anteferenda sit, ex ante-

antecedentibus, & consequētibz possit intelligi, vel ex vi græci sermonis, vel ex aliorū locorum obseruatione, vel ex insigniorum Interpretum auctoritate, vel deniq; ex momentis rationum. Tum demum veniatur ad dubitatiunculas quasdam non nimium exquirendas quidē, sed si cuius momenti sint, non omittendas.

14. Magnum etiā quæstionū delectū habet: & ex quidem, quæ non ex ipsa Aristot. disput. nascuntur, sed ex occasione cuiuspiā axiomatis, quod is obiter inter disputandū vsurpat, si aliis in libris proprium locum habent, eō reiiciantur; sin minus, cōtinuo post textū ipsum, in quo se obtulerūt, explicent.

Quæstionum
delectus &
ordo.

15. Quæstiones vero, quæ per se ad materiam, de qua disput. Arist. pertinent, ne tractentur ante explicatos textus omnes ad propositam rei summam pertinentes; si quidem plures textus hi nō sint, quā vna, aut altera lectione possint exponi. Sin autē excurrant longius, vt qui sunt de Principiis, de Causis, de motu: in his nec fusiores tractatus habeantur, nec totus Aristot. contextus quæstionibus anteponatur; sed cum illis ita coniungatur, vt post aliquam textuum seriē quæstiones aliquæ, quæ ex illis existant interferantur.

Quæstiones
textui inter-
ferendæ.

16.* Absolutis lectionibus, aliqui inter se audita recolāt per semihoram, circiter deni,

Repetitio in
scholis.

* P. 4. c. 12. §.

VNO
3.

vno aliquo ex condiscipulis è Societate, si fieri potest, singulis decuriis præposito.

Disputatio-
nes mēstruæ.

17. Disputationes mēstruæ fiant, in quibus argumententur non pauciores, quā tres mane, totidē à prandio: primus quidem per horam, cæteri verò per ternos circiter quadrantes. Et mane quidem primo loco disputet Theologus aliquis (si Theologorū suppetit copia) contra Metaphysicū, cōtra Physicum Metaphysicus, Physicus contra Logicum; sed à prandio Metaphysicus cum Metaphysico, Physicus cum Physico, Logicus cū Logico. Mane item Metaphysicus; à prandio Physicus vnā, aut alteram * conclusiōnem confirmabit breuiter, & philosophicē.

* p. 4. c. 5. §.
10.

Summæ tē-
pore quate-
nus dispu-
tandum.

18. Quo tempore summā Logicæ Præceptor tradit, nec ipse, nec ei⁹ auditores ad has disputationes conueniāt. Imo, prima aut altera circiter hebdomada Logici nihil disputent, vna fere rerum explanatione contenti: ex quo tempore poterunt in sua classe defendere theses aliquas die Sabbathi.

Disputatio-
nes solēnes.

19. Vbi nō est nisi vnus Philosophiæ Magister, ter, aut quater in anno instituant solemniore aliquas disputationes festo, aliouē feriato die, idq; eo splendore, atq; apparatu inuitatis etiam Religiosis, aliisq; doctoribus ad argumentādū, vt ex ea re studiis nostris non infructuosus aliq; feruor accedat.

Formæ ratio
in disputan-
do.

20. Sic ab ipso Logicę initio iuuenes instituantur,

tuantur, nihil ut eos magis pudeat in disputando, quam à formæ ratione deflexisse: nihil ab illis seuerius exigat Præceptor, quam disputandi leges, ac statas vices. Itaq; qui respondet, repetat primū totā argumentationē, nihil ad singulas Propositiones respondendo; tum iterum Propositiones, addatq; Nego, vel Concedo maiore, minorem, consequentiam; interdum etiam distinguat; raro autem vel declarationes, vel rationes præsertim inuitis obtrudat.

R E G V L Æ

PROFESSORIS PHILOSOPHIÆ MORALIS.

I

INTELLIGAT sui instituti nequaquam esse ad Theologicas quæst. digredi, sed progrediendo in textu breuiter, doctè & grauiter præcipua capita scientiæ moralis, quæ in 10. libris Ethicorum * Aristot. habentur, explicare.

Officium.

2. Vbi ab ipsomet philosophici curs^u professore Ethica prælegi non solent, exponat, qui Ethica tradit, metaphysicis grauiores huius scientiæ quæstiones; idq; per tres quadrantes quotidie, aut semihoram.

* p. 4. c. 14. §.

3. Tempus huius lectionis.

3. Ethicæ repetitiones saltē decimoquinto quoq; die habeantur, quo tempore Rector statuerit: etiam si ob eam causam vna esset metaphysica repetitio prætermittenda.

Repetitio.

Cum

82 REGVLÆ PROFES. PHIL. MORÆ.

Conclusio-
nes.

4. Cum Metaphysicę auditores, vel domi-
priuatas, vel in schola menstruas habēt dis-
putationes; propositionem aliquam Ethicam
conclusionibus semper adiungant, ad-
uersus quam per quadrantem metaphysicę
disputet, qui argumentatur.

REGVLÆ
PROFESSORIS
MATHEMATICÆ.

I.

Qui aucto-
res, quo tē-
pore, quibus
explicandi.
* p. 4. c. 12. C.

PHYSICÆ auditoribus explicet in
schola tribus circiter horæ qua-
drantibus Euclidis elementa: in
quibus postquam per duos men-
ses aliquātisper versati fuerint, aliquid Geo-
graphiæ, vel Sphæræ, vel eorum, quæ liben-
ter audiiri solent, adiungat, idque cum Eu-
clide, vel eodem die, vel alternis diebus.

Problema.

2. Singulis aut alternis saltem mensibus
ab aliquo auditorum magno Philosopho-
phorum, Theologorumque conuentu il-
lustre problema mathematicum enodandū
curet; posteaque si videbitur argumen-
tandum.

Repetitio.

3. Semel in mense, idq; fere die sabbathi
prælectionis loco præcipua quæq; per eum
ensem explicata publicè repetantur.

REGV-

REGVLÆ
PRÆFECTISTV-
DIORVM INFE-
RIORVM.

INTELLIGAT se ad id esse dele- Finis.
ctum, vt omni ope, atq; opera Re-
ctorem adiuuet in scholis nostris i-
ta regendis, ac moderandis, vt, qui
cas frequentant, non minus * quàm in bo-
nis artibus, in vitæ probitate proficiant.

2. In rebus, quæ ad morum disciplinam Subordina-
in scholis nostris pertinent, Rectorem tan- tio generali
tum; in iis verò, quæ ad studia, generalem præfecto.
studiorum Præfectum consulat; ab eorum
præscripto non recedat; nullam consuetu-
dinem, aut receptam tollat, aut nouam in-
troducatur.

3. Eidem Præfecto quicquid ab auditori- Declamatio-
bus Rhetoricæ, & inferiorum facultatū pu- nes à quo
blice Domi, forisq; declamabitur tradi cu- probandz.
ret recognoscendum. Emblemata vero, &
carmina, quæ celeberrimis aliquot diebus
propalam collocantur, à duobus per Recto-
rem designandis, legantur omnia, atq; opti-
ma feligantur.

4. Regulas Magistrorum inferiorum, & Magistri ob-
audi-

seruandi, &
iuuandi.

auditorum habeat, & perinde, ac suas sedulo curet obseruandas. Magistros ipsos iuuet, ac dirigat, maximeq; caueat, ne quid apud alios præsertim vero discipulos, de eorū existimatione, atque auctoritate detrahatur.

Vna docen-
diratio.

5. Magnopere caueat, vt noui præceptores decessorum suorum docendi morem, & alias consuetudines, à nostra tamen ratione non alienas, sedulo retineant: quo minus externi frequentem Magistrorum mutationem incusent.

Scholæ vi-
senda.

6. Quinto decimo quoque die minimum singulos docētes audiat, obseruet, an doctrinæ Christianæ debitum tempus, atq; operā tribuant, an quantum satis est in suo pensum persoluendo, tum recolendo progrediantur, an deniq; cum discipulis decore, ac laudabiliter se in rebus omnibus gerant.

Feriat dies,
& horarum
mutatio.

7. Tum festos dies, & vacationes, siue p- uinciis omnibus cōmunes, siue suæ proprias, præsertim hebdomadarias, tum horas, quibus quoque anni tempore inchoandæ scholæ sint, ac finiendæ, mature cognoscat, Magistrisque significet: quando item discipuli ad publicas supplicationes, aliaq; id genus dimittendi; aut aliquid extra ordinem agere iubendi, seu vetandi.

Quinque
scholarum
gradus.

8. §. I. Caueat ne gradus, quibus quinq; scholæ inferiores; videlicet Rhetorica, Hu- mani-

manitas, & tres Grammaticæ, constant, vlla ratione permisceantur: vt, si quando classis aliqua ob multitudinem discipulorum ex Prouincialis præscripto geminetur, eûdem vtraque gradum retineat; & si quando plures in vna classe ordines statuuntur, iis gradibus respondeant, qui in regulis Professorum describuntur.

§. 2. Quæ distinctio, quo melius, faciliusque seruetur, omnia Emmanuelis præcepta tres in libros diuidenda sunt, quorum singuli singularum scholarum sint proprii.

Diuisio grammaticæ in tres libros.

Primus liber pro infima classe, continebit primû Emmanuelis librum, & breuë introductionē syntaxeos è secundo depromptâ.

Secundus liber pro media classe, continebit secundum librum Emmanuelis de octo partium constructione vsque ad figuratam; additis facilioribus appendicibus.

Tertius liber pro suprema classe, continebit è secundo libro appendices secûdi generis, & à figurata constructione vsq; ad extremum, ac librum tertium, qui est de syllabarum dimensione.

Similis autem huic, in tres partes, quæ tribus classibus respondeant, diuisio ab iis etiâ prouinciis faciêda esset, quæ aliam methodum, quam Romanam sequuntur.

§. 3. Cuiusq; classis librum magister primo

*Infima clas-
sis geminus
ordo.*

*Repetitio-
nis utilitas.*

*Collegium
quinque
classium.*

Quatuor.

ferè semestri absoluet; altero à capite repe-
tet. Quoniam vero infimæ classis liber maior
est, quâ explanari vno anno, ac recoli totus
possit, ideo bifariam diuiditur. Et expediret
quidem pueros non admittere nisi in prima
parte bene instructos, vt omnibus secunda
pars sicut in cæteris classib⁹ vno anno expli-
cetur, & repeteretur: verum, vbi id fieri nō
poterit, hæc infima classis diuidenda erit in
duos ordines; quorum vni, prima pars li-
bri; alteri, secunda, primò fere semestri præ-
legatur. secūdo verò semestri, vtraq; ab ini-
tio repetatur; quæ sicubi geminetur; cum
in ea duplex sit ordo, vnus poterit Magister
inferiorem ordinē docere, alter superiorē.

§. 4. Huius repetitionis duplex erit vtili-
tas; prima, quod altius inhærebunt, quæ sæ-
pius fuerint iterata; altera, vt, si qui sint præ-
stanti ingenio, celerius quàm cæteri cur-
sum conficiant, cum singulis semestribus
possint ascendere.

§. 5. Vbi igitur quinque scholæ sunt, ser-
uentur in singulis singuli gradus eo modo,
quo descripti sunt, in regulis Magistrorum;
nec in vlla earum plusquam vnus ordo, ex-
cepta infima, permittatur.

§. 6. Vbi sunt quatuor scholæ: vel, sublata
Rhetorica, cæteræ quatuor nihil differant
ab iis, quas modo diximus; vel, quod magis
placet,

placet, suprema fit Rhetorica, seruetq; prorsus gradum in regulis professoris Rhetoricę descriptum; altera fit Humanitatis; itemq; seruet gradū in regulis professoris expressū: tertia in duos secetur ordines; quorū superior supremae classi grāmaticę respōdeat; inferior mediæ: quarta denique respondebit infimę classi, duosq; in ordines, vt in eius regulis dicitur, tribui poterit: si superior tantum ordo admittatur, tertia vnum tantum gradū teneat, sitque suprema grāmaticę; quarta vero duos, sitque media, & infima.

§. 7. Vbi sunt tres scholæ: duæ inferiores Trium. retineant gradum modo præscriptum duabus vltimis in Collegio quatuor classium; suprema vero, vel sit pura humanitas, vel in duos diuidatur ordines; quorum superior Rhetoricę; inferior, Humanitati respondeat. Atqui ordo superior non introducetur, nisi consulto Rectore, cum bonus numerus discipulorum erit, qui eius ordinis sint capaces; atque ita, vt Magister studio, & curæ inferiori ordini debitæ nullo modo desit.

§. 8. Vbi sunt duæ scholæ: inferior, duos Duarum. habeat ordines; quorum alter, supremo ordini infimæ classis; alter, mediæ classi; superior item duos; quorum alter, supremae classis grāmaticę; alter, Humanitati respondeat.

Repetitio
p̄si in scho-
lis duorum
ord.

§. 9. In his etiam scholis, ubi est ordo geminus, eadem erit pro utroque ordine, quæ dicta est §. 3. annui pensæ repetitio. Et quidem, ubi fieri posset, ut utrique suæ cuique pars primo semestri explicaretur, secundo iteraretur; discipuli per biennium in eadem classe, æquè progredierentur, atque in duabus, quæ singulis constarent ordinibus: verum, ubi id difficilius videatur, plus etiam erit temporis tribuendum.

Quæ ibidem
communis,
quæ propria.

§. 10. Hoc ut obtineri possit, in his scholis, in quibus ordo erit geminus, omnia præter grammaticæ prælectionem erunt omnibus communia. Ac primum quidem Ciceroniana prælectio communis erit; ita, ut faciliora ab inferiore, difficiliora à superiore ordine reposcantur. Deinde thema etiam vnicum dari poterit; ita, ut totum ordo superior excipiat, inferior primam solum, vel ultimam partem, quæ sit præceptis illi explicatis accommodata. Denique exercitationes, & concertationes, plerumque omnibus communes esse possunt. Sola ergo grammaticæ prælectio distincta cum sit; aut alterno quoque die singulis ordinibus, aut, tempore bifariam diuiso, suæ utrique quotidie explicabitur, recoletur.

Nullum

9. Nullum, quoad eius fieri potest, in discipulorum numerum referat, qui non adducatur à parentibus, aliisve, quibus curæ sit; aut quem ipse non nouerit; aut de quo facile non possit ab aliis sibi iam notis edoceri. Neminem vero eo, quod ignobilis sit, aut pauper, excludat.

Nouidiscipuli.

10. Eos, qui de nouo adueniunt, in hunc fere modum examinet: roget quam studia coluerint, & quatenus; deinde seorsim aliquid scribere, certo argumento proposito, iubeat; nonnulla item præcepta facultatum, quibus studuerint, exigat; breues aliquas sententias, siue latine conuertendas, siue, si sit opus, è scriptore quopiam interpretandas proponat.

Eorum examen.

11. Quos probe instructos, & bonorum morum, aut indolis esse cognouerit, admit-
tat; iisque regulas auditorum nostrorū ostēdat, ut, quales se esse oporteat, norint. Eorum nomen, cognomen, patriam, ætatem, parentes, aut eos, in quorum cura sunt, quis discipulorum nouerit corū domos, in libro scribat; diemque, & annum, quo quisque admissus est, adnotet. Demum vnumquemque in ea classe, & eum eo præceptore

Admissio.

collocet, qui ipsi conueniat; vt superiore dignus potius, quā illo indignus videri possit.

Quinon ad-
mittendi.

12. In vltimam classē ferē neq; admittat iuuenes ætate prouectos, neq; puerulos nimium teneros, nisi admodum idoneos; etiā si probæ tātū educationis gratia mitterētur.

Promotio.

13. Generalis, solemniscq; promotio semel in anno post anniuersarias vacationes facienda est. Si qui tamen longe excellant, atq; in superiore schola magis quā in sua profecturi videantur (quod inspiciendis Catalogis, rogandiscq; Magistris cognoscet) nequaquam detineantur, sed quocunq; anni tempore post examen ascendant, quanquā à prima classe ad Humanitatem, propter artem metricā, quæ secundo semestri explicat; & ab Humanitate ad Rhetoricam, propter Cypriani summam, vix patet ascensus.

Ad examen
scribendum.

14. Ad examē, semel, aut, si opus sit, iterū ab omnib' classib' soluta oratione; à suprema vero Grammaticæ, & Humanitate semel etiā carmine; & si videat, semel græcè, aliquo dierum interuallo, in schola scribēdum est.

Examinis
leges reci-
tandæ.

15. Efficiat vt biduo, vel triduo ante examen, Magistri scribendum examinis causa denuncient, scribendiq; ad examen leges in fine harum regularum positæ, singulis in classibus recitentur.

Præfectus
præs.

16. Scribētibus præsint ipse Præfectus, aut alius,

alius, quem ipse sibi substituerit. qui, quo die scribendum est, signo dato, argumentum breue potius quàm longum tradat.

17. Cōpositiones in fasciculū ordine alphabeti coniectas, apud se habeat; & si nihil impediat, diuidat examinadoribus, vt, si videatur, legere, & errata in margine notare possint.

Cōpositiō-
nes tribuen-
dæ examina-
toribus.

18. Examinatores tres esse oportet. Vnus erit vt plurimum ipse Præfectus; alios duos rerum humaniorū bene peritos; qui, si fieri potest Magistri non sint, Rector cum Præfecto cōstituet. In decernēdo autem plura horū triū suffragia spectabuntur. Vbi vero ingens est numerus, duo aut plura examinadorum ternaria constitui nihil vetat.

Examinato-
res.

19. Terni ad examē, aut etiā plures ex classibus præsertim inferioribus euocentur; totidēq; deinceps à Magistro, seruato alphabeti ordine, aut alio cōmodiore, submittāt.

Examinan-
dorum nu-
merus.

20. Examinatores in primis perlegāt Magistri catalogū; & in eo recognoscāt adscriptas cuique notas, dum ad examen accedit, cōferēdo si opus sit cum superioribus eiusdem anni catalogis, vt, quid quisq; profecerit, aut profecturus sit, facilius appareat.

Catalogi
cognoscēdi.

21. Examinis ratio hæc erit. primum suæ quisque compositionis partem, si videatur, recitet: deinde errata corrigere, & eorum

Examinis
ratio.

rationem reddere iubeatur; præcepto, contra quod peccatū sit, indicato. Postea, grammaticis vernaculum aliquid statim latine vertendum proponatur, omnesque de præceptis, & rebus, quæ in quaque schola traditæ sunt, interrogentur. Deniq; brevis, si sit opus, loci cuiuspiam ex libris in schola explicatis interpretatio exigatur.

Quando ferenda sententia.

22. Post cuiusque ternarij examen, recentibus adhuc Examinatorum iudiciis, sententiæ de interrogatis ferantur; habita compositionis, notæ à Magistro additæ, & interrogationis ratione.

De dubiis.

23. Ad constituendum de dubiis, Præfectus quotidianas eorum scriptiones per interualla exigat; cum iisdem iudicibus conferat; vt eos, si videatur, rursus scribere iubeant, & examinent. Porro in dubiis, ratio ætatis, temporis in eadem classe positi, ingenij, ac diligentia, habenda erit.

Silentio sententiæ suppressimendæ.

24. Peraçto demū examine, quid de vnoquoque statuendum sit, silentio supprimatur; nisi quod, antequā publice recitetur, suus cuiq; Magistro catalogus ostendendus erit.

Inepti.

25. Si quis sit plane ineptus ad gradum faciendum, nullus deprecatori sit locus. Si quis ægre quidem aptus, sed tamen propter ætatem, tempus in eadem classe positum, aut aliam rationem promouendus videatur; id

ea con-

ea conditione, nisi quid obstiterit, fiat, vt, si minus suam Magistro probarit industriam, ad inferiorem scholam remittatur, nec in catalogo eius ratio habeatur. Si qui denique ita sint inutiles, vt nec eos promoueri debeat, nec vllus in propria classe fructus speretur; agatur cum Rectore, vt eorum parentibus, aut Curatoribus perhumaniter admonitis, locum non occupent.

26. Publicè promouendorum Catalogus vel ad singulas seorsim classes, vel in aula simul ad omnes recitetur. Si qui longè inter cæteros emineant, primi honoris causa nominentur, in cæteris alphabeti, vel doctrinæ ordo seruabitur.

Promulgatio.

27. Ante instaurationem studiorum de Catalogo librorum, qui eo anno explicandi sunt in scholis nostris, conficiendo, maturè referat ad Rectorē, vt res cum Præfecto generali, & cum Magistris communicetur: eodemque modo statuatur, si qui forte in anno libri, siue scriptores commutandi sint.

Librorum Catalogus.

28. Efficiat, vt tēpestiuè cum publicis Bibliopolis agatur, ne librorum, quibus aut in dies vtimur, aut sequentem in annum vsursumus tū nos, tū externi, copia desideretur.

Librorum Cópia.

29. Cuiuslibet anni initio sua singulis auditoribus scamna, & Confessores, vel per se, vel per Magistros; Alumnis etiā, & Cōuictoribus

Locorum assignatio.

ribus

ribus per eorum moderatores assignet (nisi forte alicubi ex doctrinæ ordine sedendi ordo statuatur) Nobilibus quidem commodiora, nostris verò, & aliis item religiosis, si adsint, ab externis separata: neq; committat, vt magna aliqua commutatio, se incio, fiat.

Priuati studij tempus.

30. Permagni interest, vt auditoribus non modo nostris sed Alumnis etiam, vel Conuictoribus, & si nihil obstiterit, externis quoq;, Præfectus per Magistros, vel per alios illorum Collegiorum Præfectos tempus ita distribuatur, vt priuati studij horas bene collocent.

Immunitas nulla.

31. Nullam det cuiquam, præsertim diuturnâ, nisi graui de causa, à versibus, & græcis discendis immunitatem.

Declamationes mēstruæ.

32. Curet vt declamationes mēstruæ, quæ publice in Aula à Rhetoribus habentur, superiorum etiam classium frequentia, non modo Rhetorum, & Humanistarum cohonestentur. Ideoque Magistri admoneantur, vt suos quisq; auditores inuitent, ex nostris vero nemini abesse liceat, nisi à Rectore potestatem impetrarit.

Scholarum disputationes.

33. Cōsideret quando, qua ratione, & quod cōuenire debeat scholaræ ad disputandum inter se: nec solū disputandi rationē ante p̄scribat, sed etiā, dū certatur, præsens ipse sedulo curet, vt fructuose, modeste, pacate gerantur omnia.

omnia. Eodemq; modo Rhetorum, & Humanistarum declamationibus, seu prælectionibus, quas in Gymnasio habere solent, intersit.

34. Ad literarias exercitationes altius imprimendas, det operam, vt, si Rectori videbitur, in classibus non modo Rhetoricæ, & Humanitatis, sed etiam Grammaticæ, Academicæ instituantur; in quibus, statis diebus certisq; legibus, quæ in fine libri habentur, vicissim prælegatur, disputetur, aliæque boni auditoris partes agantur. Academix,

35. De præmiis distribuendis, ac declamatione, dialogoue tū fortasse habēdo, tēpe stitue Superiori in memoriā reuocet. In qua distributione, Leges, q̄ in fine harū regulārū collocantur, seruandę erunt, & in singulis classibus ante scriptiōē promulgandæ. Præmia publica.

36. Det quoq; operam, vt præter publica præmia, priuatis etiam, quæ Rector suppeditabit, præmiolis vel signo aliquo victoriæ Magistri in sua quisq; schola discipulos excitent, cum vel aduersarium vincendo, vel totum aliquē librum repetendo, memoriterue reddendo, vel illustre aliquid eiusmodi agēdo, in dies cōmeruisse videbūtur. Priuata.

37. Suum in vnaquaq; classe pro regionū cōsuetudine publicum Censorē, vel, si Censoris nomē minus placeat, Decurionē maximum, Censor seu Prætor.

mū, aut Prætorē constituat: qui, vt in honore sit apud condiscipulos, priuilegio aliquo cohonestandus erit; iusq; habebit, Magistro approbāte, leuiiores pœnas cōdiscipulis deprecādi. Is obseruet, si quis aut ante signū datū ex cōdiscipulis vagetur in atrio, aut scholā alienā ingrediatur, aut à propria, seu à suo loco discedat: deferat etiam ad Præfectum; quinā quotidie desiderētur; si quis nō discipulus scholā intrarit: demū si quid, absente, seu præsente Magistro, peccetur in schola.

* p. 4. c. 7. §.
2 & c. 16. §. §.
Corrector.

38. *Propter eos, qui tum in diligentia, tum in iis, quæ ad bonos mores pertinent, peccauerint, & cum quibus sola verba bona, & exhortationes non sufficiunt, Corrector, qui de Societate non sit, constituatur: vbi haberi non poterit, excogitetur modus, quo castigētur, vel per aliquē ex ipsis scholasticis, vel alia conueniēti ratione: propter domestica vero delicta non plectantur in schola; nisi rarò, & magna de causa.

Correctionē
recusantes.

39. Qui autem plagas recusant, aut cogantur, si tuto possint; aut si quādo id indecore fiat cū grandioribus, videlicet iis gymnasiū nostrū interdicator, conscio tamē Rectore; sicut & iis, qui frequenter absunt à schola.

A scholis remouendi.

* p. 4. c. 16.
§. 5.

40. *Cum nec verba, nec Correctoris officium satis esset; & in aliquo emendatio nō speraretur, aliisque esse offendiculo videretur:

retur: præstat à scholis eum remouere, quā, vbi parum ipse proficit, & aliis nocet, retinere. Hoc autem iudicium Rectori, vt omnia ad gloriam, & seruitium DEI, vt par est, procedant, relinquetur.

41. * Si casus aliquis acciderit, vbi in medium offendiculi præstiti, satis non esset à scholis expellere; ad Rectorem referat, vt is videat, quid præterea conueniat provide-
re; quamuis, quoad eius fieri poterit, in spiritu lenitatis, pace, & caritate cum omnibus conseruata, sit agendum.

Coërcendi.
* Ibidem li-
tera D.

42. Reditus ad scholas nostras nemini pateat eorum, qui, vel semel eiectioni sunt, vel vltro sine legitima causa discesserunt; quin prius Rector admoneatur, cuius erit, quid expediat, iudicare.

Reditus ad
scholas ne-
mini pateat,

43. Nihil in atrio, nec in scholis, etiā superioribus patiatur armorum, nihil ociosorum, nihil concursationum, atq; clamorū; * nec iuramenta, nec iniurias verbo, aut facto illatas, nec inhonestū, aut dissolutum quid in eis permittat; si quid acciderit, componat statim, & cum Rectore agat, si quid est, quod atrij quietem vllō modo perturbet.

Atrij quies.

* p. 4. c. 16,
§. 4.

44. Non modo toto scholarum tēpore in atrio, siue in conclauī, vnde atrij prospectus pateat, sit assiduus; verum etiā scholas ante datum signum ad ingrediendum, interdum

Atrium, &
scholæ lu-
strande.

dum lustret, semperq; ad atrij ianuam cunctis exeuntibus præsto sit.

Templū, &
Missæ.

45. Curet vt scholarum ingressus in templum, egressusq; strepitu careat; & nunquam nisi præfente aliquo Magistrorum, aut etiam pluribus Missam audiant; cui non modo omnes quotidie religiose intersint, sed etiam recte, atque ordine distributi.

Confessio.

46. Diebus, & horis ad excipiendas discipulorum confessiones constitutis, videat vt confessarij tempestiue adsint: templum ipse per id tempus ingrediatur identidem, curetq; vt modeste, ac pie se pueri gerant.

Scholarum
euocandi.

47. Ne ipse quidem Præfectus, nisi parce, præsertim prælectionum tempore, è scholis discipulos euocet: si quid in ea re peccetur ab aliis, Rectorem edoceat.

Discipulorū
opera non vt-
tendum.

48. Nullo autem tempore discipulorum opera, aut ad scribendum, aut ad vllam rem aliam vtatur, aut alios vti sinat.

Regulæ pa-
lam collo-
candæ.

49. Regulæ omniū externorū discipulorū cōmunes in loco, vbi publice legi possint, & in quauis præterea classe propalam sunt affigendæ, & cuiusque fere mensis initio in Rhetorica, cæterisque inferioribus recitandæ.

Vices præ-
fæ generalis.

50. Vbi non erit Præfectus studiorum superiorum, curā subeat ipse, Rectore probante recognoscendi ea, quæ publice decla-
mantur,

mantur, & libros nostris scholasticis, eodem
conscio Rectore distribuendi.

SCRIBENDI AD EXAMEN LE- GES.

I

INTELLIGANT omnes, ipso
scriptionis die, si qui, nisi grauibus
distenti causis, desiderentur, eorū
in examine nullam habitum iri ra-
tionem.

Scriptioni
interfunt.

2. Mature veniendū ad scholā, vt scribē-
di argumentū, & ea, quæ tum Præfectus per
se, vel per aliū traditurus est, fideliter excipi-
ant, absoluantq; omnia intra finē scholarū;
nā post indictū silentiū, nemini cum aliis,
ne cū Præfecto quidē ipso, siue cū eo, quem
ipse sibi substituerit, loqui licitum fore.

Scribendi
tempus.

3. Accedere oportet instructos libris, cete-
risque rebus ad scribendum necessariis, ne
ab vllō quidquam petere inter scribendum
necessē sit.

Apparatus.

4. Apposite ad vniuscuiusq; classis gradū,
dilucideq; scribendū, & ex thematis verbis,
modisq; præscriptis. Ambigue scripta in de-
tiores partem acceptum iri; verba etiam
omissa, vel temere immutata, difficultatis e-
uitandæ causa, pro erratis fore.

Forma.

H

Cauen-

Cauendum
à Confessoribus.

5. Cauendum à Confessoribus: nam, si duæ forte compositiones similes ac geminæ reperiantur, vtramque habitum iri pro suspecta; cum vter ab vtro furatus sit, exploratum esse non possit.

Egressus è
schola.

6. Ad fraudes euitandas, si cui forte potestatem exeundi, postquam scribi cœptum sit, dare necessitas cogat; is & argumentum scriptionis, & quicquid scripserit apud Præfectum relinquat, siue apud eum, qui tum scholæ præest.

Scriptionis
traditio.

7. Compositione absoluta, suo quisque loco, quæ scripsit, diligenter recolat, castiget, expoliat quantum velit: nam, simul atque compositio tradita Præfecto sit, si quid deinde correctum oporteat, haud quaquâ redditum iri.

Adscriben-
dum nomē.

8. Ritè complicanda, vt Præfectus iusserit, sua vnicuique compositio, atque in tergo nomen tantum scriptoris cum cognomine latine adscribendum: quo facilius compositiones omnium in alphabeti, si libeat, ordinem redigi possint.

Scriptionis
obolutio.

9. Cum suam quisque compositionem redditurus, accedit ad Præfectum, secum suos habeat libros, vt, ea tradita, statim silentio exeat è schola: cæteri verò, aliis discedentibus, loca non mutant; sed compositionem quo cœperint loco, perficient.

Si quis

10. Si quis tempore ad scribendum attributo non absoluerit; eam ipsam partem, quam scripserit tradet. Idcirco probe intelligi ab omnibus oportebit, quantum temporis ad scribendum concedatur, quantum ad describendum; & recognoscendum.

Tempus.

11. Denique cum ad examen accedunt, libros, qui explicati sint eo anno, de quibus interrogandi sunt, afferant: dumque vnus interrogatur, cæteri, qui adsunt, diligenter attendant: verum neque annuant aliis, neque corrigant, nisi rogati.

Accessus ad
examen.

L E G E S

P R A E M I O -
R V M.

I

RHETORICÆ octo præmia proponuntur; duo solutæ Orationis latinæ; duo carminis; duo solutæ orationis græcæ; totidē græci carminis. Sex item, sed eodem plane ordine in Humanitate, & in prima classe Grammaticæ, relicto scilicet græco carmine, cuius infra Rhetoricam fere non est vsus. Quatuor deinceps in omnibus aliis inferioribus, re-

Præmiorum
numerus.

H 2 licto

liſto etiam latino carmine. Vnus præterea, aut alter in ſingulis claſſibus, qui optime omnium Chriſtianam doctrinam recitaue- rit, præmio donetur. Poterunt tamen ubi ingens, aut paruus eſt numerus diſcipulo- rum, plura vel pauciora dari, dummodo potior ſemper ſolutæ orationis latinæ ratio habeatur.

ſcriptionum
dies.

2. Scribendi certamen in diſtinctos dies diuidatur, ita vt alius dies orationi latinæ, alius ſcribendis verſibus, alij item duo dies græcæ orationi, ac verſibus tribuantur.

Conſtituta
horæ.

3. Omnes in ſuam quiſque ſcholam die- bus, & horis ad ſcribendum conſtitutis cõ- ueniant.

Egreſſus &
colloquium
interdicitur.

4. Accepto ſcribendi argumento, ante abſolutam ſcriptionem, ac traditam, nemo è ſua ſchola egrediatur; neque cum alio in- tra, ſiue extra gymnaſium colloquatur: ſi e- gredi, facta tamen poteſtate, neceſſe ſit; ar- gumentum, & quicquid ſcripſerit apud e- um, qui tum ſcholæ præeſt, relinquatur.

Tempus, vt
prorogādū.

5. Si quis longius ſpatium ad rem accu- ratius perficiendam expetit: is, modo ne pe- dem è ſchola efferat, neque ultra occaſum ſolis tempus proroget, quamdiu voluerit, maneat.

ſcriptiones
obſignandæ.

6. Suam quiſque ſcriptionem accuratè deſcriptam, aliquo addito, quo maluerit, ſi- gno,

gno, sine nomine tamen, cum discedere velit, gymnasij Præfecto, vel alteri, quem ipse sibi substituerit, reddat: aliam item chartam, in qua cum nomine, & cognomine sit idem signum expressum diligenter obseratum, ne nomen inspicere possit, eidem tradat.

7. Gymnasij cuiusque Præfectus, omnia Tuto asseruanda. sedulo, & fideliter asseruet: neque chartas, nomina continentes, priusquam factum sit iudicium, resignet.

8. Iudices tres & docti, & graues, quorum Iudices. aliquis externus esse poterit, si loci postulet consuetudo; qui nesciant, cuius quæque sit scriptio, deligantur. Hi perlectis omnibus scriptis, & re diligenter inspecta, plurimum suffragio omnes ordine victores, & eorum quoque, qui ad victores proxime accesserunt, vnum, aut alterum in vnoquoque genere declarent.

9. In Iudicio, cuius melior erit orationis Iudicij forma. forma, is ceteris omnibus, licet plurima scripserint, anteferatur. Si qui genere ipso, & stylo pares in scribendo erunt, plura paucioribus anteponantur. Si in hoc etiam sint pares, qui Orthographia præstiterit, victor sit. Si Orthographia, & cæteris rebus pares fuerint, ei, qui elegantius expresserit litterarum notas, præmium adiudicetur. Si pa-

res omnino sint, vel diuidatur præmium, vel geminetur, vel sorte ducatur. Si quis in omnibus generibus scribendi cæteros vice-rit, is etiam omnium generum præmia consequatur.

Nominare-
signanda.

10. Iudicio perfecto, Præfectus cum Rectore, & Præfecto generali chartas, in quibus nomina certantium cum signis adscripta erunt, resignet: nomina victorum è signis diligenter, ne erret, inuestiget; cognita, nemini, præterquam Magistris, enunciet.

Præmiora
apparatus.

11. Constituto deinde die, quanto maximo fieri poterit apparatu, & hominum frequentia, nomina Victorum publice pronuntientur; & in medium procedentibus, præmia, cuique sua, honorificè diuidantur. Si quis non aderit, nisi potestatem iustis de causis, quæ Rectori probentur, acceperit à Præfecto, præmium vel optimo iure sibi debitum, amittat.

Distributio.

12. Vnumquemque Victorem præco enocabit hoc fere modo: Quod felix, faustumque sit rei literariæ, omnibusque nostri gymnasij Alumnis: primum, secundum, tertium, &c. præmium solutæ Orationis latinæ, græcæ, carminis latini, græci, &c. meritis, & consecutus est. N. Tum victori tradat præmium, nec fere sine aliquo ad rem maxi-

maxime appposito carmine breuissimo. ꝓ
statim, si commodè fieri possit, à cantoribus
repetatur. Ad extremum addat idem Præco
si qui proxime acceſſerint, quibus aliquid
etiam præmij loco dari licebit.

13. Contra has leges si quis peccauerit, Fraudum
pœna.
aut fraudem vllam commiserit, eius
scriptionis nulla ra-
tio habea-
tur.

REGV-

In nomine domini Amen
 Hic incipit prefatio
 in qua dicitur
 quod dominus
 noster ihesus christus
 filius dei
 et homo
 factus est
 propter nos
 et salutem
 nostram
 ut nos
 a peccatis
 liberet
 et ad
 vitam
 eternam
 perducat
 Amen

REGV

in
 cu
 se
 ne
 am
 op
 sed

tiu
 Pra
 te
 sti
 Cr

mn
 ver
 tem

COMMVNES

PROFESSORIBVS

CLASSIVM IN-

FERIORVM.

I

ADOLESCENTES, qui in Societa- Finis.
tis disciplinam traditi sunt, sic Ma-
gister instituat, vt vna * cum lite- * P. 4. c. 7. §. 2.
ris, mores etiã Christianis dignos,

in primis hauriant. * Feratur autem eius pe- * p. 4. ca. 16.
culiaris intentio tam in lectionibus, cum §. 4.
se occasio obtulerit, quàm extra eas, ad te-
neras adolescentium mentes, obsequio, &
amori DEI, ac virtutum, quibus ei placere
oportet, præparandas: sed præcipue ea, quæ
sequuntur, obseruet.

2. * Orationem breuem ante scholæ ini- Oratio ante
tium dicat aliquis ad id institutam, quam lectionem.
Præceptor, & discipuli omnes aperto capi- * Ibidem &
te, & flexis genibus attentè audient: ante le- C.
ctionis vero initium ipse Præceptor signo
Crucis se muniat aperto capite, & incipiat.

3. Missæ & concioni curet vt intersint o- Missæ & Cō-
mnes. * Missæ quidem, quotidie; * concioni cio.
vero diebus festis: ad quam præterea bis sal- * Ibid. §. 1.
tem singulis hebdomadis eos in Quadrage- * p. 4. cap. 7.
sima §. 2.

fima mittat, aut etiam pro regionis consuetudine ducat.

Doctrina
Christiana.

* p. 4. c. 7. §.
2. & c. 16. §. 2.

4. * Doctrina Christiana in classibus præsertim grammaticæ, vel etiam in aliis, si opus sit, feria sexta, aut Sabbatho ediscatur, ac memoriter recitetur: nisi forte alitubi, & à nouis discipulis etiam sæpius recitanda videretur.

Adhortatio.

5. Piam cohortationem, vel doctrinæ explicationem feria item sexta, aut Sabbatho habeat per semihoram: hortetur autem potissimum ad orandum DEVM quotidie; præcipue vero ad Coronam Beatæ Virginis, aut Officium quotidie recitandum; ad excutiendam conscientiam vesperi, * ad sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ frequenter, ac rite obeunda, ad vitandas noxias consuetudines; ad vitiorum detestationem; ad virtutes denique colendas Christiano homine dignas.

* p. 4. cap. 7.
§. 2.

Colloquia
spiritualia.

* p. 4. cap. 4.
§. 6.

6. Priuatis etiam * colloquiis eadem ad pietatem pertinentia inculcabit, ita tamen, vt nullum ad religionem nostram videatur allicere: sed si quid huiusmodi cognouerit, ad confessarium reiiciat.

Litaniæ &
deuotio B.
Virginis.

7. Litanias Beatissimæ Virginis Sabbatho sub vesperum in sua classe recitari iubet; vel, si moris sit, in templum ad easdē cum cæteris audiendas ducat: pietatem vero in
candem

eandem Virginem & Angelum etiam Custodem discipulis diligenter suadeat.

8. Lectionem spirituales præsertim de Sanctorum vitis vehementer commendat: contra verò non solū ipse * ab impuris scriptoribus, & omnino in quibus sit aliquid, quod bonis moribus nocere queat, iuuentuti prælegendis absteineat; sed ab iisdem etiam extra scholam legendis, discipulos, quā maxime potest, deterreat.

Lectio spiritualis.

* p. 4. c. 5. E.

9. Confessiones * singulis mensibus vt à nemine omittantur efficiat: iubebit autem eos tradere suum in schedula descriptum nomen, cognomen, & classem Confessariis; vt schedulas postea recognoscens, quinam defuerint, intelligat.

Confessio.

* p. 4. cap. 16. §. 1.

10. Oret DEVM sæpe pro suis discipulis; eosq; religiosæ vitæ suæ exemplis ædificet.

Orandum pro discipulis.

11. Præfecto horum studiorum obtemperabit in iis, quæ ad hæc studia, & scholæ disciplinam pertinent: quo inconsulto, neque vllum in scholam admittet, aut dimittet, nec librum vllum suscipiet explicandū, nec vllam cuius à communibus scholæ exercitationibus immunitatem dabit.

Præfecto obtemperandum.

12. Scholæ omnes in suo se gradu continent. & de Rhetorica quidē, & Humanitate dicetur seorsim; * Græmaticæ vero tres scholæ esse debēt; quibus eiusdem quidam quasi

Gradus cuiusq; scholæ.

* p. 4. c. 13. B.

curfus absoluatur. Omnia proinde Emmanuelis præcepta tres in partes diuidēda sunt; quarum singulę singularum scholarum sint propriæ; ita tamen vt in vnaquaque classe ea semper, quæ in schola proxime inferiore tradita sunt, percurrantur, prout in cuiusq; Magistri regulis indicabitur.

Græcæ gramma-
tica diui-
sio.

13. In Græca etiam grammatica hæc fere diuisio erit. Prima pars, à primis elementis ordiendo, simplicia nomina, verbum substantiuum, & verba item simplicia completur. Secunda, nomina contracta, verba circumflexa, verba in Mi, & faciliores formationes. Tertia, reliquas partes orationis, seu quæcunq; rudimentorum nomine continentur, exceptis dialectis, ac difficilioribus annotationibus. Quarta, quæ humanitati tribuitur, omnē syntaxim. Quinta deniq; pars, quæ est Rhetoricę, artem metricā.

Diuisio tem-
poris.

14. Diuisio temporis, quod in Rhetorica binis minimum horis, in humanitate vero, & ceteris scholis duabus & dimidiata mane; totidemque à prandio, binis item minimum die vacationis definitur; eadem semper esse debet; vt certum sit, quę horę quibus exercitationibus impendantur.

Quatenus
cōmutanda.
p. 4. cap. 13.
§. 2.

15. Harum tamen exercitationum ordo ad Prouincialis præscriptum * pro loci consuetudine immutari potest: dummodo eedē omni-

omnino, eademque spatia temporis illis in cuiusq; Magistri regulis assignata retineantur, & in semel ccepto, constantia seruetur.

16. Si festus dies inciderit in Sabbathum, eius diei exercitationes in antecedentem diem reuocentur, vel omittantur.

Dies festus in Sabbathū incidēs.

17. Eadem diuifio die vacationis erit, vbi non assignantur proprię exercitationes: singulæ enim, quæ aliis diebus fiunt, proportionē contrahendæ, aut earum aliqua in orbem prætermittenda, tempusque aliquod concertationi relinquendum.

Die vacationis quę diuifio.

18. Latine loquendi vsus seuere in primis custodiatur, iis scholis exceptis, in quibus discipuli latine nesciunt; ita vt in omnibus, quæ ad scholam pertinent, nunquam liceat vti patrio sermone; notis etiã adscriptis, si qui neglexerint: eamque ob rem latine perpetuo Magister loquatur.

Latine loquendi vsus.

19. Memoria traditæ prælectiones discipuli Decurionibus recitent: de quorum officio infra, regula 36. dicetur, nisi forte alius placeat mos in Rhetorica: ipsi vero Decuriones, Decurioni maximo vel Magistro persoluent; qui Magister aliquot quotidie ex desidijs fere, quique serius ad ludū venerint, recitare iubeat; ad explorandam Decurionum fidem, omnesque in officio continendos. Sabbatho audita per vnā vel etiã

Memorię exercitatio.

plures hebdomadas publice memoriter redantur, libro autem absoluto, deligi poterunt interdum, qui illum è suggestu ab initio pronuncient, non sine præmio.

Scriptiones
afferendæ.

20. Scriptiones afferendæ in classibus græmaticæ, quotidie, præter diem Sabbathi; in cæteris, solutæ quidem orationis quotidie, præter diem vacationis, & Sabbathi; carminis vero bis tantum; proximo scilicet post dominicum, & vacationis diem; græci demum Thematis saltem semel, quo die Magistro libuerit, à prandio.

Corrigendæ.

21. Scriptiones corrigendæ ferme priuatum, & submissa voce cum vnoquoque discipulorum, vt aliis interim stylum exercendi tempus detur: Expedit tamen quotidie aliquot exempla, modo ex optimis, modo ex deterrimis, tum initio, tum in fine publice recitare, atque perpendere.

Corrigendi
ratio.

22. Modus corrigendæ scriptionis in vniuersum est; indicare, si quid contra præcepta peccatum sit; interrogare, quomodo emendari possit; iubere, vt emuli, statim vt aliquid deprehenderint, publice corrigant, præceptumque, contra quod peccatum est, proferant; laudare denique, si quid apte perfectum sit. Hoc autem dum publice peragitur, primum discipuli scriptionis exemplum (quod semper præter id, quod Magistro

stro describitur, afferendum est) secum ipsi legant, & emendent.

23. Quotidie scriptiones singulorum à Magistro corrigi oporteret; cum præcipuus, & maximus inde fructus existat: si tamen multitudo non patiatur, corrigat quamplurimas potest, ita ut quos vno die discipulos præterit, altero vocet. Eam ob causam diebus præsertim, quibus carmina afferuntur, scriptiones aliquas æmulis emendandas distribuat (quod quo commodius fiat, unusquisque non suum tantum, sed etiam æmuli nomen à tergo scriptionis inscribat) aliquas ipse Magister pomeridiano tempore, dum memoriter recitatur; aliquas, si libuerit, domi corrigat.

Corrigenda
quamplurima.

24. Exercitationes varias, dum scripta corrigit, pro scholæ gradu, modo hanc, modo illam imperet: nulla enim re magis adolescentium industria, quam satietate languescit.

Exercitationes inter corrigendum.

25. Repetitio prælectionis tum hesternæ, tum præsentis, eodē se habeat modo; fiatque vel ab vno tota, vel potius à pluribus per partes; ut omnes exerceantur: repetantur autem præcipua, & utilissima; primum fere à provecioribus; deinde etiam ab aliis; idque vel continenti oratione, vel ad singulas Magistri interrogationes interrupta, æmulo

Repetitio.

inter repetendum corrigente, si alter erret, vel, si cunctetur, anteuertente.

Repetitio
die Sabbathi.

26. Die Sabbathi omnia, quæ per hebdomadam prælecta sunt, recolantur. Quod si qui interdum profiteantur de iis omnibus, vel de toto libro se responsuros, ex iis aliquot delectos, reliqui binis, ternisue laceessant in interrogationibus; non sine præmio.

Prælectio,

27. In prælectionibus, veteres solum auctores, nullo modo recentiores explicentur: multum autem proderit, si Magister non tumultuario, ac subito dicat, sed quæ domi cogitate scripserit; totumque librum, vel orationem, quam præ manibus habet, ante perlegerit: forma autem prælectionis hæc fermè erit.

Primum, totam continenter pronunciet, nisi aliquando in Rhetorica, & Humanitate longior esse debeat.

Secundo breuissime argumentum exponat, & connexionem, ubi erit opus, cum iis, quæ antecesserant.

Tertio vnâquamq; periodum prælegēs, si quidem latine interpretetur, obscuriores explanet, vnâ alteri nectat; ac sententiam, non quidem inepta metaphrasi, vnicuique verbo latino, alterum verbum latinum reddendo, sed eâdem sententiam apertioribus phrasib' declarâdo, aperiat: si vero vulgi sermone;

mone; seruet quoad fieri potest collocatio-
nem verborum: sic enim numero assuescūt
aures. Quod si vulgare idioma non patitur,
prius ad verbum ferè omnia, postea ad vul-
gi consuetudinem explicet.

Quarto à capite recurrens, nisi malit i-
psi explicationi inferere, obseruationes tra-
dat cuique scholæ accommodatas; quas ve-
ro excipiendas cēsuerit, quę multæ esse non
deberent, vel interrupte inter explicādum,
vel seorsim, prælectione iam habita, dicet:
vtile autem solet esse, vt Grammatici nihil
scribant, nisi iussi.

28. Historici & Poëtę prælectio, illud ha-
bet peculiare, quod historicus celerius fere
excurrendus; in Poetâ, sæpe Oratoria para-
phrasis accuratè facta, plurimum decet: fa-
ciendumque vt discipuli Poëtæ, Oratoris-
que stylum internoscere consuescant.

Prælectio hi-
storici, & po-
etæ.

29 In prælegenda, tum Cypriani Rhetorica, tum Arte metrica; tū latina, græcæue
Grammatica, & horum similibus ad præce-
pta spectantibus, res ipsæ potius quam ver-
ba perpendenda sunt. In Grammaticę verò,
præsertim inferioribus classibus, cum inci-
dit aliquid difficilius, illud ipsum vno, aut
pluribus diebus recolatur; aut faciliora
quædam ex aliis Grammaticæ partibus in-
terponantur, repetanturue.

Prælectio
Præceptorū.

Scribendi ar-
gumentum.

30. Scribendi argumentum, non dictan-
dum ex tempore, sed meditato, & fere de-
scripto: q̄ ad imitationem Ciceronis, quan-
tum fieri potest, & ad normā cuiusdam nar-
rationis, suasionis, gratulationis, admoniti-
onis, aliarumq; id genus rerum dirigatur: &
quidem tū latina lingua, tū patria scribendū
esset, vbi dictatur ad verbum. Dictatū por-
ro statim Magister iubeat recitari; explicet,
si quid forte difficilius; phrasēs, aliaq; præsi-
dia subministret; semperq; excepto Rheto-
re, inter dictandum admoneat, quomodo
quæuis pars conscribēda sit, & interpungē-
da. Aliquid vero extra ordinarium solito
amplius præscribendum est, cum plures di-
es festi incidunt, vel cum vacationes, tum
maiores, tum minores indicuntur.

Concerta-
tio.

31. Concertatio, quæ vel Magistro inter-
rogante, æmulisque corrigentibus; vel ipsis
inuicem æmulis percontantibus fieri solet,
magni facienda; & quoties tempus permit-
tit, vsurpāda; vt honesta æmulatio, quæ ma-
gnū ad studia incitamentum est, fouea-
tur. Poterunt autem vel singuli, vel plures
ex vtraq; parte committi, præcipue ex ma-
gistratibus; vel vnus etiam plures laceßere.
priuatus fere priuatum petet, magistratus
magistratum; priuatus etiam interdum
Magistratum, eiusq; dignitatem, si vicerit;
siue

siue aliud præmium, aut victoriæ signum consequi poterit, pro vt scholæ dignitas & locorum ratio postulabit.

Extraordi-
nariæ exer-
citationes.

32. Extraordinariæ exercitationes utilitatem magnam habent: in quibus illud vniuerse dicendum est: ea, quæ publice pronuntiabuntur, vt non memoria solum discipulorum, sed ingenium etiam excolatur, à Magistro expolienda quidem diligenter: nunquam tamen de integro facienda: eademque de versibus, qui in publico proponuntur, ratio est. Laborandum etiam, vt vocem, gestus, & actionem omnem, discipuli cum dignitate moderentur.

Prælectio seu
declamatio
in Schola.

33. Prælectio; vel græca, latinaue oratio, aut carmen, in Rhetorica quidem, & Humanitate alternis fere Sabbathis, vna schola alteram inuitante, habeantur: in reliquis, sola prælectio, non tam habeatur, quàm audita ex cathedra repetatur; nullis fere inuitatis, nec nisi singulis mensibus.

34.* Concertatio cum proxima classe, erit aliquoties in anno; quo die Præfecto studiorum inferiorum visum fuerit, per horam fere, de ijs tantum rebus, quæ vtrique classi communes sunt; vtroque moderante Præceptore. Bini, terniue aut plures disputabunt, ex optimis vtriusque classis discipulis; vel ex condicto ad singulas interrogatio-
nes,

Concertatio
cum proxi-
ma classe.

* p. 4. c. 1 §.
§. 3.

nes, responsionesq; antea instructi; vel ex ingenio, quicquid libeat percontantes, vel dubitationes ab vno propositas, præsertim de Rhetorica, impugnantes.

Magistratus.

35. Magistratus eligendi, præmijsque etiam si videbitur afficiendi, nisi id alicubi in Rhetorica minus necessarium videretur, singulis fere, aut alternis mensibus: ad eam rem semel soluta oratione, semel etiã, si videatur, in superioribus classibus carmine græceue scribant in schola, toto scholæ tempore; nisi in Inferiorib⁹ melius videatur semihoram concertationi relinquere. Qui omnium optime scripserint, summo Magistratu; qui proxime accesserint, aliis honorum gradibus potentur, quorum nomina, quo plus eruditionis res habeat, ex Græca Romanaue Republica, militiaue sumantur. Duas autem fere in partes ad æmulationem fouendam scholâ diuidi poterit; quarum vtraque suos habeat magistratus, alteri parti aduersarios; vnicuiq; discipulorum suo attributo æmulo. Summi autem vtriusq; partis magistratus primum in sedendo locum obtineant.

Decuriones.

36. Decuriones etiam à Præceptore statuuntur, qui memoriter recitantes audiât, scriptaque Præceptori colligant, & in libello punctis notent, quoties memoria quæq; fefel-

fecellerit; qui scriptionem omiserint; aut duplex exemplum non tulerint; aliaque se iusserit Præceptor, obseruent.

Ad examen
præparatio.

37. Ad promotionem generalē vno mēse, ante examen, mēse, strenue discipuli in præcipuis quibusque rebus, in omnibus classibus, excepta fortasse Rhetorica, exerceantur. Quod, si quis longe intra annum excelleret, de eo Magister referat ad Præfectum, vt priuatim examinatus gradum ad superiorem scholam facere possit.

Catalogus.

38. Catalogum discipulorum alphabeti ordine conscriptum Præfecto tradat: quem Catalogum interdum in anno recognoscat, vt, si quid sit opus, immutari queat: accuratissime vero, cum generale discipulorum examen impendet. In eo autem Catalogo quamplurimos potest discipulorum gradus distinguat, videlicet, Optimos, Bonos, Mediocres, Dubios, Retinendos, Reiciendos, quæ notæ numeris significari possent, 1. 2. 3. 4. 5. 6.

Disciplina
cura.

39. Disciplina omnem nihil æque cōtinet atq; obseruatio regularum. Hæc igitur præcipua sit Magistri cura, vt discipuli tum ea, quæ in eorum regulis habentur, obseruent; tum ea, quæ de studiis dicta sunt, exequantur. Quod spe honoris, ac præmij metuq; decoris facilius, quam verberib⁹ consequetur.

Nec

Puniendi ratio.

* p. 4. c. 7. §.
2. D.

40. Nec in puniēdo sit præceps, nec inquirendo nimius; dissimulet potius, cum potest sine cuiusquam damno: neque solum * nullum ipse plectat (id enim per Rectorem præstandum) sed omnino à contumelia dicto, factoque inferenda, abstineat: nec alio quempiam, quàm suo nomine vel cognomine appellet: pœnæ etiam loco aliquid literarium addere ultra quotidianum pensum vtile interdum erit. Inusitatas autem & maiores pœnas ob ea præsertim, quæ extra scholâ deliquerint, sicut eos, qui plagas recusant, præsertim si grandiores sint, ad Præfectum reijciat.

Assiduitas.

41. Assiduitatem maxime à discipulis requirat: nec proinde ad publica spectacula, siue ludos eos dimittat. Siquis abfuerit, aliquem ex condiscipulis, vel alium ad eius domum mittat; &, nisi idoneæ afferuntur excusationes, absentiae pœnam sumat. Qui plures dies sine causa abfuerint, ad Præfectum remitti; nec sine eius consensu, recipi debent.

Confessionum dies.

42. Ne confessionum causa quicquam remittatur ex ijs, quæ scholarum propria sunt; terni, vel plures, vbi sit opus, initio mittantur ad confitendum: deinde, vt singuli redeunt, ita ex cæteris singuli, biniue submittantur; nisi forte alicubi ad confessionem

fessionem simul omnes ire consueuerint.

43. Silentium & modestiā seruandā in primis curet; vt nemo per scholā vagetur; nemo locū mutet; nemo vltro|citroq; munera schedasūe mittat; vt à schola non egrediantur, præsertim duo, vel plures simul.

Silentium & modestia.

44. Cauendum est, ne facile, præsertim prælectionis tempore, à quopiam discipuli euocentur: vt confusio etiam, & clamor in egressu præcipue vitetur, Magistro, siue è suggestu, siue ad Ianuam spectante, proximi quique valuis primi exeant; vel alia ratione curetur, vt modeste omnes, & silentio egrediantur.

Egressus & schola.

45. Academias instituat si Rectori videtur, ex regulis, quæ propterea seorsim cōscriptæ sunt: ad quas discipuli maxime festis diebus, vitandi otij, & malarum consuetudinum causa, conueniant.

Academis.

46. Si necesse videretur discipulorū causa cum eorum parentibus interdum loqui, Rectori proponat, an ij per præfectum, vel alium accersendi sint, vel etiam, si personæ dignitas postulet, conueniendi.

Agere cum discipulorū parentibus.

47. Familiarem non se vni magis, quàm alteri ostendat: cum ijsque extra scholæ tempus, non nisi breuiter, ac de rebus serijs, loco etiā patenti; hoc est, non intra scholā, sed p̄ scholæ foribus, aut in atrio, aut ad ianuam

Familiaritas & colloquia.

nuam collegij, quo magis ædificationi consulat, colloquatur.

Pædagog.

48. Nemini pædagogum inconsulto Rectore proponat; nec a pædagogis permittat, alijs domi prælectionibus onerari discipulos, sed tantum auditas exigi.

Nullus pro schola sumptus.

49. Nullius opera utatur in describendo, aut in aliquo, quod ad usitatas scholæ exercitationes non pertineat; nullaque in re illos pro schola sumptum facere patiatur.

Profectus studentium.

** p. 4. c. 6.
§. 6.*

50. Sit deniq; in omnibus, diuina inspirante gratia * diligens, & assiduus, & profectus studentium, tum in lectionibus, tum in alijs literariis exercitationibus studiosus. Contemnat neminem, pauperum studiis æque ac diuitum bene prospiciat, * profectumque vniuscuiusque è suis scholasticis speciatim procuret.

** p. 4. c. 13.
§. 3.*

REGV-

REGVLÆ
PROFESSORIS
RHETORICÆ.

I.

GRADVS huius Scholæ non facile certis quibusdam terminis definiri potest: ad perfectam enim eloquentiã informat, quæ duas facultates maximas, Oratoriam & Poeticam, comprehendit (ex his autem duabus primæ semper partes Oratoriæ tribuantur) nec vtilitati solum seruit, sed etiam ornatui indulget.

Illud tamen in vniuersum dici potest, tribus maxime rebus; præceptis dicendi, stylo, & eruditione contineri.

Præcepta, etsi vndiq; peti & obseruari possunt, explicandi tamen non sunt in quotidiana prælectione, nisi Rhetorici Ciceronis libri, & Aristotelis, tum Rhetorica, si videbitur, tum Poëtica.

Stylus (quamquam probatissimi etiam historici, & poetæ delibantur) ex vno fere Cicerone sumendus est, & omnes quidem eius libri ad stylum aptissimi; orationes tamen solæ prælegendæ; vt artis præcepta in orationibus expressa cernantur.

K

Erudi-

Eruditio denique ex historia, & moribus gentium; ex auctoritate scriptorum; & ex omni doctrina; sed parcius ad captum discipulorum, accersenda.

Ex Græcis ad Rhetoricam pertinet syllabarum maxime dimensio, & plenior auctorum, & dialectorum cognitio. Summā Logicæ in fine anni Rhetoricæ Magister non explicet.

Diuisio temporis.

2. Diuisio tēporis hæc erit. Prima hora antemeridiana, memoria exerceatur; scripta à Decurionib⁹ collecta Præceptor corrigat; varias interim, de quibus infra regula quinta, discipulis exercitationes iniungens; denique postrema prælectio recolatur.

Secunda hora antemeridiana, prælectioni detur; vel præceptorum, si à prandio explicetur Oratio; vel orationis, si præcepta: dummodo in eo, quod anni initio cœptum est, constantia seruetur. succedat repetitio, & quando opus est, argumentum detur scribendæ orationis vel carminis; reliquum si quid est temporis, vel concertationi, vel ijs, quæ prima hora scripserint, recognoscendis tribuatur.

Prima hora pomeridiana, habeatur post repetitionē postremæ, noua prælectio; vel Orationis, si mane præcepta exposita; vel præceptorum, si Oratio. huic repetitio de more succedat.

Secun-

Secunda hora pomeridiana, græci auctoris postrema prælectione repetita, noua explicetur, atque exigatur. reliquum tempus, modo corrigēdis græcis scriptionibus, modo græcæ syntaxi, & arti metricæ, modo græcæ concertationi reseruetur.

Die vacationis explicetur historicus, vel poëta, vel aliquid ad eruditionem pertinēs; & recolatur.

Die Sabbathi post breuem totius hebdomadæ repetitionem, mane prima hora explanetur historicus, vel poëta. Vltima hora aut habeatur ab aliquo discipulorum declamatio, vel prælectio; aut ad humanitas audiendos catur; aut cōcertetur. A prædio explicetur poëta, vel historicus; Græca recolantur.

Sicubi vero præter duas horas tum mane tum vesperi, semihora additur, ea historico, vel poëtæ tribuenda: quod si fiat, Sabbathi prælectiones vel non differant ab alijs diebus, vel ijs omissis, repetitio plenior instituitur, & concertatio.

3. Quoniam memoriæ quotidiana Exercitatio Rhetori necessaria est, atque in hac classe sæpe longius prælectiones excurrunt, quam vt tradi commodè memoriæ possint, Preceptor statuet ipse quid quantūque ediscendū, & quomodo, si exigere velit.

Memoriæ
exercitatio.

recitandum, imo ex vsu effet, vt subinde aliquis è suggestu recitaret, quæ ex optimis autoribus didicisset, & memoriæ exercitationem simul cum actione iungendam.

Scriptionis
corrigen-
ratio.

4. In scriptione corrigenda, indicet, si quid in artificio oratorio, aut poëtico, in elegancia, cultuque sermonis, in connectenda oratione, in numeris concinnandis, in orthographia, aut aliter peccatum fuerit; si quis locus perperam; si obscure, si humiliter tractatus, si decorum minime seruatum, si qua digressio longior fuerit, & alia generis eiusdem. Denique, quam ante per partes attulerat, totam simul descriptam, aut saltem correctam Præceptorum offerat, vt eas esse ab omnibus perfectas appareat.

Exercitationes
inter
corrigen-
dum.

5. Exercitationes discipulorum, dum scripta Magister corrigit; erunt exempli gratia; locum aliquem poëtæ, vel oratoris imitari; descriptionem aliquam, vt hortorum, templorum, tempestatis, & similium efficere; phrasin eandem modis pluribus variare; græcam orationem latine vertere, aut contra, poëtæ versus, tum latine, tum græce soluto stylo complecti; carminis genus aliud in aliud commutare; Epigrammata, Inscriptiones, Epitaphia condere; Phrases ex bonis oratoribus & poëtis, seu græcas

græcas, seu latinas excerpere; figuras Rhetoricas ad certas materias accommodare; ex locis rhetoricis, & topicis plurima ad rem quampiam argumenta depromere; & alia generis eiusdem.

6. Prælectio duplex est. Altera ad artem pertinet, in qua præcepta; altera ad styllum; in qua orationes explicantur: In vtraque autem duo animaduertenda. Primum, qui auctores ad prælegendum suscipiantur; deinde, quis modus interpretandi teneri possit. De Primo satis dictum est regula tertia; vnus enim Cicero ad orationes; ad præcepta, præter Ciceronem, Aristoteles adhibendus est. Oratio nunquam prætermittenda; præceptorum etiam explicatio toto fere anno continuanda esset. Ingens. n. est vis oratoriotum præceptorum. huius tamen loco, vbi mos ferat, inclinante iam anno, alicuius auctoris vsus, qui maiorem eruditionem, aut varietatem, contineat, non interdicitur. Poëta vero aliqua prælectio poterit interdum, vel præceptorum, vel orationis prælectionibus interponi.

7. Quod autem ad interpretandi rationem attinet, si explicantur præcepta: Primo, præcepti sensus aperiendus, interpretum collatis sententiis, si obscurior sit, nec inter eos conueniat. Secundo alij Rhetores,

Prælectio.

Auctores.

Præceptorū
interpretatio.

res, qui idem præcipiant, vel idem auctor, si alibi idem præcipit, afferendus.

Tertio, ipsius præcepti ratio aliqua exco-
gitanda.

Quarto, Oratorum, ac poëtarum loci aliquot similes, maxime illustres, in quibus eo præcepto vsi sint, adducendi. Quinto si quid ex varia eruditione, & historia ad rem facit, addendum. ad extremum, quo modo ad res nostras accommodari possit, indicandum; idque quanto maximo fieri potest delectu, ornatuque verborum.

Oratoris in-
terpretatio.

8. Si vero explicetur oratio, vel poëma: Primo, exponenda sententia si obscura sit, & variæ interpretationes diiudicandæ. Secundo, tota artificij ratio; inuentionis, scilicet, dispositionis & elocutionis exploranda; quam apte se orator insinuet; quam apposite dicat, vel quibus ex locis argumēta sumat ad persuadendum, ad ornandum, ad mouendum; quam multa sæpe præcepta vno eodemq; loco permisceat; quo pacto rationē ad faciendam fidem figuris sententiarum includat, rursusq; figuras sententiarum figuris verborum intexat. Tertio, loci aliquotum re, tum verbis similes afferendi, alijque oratores vel poëtæ, qui eodem præcepto ad aliquid simile persuadendum vel narrandum vsi sint, producendi. Quarto, res ipsæ,
sapi-

sapientum sententijs, si res ferat, confirmā-
dæ. Quinto, ex historia, ex fabulis, ex omni
eruditione, quæ ad locum exornandum fa-
ciant, conquirenda. Ad extremū verba per-
pendenda, eorum proprietas, ornatus, co-
pia, numerus observandus. Hæc autem non
ideo allata sunt, vt semper omnia confecte-
tur Magister; sed vt ex ijs seligat, quæ oppor-
tuniora videbuntur.

9. Dictandum argumentum Orationis, Argumentū
scribendæ
orationis.
vel initio cuiusq; mensis totum; vel singulis
hebdomadis per partes (singulis enim mē-
sibus ad summum singulæ absoluendæ ora-
tiones) sit autem breue, quod per omnes eat
orationis partes, locos confirmationis, &
amplificationis, figuras præcipuas, quæ ad-
hiberi possent, locos etiam aliquos bono-
rum auctorum ad imitandum, si videbitur,
indicet. Interdum demonstrato scriptore a-
liquo, ad cuius imitationem, orationem in-
formet, verbo tenus res præponatur.

10. Carminis etiam argumētum, aut scri-
pto, aut verbo, vel solam significando rem,
vel certa adiecta sententia tradi potest: id-
que aut breue, vt Epigrāmatis, Odæ, Elegiæ,
Epistolæ, quod singulis vicibus expediatur;
aut longius, vt pluribus vicibus, quemad-
modum orationem, sic poëma contexant.

II. Græci Thematis eadem fere ratio e-

Græci The-

matris ratio.

rit; nisi per aliquod tempus verbatim omnia dictāda, semel saltem in singulas hebdomadas, vel soluta oratione, vel carmine censeantur.

Cōcertatio.

12. Concertatio, seu exercitatio, sita erit, tum in corrigendis ijs, quæ alter æmulus in alterius oratione deprehenderit; tum in ijs, in quibus prima hora se exercuerint, inuicem proponēdis; tum in figuris dignoscendis, aut conficiendis; tum in Rhetoricæ, aut Epistolarū, aut Carminum, aut Historiæ præceptis reddendis applicandisq; tum in exponendis auctorum locis difficilioribus, & difficultatibus explanandis; tum in morib⁹ antiquorum, rebusque ad eruditionem pertinentibus acquirēdis; tum in hieroglyphicis, symbolis Pythagoreis apophtegmatibus, adagiis, emblematis, ænigmatibusq; interpretandis; tum in declamando, & similibus, ad Præceptoris arbitrium.

Græca prælectio.

13. Græca prælectio siue oratorum, siue historicorum, siue poëtarum, non nisi antiquorū sit & classicorū, Demosthenis, Platonis, Thucididis, Homeri, Hesiodi, Pindari, & aliorum huiusmodi (modo sint expurgati) inter quos iure optimo SS. Nazianzenus, Basiliius, & Chrysostomus reponēdi. Ac priore quidem semestri, oratores, aut historici interpretādi; interponi autem poterunt, semel

mel in hebdomada aliqua epigrammata, vel breuia poëmata: posteriore vicissim explicetur poëta interiecto semel oratore, aut historico. Interpretandi ratio, quâquam, quæ eruditionis, artisque sunt, respuere omnino non debet: proprietatem tamen potius, vsumque linguæ spectabit. Quamobrem locutiones aliquæ singulis prælectionibus dictandæ.

14. Græca syntaxis, & syllabarum dimensio ineunte anno alternis diebus, si sit opus, explicanda; syntaxis quidem breuiter, præcipua quædam capita recolendo.

Græca grammatica.

15. Eruditionis causa die vacationis pro historico, & poëta liceat interdum alia magis recondita proferre, vt hieroglyphica, vt Emblemata, vt quæstiones ad artificium poëticum spectantes, de Epigrammate, Epitaphio, Ode, Elegia, Epopœia, Tragedia; vt de Senatu Romano, de Atheniensi, de vtriusque gentis militia; vt de re hortensi, vestiaria, de Triclinio, de Triumpho, de Sibyllis, & aliis generis eiusdem, modice tamen.

Prælectio die vacationis.

16. Declamatio, vel prælectio, vel carmen, vel græca oratio, vel carmen simul, & Oratio, Humanistis conuenientibus postrema semihora antemeridiana ab vno, aut altero discipulorum è suggestu alternis sabbathis habeatur.

Prælectio die vacationis.

Publica de-
clamatio.

17. In Aula, temploûe grauior oratio, aut Carmen, vel vtrumque, nunc latine, nunc græcè, vel declamatoria actio, expositis vtrinque rationibus, lataq; sententia, singulis ferè mensibus habeatur; non tamen, nisi recognita, & approbata à Præfecto studiorum superiorum.

Carmina as-
figenda.

18. Affigantur carmina scholæ parietibus, alternis ferè mensibus, ad aliquem celebriorem diem exornandum, vel Magistratus promulgandos, vel alia quapiam occasione, selectissima quæque à discipulis descripta. Imo etiam pro regionum more aliquid pro-
sæ breuioris, quales sunt Inscriptiones; vt clypeorum, templorum, sepulchrorum, hortorum, statuarum; quales descriptiones, vt vrbis, portus, exercitus; quales narrationes, vt rei gestæ ab aliquo diuorum; qualia denique paradoxa; additis interdum, non tamen sine Rectoris permissu picturis, quæ Emblematis, vel argumento proposito respondeant.

Prinuata sco-
larum.

19. Poterit interdum Magister breuem aliquam actionem, Eclogæ, scilicet, Scenæ, dialogiûe, discipulis argumenti loco proponere: vt illa deinde in schola, distributis inter ipsos partibus, sine vllò tamen scenico ornatu, exhibeatur, quæ omnium optime conscripta sit.

Nostri

20. Nostris exercendis, sicut omnia, quæ de ratione docendi diximus, cōmunia sunt, ita illa peculiaria, vt domi, ter aut quater in hebdomada per horam, quo tempore commodissimum Rectori videbitur, repetitiones coram Magistro aut alio, quem Rector ipse statuerit, habeant; in quibus prælectiones latinè, græcèue recolantur, solutaque oratio, & carmen latinè, græcèue corrigantur, iubeanturq; quotidie aliquid ediscendo, memoriam excolere, multumque, & attente legere. nihil enim æquè fœcundat ingenium, quàm vt ad aulæ, templi, scholæq; suggestū, quod illis cum externis condiscipulis commune est, addito etiam refectorio, frequentius singuli se dicendo exercent. vt denique publice semper in loco quopiam idoneo sua carmina Præceptorum probata, suo adscripto nomine, proponant.

Nostorum
exercitatio-
nes.

REGVLÆ PROFESSORIS HV- MANITATIS.

Gradus,

GRADVS huius scholæ est, postquã ex grammaticis excefferint, præparare veluti solum eloquentiæ: quod tripliciter accidit; cognitione linguæ, aliqua eruditione; & breui informatione præceptorum ad Rhetoricam spectantium. Ad cognitionem linguæ, quæ in proprietate maxime, & copia consistit, in quotidianis prælectionibus explicetur: ex Oratoribus vnus Cicero iis ferè libris, qui Philosophiam de moribus continent; ex historicis Cæsar, Sallustius, Liuius, Curtius, & siqui sunt similes; ex poëtis præcipue Virgilius, aliquibus exceptis Eclogis, & quarto Æneidos; præterea Odæ Horatij selectæ, item Elegiæ, Epigrammata, & alia poëmata illustrium poëtarum antiquorum, modo sint ab omni verborum obscœnitate expurgati. Eruditio modice vsurpetur, vt ingenium excitet interdum, ac recreet, non vt linguæ obseruationem impediat.

Præceptorum Rhetoricæ breuis summa ex Cypriano, secundo scilicet semestri, tradetur:

detur: quo tempore, omiffa Philofophia Ciceronis, faciliores aliquæ eiusdem orationes, vt pro lege Manilia, pro Archia, pro Marcello, cæteræq; ad Cefarem habitæ fumi poterunt. Græcæ linguæ pars illa pertinet ad hanc ſcholam, quæ ſyntaxis proprie dicitur: curandum præterea, vt mediocriter ſcriptores intelligant, & ſcribere aliquid græce norint.

2. Diuiſio temporis hæc erit. Prima hora Diuiſio temporis. matutina, memoriter recitetur M. Tullius, & ars metrica apud Decuriones: ſcripta à Decurionibus accepta, Præceptor corrigat; varias interim, de quibus infra regula quarta, diſcipulis exercitationes iniungens: ad extremum publice nonnulli recitent, & Decurionum notæ à Magiſtro cognoſcantur.

Secunda hora matutina repetatur poſtrema breuiter prælectio, nouaque per ſemihoram, vel paulo amplius explicetur: mox exigatur, & ſi quid ſuperſit temporis in mutua diſcipulorum concertatione ponatur.

Vltima ſemihora initio primi ſemeſtris hiſtoricus, & ars metrica alternis diebus; arte vero metrica absoluta, hiſtoricus quotidie percurratur: altero deinde ſemeſtri Cypriani Rhetorica quotidie modo explicetur, modo recolatur, aut diſputetur.

Prima hora pomeridiana, memoriter poetata, græ-

ta, græcusq; auctor recitetur, recognoscen-
te Magistro Decurionum notas, scriptaque,
vel quę manē imperata sunt, vel, quę ex Do-
mo allatis superfuerint, corrigente. Ad ex-
tremum Thema dictetur.

Sesquihora consequens, poëtæ tum re-
colendo, tum explicando, & græcę tum præ-
lectioni, tum scriptioni ex æquo diuidatur.

Die vacationis, prima hora, recitetur me-
moriter, quod proxima vacatione præle-
ctum est; & scriptiones, quę supersunt, de
more corrigantur.

Secunda hora, aliquid Epigrammatum,
aut Odarum, aut Elegiarum; siue aliquid ex
libro tertio Cypriani de Tropis, de figuris,
& præcipue de numero, ac pedibus Orato-
riis, vt iis initio anni assuescāt, siue Chria ali-
qua, aut Progymnasma explicetur, recola-
turque; siue denique concertetur.

Die Sabbathi mane, prima hora, publice
recitentur memoriter totius hebdomadę
prælectiones; hora secunda recolantur. Ul-
tima semihora aut habeatur ab aliquo disci-
pulorum declamatio, vel prælectio; aut ad
Rhetores audiendos eatur, aut concertetur.

A prandio prima semihora reddatur me-
moriter poëta, & Catechismus, Magistro
scripta, si quę per hebdomadam superfue-
rint, & Decurionum notas recognoscen-
te.

Sesqui

Sesquihora consequens, poetę recolendo, vel alicui breui poemati explicando, exigendoque, & gręcis eodem modo exęquodiuidatur.

Ultima semihora in explicatione Catechismi, vel pia cohortatione, nisi feria sexta habita sit, ponetur: sin autem, in ea re ferme, in cuius locum tum Catechismus successerat.

3. In scriptione corrigenda, indicet si quid minus proprium, aut elegans, aut numerosum sit; si minus recte locus ad imitandum propositus expressus; si quid in Orthographia, aliterue peccatum sit: variis modis idem efferri iubeat, vt dicendi copiam ex hac exercitatione condiscant.

Scriptionis
corrigenda
ratio.

4. Exercitationes, dum scripta corrigit, erunt, exempli gratia, ex prelectionibus, phrasas excerpere, easque pluribus modis variare, Ciceronis periodum dissolutam componere, versus condere, carmen vnus generis alio permutare, locum aliquem imitari, gręcę describere, & alia generis eiusdem.

Exercitationes inter corrigendum.

5. Prelectio, eruditionis ornamentis leuiter interdum aspersa sit, quantum loci explicatio postulat: se totum potius Magister effundat in latine lingue obseruationes; in vim Etymologiaeque verborum, quam ex probatis petet auctoribus, maxime ex antiquis: in locutionum vsum ac varietatem: in auctoris imita-

Prelectio.

imitationem; nec alienum putet aliquid patrio interdum sermone efferre, si vel ad interpretandum in primis valeat, vel aliquid habeat eximij. Quando autem orationem explicat, præcepta artis exploret. Ad ext-
 mum licebit, si videatur, omnia patrio sermone, sed quam elegantissimo vertere.

Argumentū
 scribendi.

6. Dictandum argumentum scribendi: Primo quidem semestri, ad Epistolæ fere formam, vulgi sermone ad verbum: quod sæpe proderit ita componere, vt totum ex prælectionibus iam explicatis hinc inde excerptum sit. semel autem fere in hebdomada suo Marte conscribant, aliquo prius epistolarum genere explicato, indicatisque Ciceronis, aut Plinij epistolis ad illud pertinentibus. Altero deinde semestri excitetur ingenium; & Chriæ primo, tum procœmia, narrationes, & exornationes facili, ac fuso argumento proposito conficiantur. Carminis argumentum latine dictet multa locutionum varietate.

Græci Thematis eadem ac latinæ proſæ ratio erit, nisi quod fere ex ipso auctore depromendum, & ratio syntaxeos præmonstranda.

Cōcertatio.

7. Concertatio seu exercitatio sita erit, tum in iis, quæ alter æmulus in alterius scriptioneprehenderit; tum in iis, in quibus prima

prima hora se exercuerint, proponendis; tum in phrasibus à Præceptore habitis, memoriter dicendis, aut variandis; tum in epistolarum, ac Rhetoricæ præceptis reddendis, aut applicandis; tum in exquirenda quantitate syllabarum, allata memoriter regula, vel poetæ exemplo; tum in proprietate, aut Etymologia aliqua inuestiganda; tum in aliquo græci latiniue auctoris loco interpretando; tum in græcis difficilioribus, & anomalis verbis inflectendis, formandisque; & aliis generis eiusdem ad Præceptoris arbitrium.

8. Ars metrica celeriter recurretur in iis Ars metrica
& Rhetorica. solum inhærendo, quibus magis egere videbuntur, & exercendo potius quam explicando. Rhetoricæ item Cypriani non tam verba, quàm præcepta, breuiter illustrentur; additis ex eodem libello exemplis, & si res ferat, ex quotidianis prælectionibus.

9. Græca prælectione alternis diebus grammatica, & auctor explanabitur. grammaticæ quidem, breuiter decursis iis, quæ in prima classe tradita fuerant, syntaxim, & rationem accentuum persequatur. Græca prælectio.

Auctor vero primo semestri, solutæ orationis, sumetur ex facilioribus; ut aliquæ orationes Isocratis, & sanctorum Chryso-

L

stomi,

stomi, & Basilij; vt ex epistolis Platonis, & Synesij; vt aliquid selectum ex Plutarcho: altero semestri carmen aliquod explicabitur, exempli gratia, ex Phocylide, Theognide, sancto Gregorio Nazianzeno, Synesio, & horum similibus.

Explicatio autem, vt huius scholę fert gradus, lingę potius cognitioni, quam eruditioni seruiat.

Inclinante autem anno, gręcarum syllabarum ratio tradi poterit cum auctore alternis diebus. poterunt etiam interdum dissoluta carmina concinnari.

Carmina affigenda.

10. Affigantur Carmina scholę parietibus alternis fere mensibus ad aliquem celebriorem diem exornandum: vel magistratus promulgandos: vel alia quāpiam occasione, selectissima quęque à discipulis descripta: imo etiam pro regionum more: aliquid pro se breuioris: quales sunt inscriptiones, vt Clypeorum, Templorum, sepulchrorum, hortorum, statuarum: quales descriptiones, vt vrbis, portus, exercitus: quales narrationes, vt rei gestę ab aliquo Diuorum: qualia denique paradoxa: additis interdum, non tamen sine Rectoris permisso, picturis, quę Emblematis, vel argumento proposito respondent.

REGV.

REGVLÆ
 PROFESSORIS SV-
 PREMÆ CLASSIS
 GRAMMATICÆ.

I

GRADVS huius scholę est absolu- Gradus.
 ta grammaticę cognitio: ita enim
 recolit ab initio syntaxim, vt ad-
 dat omnes appendices: deinde ex-
 plicet constructionem figuratam, & de Ar-
 te metrica: in Gręcis autem octo partes ora-
 tionis, seu quęcunque rudimentorum no-
 mine continentur, dialectis, ac difficiliori-
 bus annotationibus exceptis. Quod ad le-
 ctiones pertinet, ex oratoribus quidem ex-
 plicari poterunt primo semestri, grauissime
 quęque Ciceronis ad familiares, ad Atticum,
 ad Quint. fratrem Epistolę: altero vero, li-
 ber de Amicitia, de Senectute, Paradoxa, &
 alia huiusmodi: ex poëtis vero, primo seme-
 stri, selectę aliquę, ac purgatę Ouidij, tum
 Elegiæ, tum Epistolę: altero, quędam item
 selecta, & purgata ex Catullo, Tibullo, Pro-
 pertio, & Virgilij Eclogis: vel etiam libri e-
 iusdem Virgilij faciliores, vt quartus Geor-
 gicorum, quintus, & septimus Æneidos: ex
 Gręcis, S. Chrysostomus, Æsopus, Agape-
 tus, & horum similes.

Diuisio tem-
poris.

2. Diuisio temporis hæc erit. Prima hora matutina, memoriter recitetur M. Tullius, & Grammatica, Decurionibus; scripta à Decurionibus collecta Præceptor corrigit; varias interim, de quibus infra regula quarta, discipulis exercitationes iniungens.

Secunda hora matutina, repetatur postrema breuiter Ciceronis prælectio, nouaque per semihoram explicetur, atque exigatur, postremo Thema dictetur.

Vltima semihora matutina, grammaticæ prælectione repetita, noua explicetur, & exigatur; admista interdum concertatione. Ac primo quidem semestri, præcepta constructionis in inferiore schola tradita decurrantur; propria deinceps ex professo explicentur; alternis vero diebus, artis metricæ præcepta generalia, omissis exceptionibus; posteriore autem semestri, recolatur per duos minimum menses pars illa Grāmaticæ, quæ est propria primæ classis; & alternis diebus ars metrica; regulas iam explicatas breuiter percurrendo; in aliis quantum necesse est hærendo: absoluta vero repetitione grammaticæ, quotidie deinceps ars metrica explicetur, adiectis exceptionibus; carminū generibus; & quæ de patronymicis, atq; accentu traduntur. Prima semihora pomeridiana, memoriter poëta, græcusq; auctor recitetur,

tetur, recognoscente Magistro Decurionū notas, scriptaque, vel, quæ mane imperata sunt, vel quæ ex Domo allatis superfuerint, corrigente,

Sesquihora consequens, poëtæ, tum recolendo, tum explicando, & græcæ, tum prælectioni; tum scriptioni ita diuidatur, vt græcis paulo plus detur, quam semihora,

Vltima semihora, vel quod illius reliquū fuerit, in concertationibus collocandum.

Die sabbathi mane, publice recitentur memoriter totius hebdomadæ, vel totius libri prælectiones. Secunda hora, recolantur. Vltima semihora concertetur. Idem fiat à prædio; nisi quod prima hora etiam memoriter recitatur Catechismus,

Vltima semihora in explicatione Catechismi, vel pia cohortatione, nisi feria sexta habita sit, ponetur; sin autem, in ea referme, in cuius locum tum Catechismus successerat,

3. In scriptione corrigenda indicet, si quid contra præcepta Grammaticæ, Orthographiæ, interpunctionis, peccatum sit; si declinatæ difficultates; si non habita elegantie, aut imitationis ratio.

Scriptionis
corrigendæ
ratio.

4. Exercitationes tradendæ discipulis, dū scripta corrigit, erunt exempli gratia, ver-

Exercitationes
inter corrigendum.

naacula dictata, tum ad auctoris imitationē, tum ad syntaxis præcepta, latina facere; lectionem Ciceronianam ex latino in vulgarem sermonem transferre; eandem latinè transcribere; inde phrasas elegantiores excerpere; ex grammaticæ præceptis recens explicatis dubitationes æmulis, & locutiones proponēdas depromere; dissolutos versus concinnare, aut conficere; græca describere; & alia generis eiusdem.

Prælectio.

5. Prælectionis forma hæc erit. Primo argumentum tum latino, tum patrio sermone perstringat. Secundo vnam quamque periodum ita interpretetur, vt vernacula expositio latinæ subinde subiiciatur. Tertio à capite recurrens (nisi malit ipsi explanationi inferere) binas, aut ternas seligat voces, quarum vim, aut originem expendat, vnoque, aut altero; eiusdem præsertim auctoris exemplo confirmet. Translationes etiam euoluat, ac demonstret, fabulas cum historiis, & quæ ad eruditionem pertinent, si quæ incidant, breui expediat: binas etiam, ternasue phrasas elegantiores excerpant. Postremo scriptoris verba vulgi sermone decurrat. Licebit autem latinum argumentum, obseruationes, proprietates, & phrasas quam breuissime dictare.

6. Dictandum argumentum scribendi ad
Epi-

Epistolæ fere formam, vulgi sermone, ad ^{tum scriben-}
verbum, quod ad præcepta syntaxeos, & ad ^{di.}
Ciceronis imitationem referatur. semel au-
tem fere singulis mensibus, aut domi, loco
quotidianæ scriptionis, aut in schola ad ma-
gistratus creandos, postquam aliquantum
profecerint, suo Marte conscribant, aliquo
prius Epistolarum genere explicato, indica-
tisque Ciceronis epistolis ad illud pertinen-
tibus, & aliquot ab ipso Præceptore eiusdem
generis dictatis exemplis.

7. Carmina poterunt initio quidem so- ^{Carmina.}
luto solum verborum ordine; mox etiam
verbis aliquibus mutatis; ad extremum fa-
cilimo argumento cum multa locutionum
varietate, dictari.

8. Græci thematis eadem, ac latinæ pro- ^{Græcum}
fæ ratio erit, nisi quod fere ex ipso auctore ^{thema.}
depromendum, & ratio syntaxeos præmon-
stranda.

9. Græcæ prælectionis, quæ quadrantem ^{Græcæ præ-}
horæ vix excedet, eadem ratio sit, nisi quod ^{lectio.}
cum græcus auctor sumitur (sumi autem
poterit, quando Præfectus censuerit, alternis
cum grammatica diebus) verba singula tra-
ctanda sunt; facilimis etiam in Vniuersum,
si videatur, syntaxeos regulis indicatis.

10. Concertatio, seu exercitatio sita e- ^{Cōcertatio,}
rit, tum in iis, quæ alter æmulus in alterius

scriptione deprehenderit; tum in iis, in quibus prima hora se exercuerint, proponendis; tum in phrasibus à Præceptore habitis, memoriter dicendis; tum in vernaculis locutionibus mutuo ex præscripto syntaxeos, aut ad Ciceronis imitationem exigendis, aut variandis: (faciendumque, ut locutionem propositam statim, qui interrogatur, iisdem reddat verbis, eamque paulisper meditatus non verbatim, sed totam simul latine efferat) tum in epistolarum præceptis reddendis; tum in exquirenda quantitate syllabarum, allata memoriter regula, vel poetæ exemplo; tum in proprietate, aut Etymologia aliqua inuestiganda; tum in aliquo græci, latiniue auctoris loco interpretando; tum in græcis nominibus, aut verbis inflectendis, formandisque & aliis id genus ad Præceptoris arbitrium.

REGVLÆ
PROFESSORIS
MEDIÆ CLASSIS
GRAMMATICÆ.

I.

GRADVS huius scholæ est, totius Gradus. quidem Grammaticæ, minus tamen plena cognitio, explicat enim ab initio libri secundi, vsque ad figuratam constructionem, facillimis solum adiunctis appendicibus; seu iuxta Romanam methodum à communi verborum constructione vsque ad figuratam, additis facillioribus appendicibus.

Ex Græcis ad hanc scholam pertinet nomina contracta, verba circumflexa, verba in mi, & faciliores formationes.

Ad prælectiones vero non nisi familiares Ciceronis Epistolæ, & facilima quæque Ouidij carmina; & secundo semestri, si Præfectus censeat, græcus Catechismus, aut Cebetis tabula.

2. Diuisio temporis hæc erit.

Prima hora matutina, memoriter recitetur, M. Tullius, & grāmatica, apud Decuriones; scripta à Decurionib⁹ collecta, Præceptor corrigat; varias interim, de quib⁹ infra

Diuisio temporis.

regula quarta, discipulis exercitationes iniungens.

Secunda hora matutina, repetatur postrema breuiter Ciceronis prælectio, nouaque per semihoram explicetur, atque exigatur; postremo Thema dicetur.

Vltima semihora matutina, aliquid ex primo grāmaticæ libro, vt de declinatione nominum, ac deinceps de præteritis ac supinis, q̃ concertando exerceatur, recolendū.

Prima hora pomeridiana, memoriter grammatica, tum latina, tum græca, & suis diebus poëtica recitetur; recognoscēte Magistro Decurionum notas, scriptaque, vel quæ mane imperata sunt, vel quæ ex domo allatis superfuerint, corrigēte; ad extremum grāmaticæ, & alternis diebus poëtæ, postrema prælectio recolatur.

Secunda hora pomeridiana, per semihoram syntaxis explicetur, & repetatur; posteriore tamen semestri, syntaxis item, & alternis diebus poëta explicetur. Per alteram semihoram græca tradantur.

Vltima semihora, Concertationi, seu exercitationi tribuatur.

Die sabbathi mane, prima hora, publice recitentur memoriter totius hebdomadæ, vel toti² libri prælectiones. Secūda hora recolatur. Vltima semihora concertetur. Idē

fiat

fiat à prandio : nisi quod prima hora cum grammatica, & poëta, recitatur etiam Catechismus.. Vltima semihora in explicatione Catechismi, vel nonnunquam pia cohortatione, nisi feria sexta habita fuerit, ponetur; sin autem, in ea re ferme, in cuius locum tum Catechismus successerat.

3. In scriptione corrigenda indicet si quid contra præcepta grāmaticæ, orthographiæ, interpunctionis peccatum sit; si declinatæ difficultates: omnia ad grāmaticarum præceptionum normam expendat, coniugationesque ipsas, & rudimenta, sumpta occasione, in memoriam reuocet.

Scriptio-
nisi corrigenda
ratio.

4. Exercitationes, dum scripta corrigit, erunt, exempli gratia vernacula dictata tum ad auctoris imitationē, tū præcipue ad syntaxis præcepta latina facere; lectionem Ciceronis vulgi sermone conuertere; eandem latine transcribere; ex grammaticæ præceptis, recens præsertim explicatis, dubia æmulis, & locutiones proponēdas, depromere; græca describere; & alia generis eiusdē.

Exercitationes
inter
corrigen-
dum.

5. In repetitione prælectionis capiat interdum occasionem difficiliora declinandi, coniugandi, & grammaticæ quomodocunque exigenda.

Grammaticæ
exigenda.

6. Prælectionis Ciceronianæ, quæ septenos ferè versus non excedet, hæc forma sit.

Prælectio
Ciceronis,

Primò

Primo totam continenter pronunciet, eiusq; argumentum breuissime, patrio sermone perstringat.

Secundo periodum ad verbum, vulgi sermone interpretetur.

Tertio à capite recurrens, structuram indicet, & periodum retexēs, quæ verba quos casus regant, ostendat; pleraque ad explicatas grammaticæ leges perpendat; latinæ linguæ obseruationem vnā, aut alteram, sed quā facilimā, afferat; metaphoras exemplis rerum notissimarum demonstret; vnā denique, aut alteram phrasim excerpāt, quas solas cum argumento dictabit.

Quarto scriptoris iterum verba vernaculo sermone decurrat.

Argumentū
scribendi.

7. Dictandum argumentum scribendi, vulgi sermone ad verbum, perspicuum, nec fere versibus septenis longius; quod ad præcepta syntaxis, & Ciceronis imitationem referatur. Interdum discipuli aliquam Ciceronis breuem versionem, aut aliquod græcum tempus, vel nomen subscribere iubeantur.

Grammaticæ
prælectio.

8. Grammaticæ prælectio non nisi singula præcepta, ad summum, cum breui aliqua appendice, aut exceptione contineat.

Græca præ-
lectio.

9. In græcis tradendis, eadem proportionē seruentur; & fere ex vsu videtur esse vernaculas

maculas voces casibus, ac personis addere, omniaque plerunque voce patria declarare.

10. Concertatio, seu exercitatio sita erit, Cōcertatio.
tum in ijs, quæ alter æmulus in alterius scriptione deprehenderit; tum in ijs, in quibus prima hora se exercuerint, proponendis; tum in phrasibus à Præceptore habitis memoriter dicendis; tum in vernaculis locutionibus mutuo ex præscripto syntaxeos, aut ad Ciceronis imitationem exigēdis (faciendumq; ut locutionem propositam statim, qui interrogatur, ijsdē repetat verbis, eamque paulisper meditatus non verbatim, sed totam simul latine efferat) tum in difficilioribus nominibus, ac verbis, quæ præsertim in prælectione occurrerint, vel continenti, vel interrupto casuum, ac temporū ordiue, vel singulis per se, vel coniuncto simul adiectiuo, substantiuoque & pronomine inflectendis, tum in præteritis & supinis quam celerrime reddendis, & aliis

id genus arbitrio Præceptoris.

REGVLÆ

PROFESSORIS INFIMÆ CLASSIS GRAMMATICÆ

Gradus.

RADVS huius scholæ, est rudimentorum perfecta, syntaxis inchoata cognitio. incipit enim à declinat onibus vsque ad communem verborum constructionem. Et quidem, vbi duo erant ordines, inferiori ex primo libro nomina, verba, rudimenta, præcepta quatuordecim de constructione, genera nominum, tribuentur: superiori vero ex primo libro, de nominum declinatione sine appendicibus, & de præteritis ac supinis; è secundo autem introductio syntaxis sine appendicibus vsque ad Impersonalia.

Diuisio temporis.

2. Diuisio temporis hæc erit. Prima hora matutina, memoriter Marcus Tullius, & Grammatica apud Decuriones recitetur, scripta à Decurionibus collecta, Præceptor corrigat; varias interim, de quibus infra, regula

gula quarta, discipulis exercitationes iniungens.

Secunda hora matutina, repetatur postrema breuiter. Ciceronis prælectio, nouaque per semihoram explicetur, atque exigatur. postremo thema dictetur.

Vltima semihora matutina vtrique ordini aliquid ex primo grāmaticæ libro, iuxta partem cuique descriptam explicetur, aut recolatur; vel alterno quoque die singulis ordinibus, vel quotidie vtrique: postea vero omnia vel à Magistro, vel inuicem per concertationem reposcantur.

Quibus autem diebus nouum à prandio præceptum constructionis non erit proponendum (pluribus enim diebus fere singula inculcanda sunt) tum prælectio hæc matutina, in locum pomeridianæ succedat: vltima autem semihora matutina tota concertationi, seu exercitationi concedatur.

Prima hora pomeridiana, memoriter grammatica tum latina, tum græca recitur, recognoscente Magistro Decurionum, notas, scriptaque, vel, quæ mane imperata sunt, vel quæ ex domo allatis superfuerint; ad summum per semihoram corrigente. Ad extremum, postrema grammaticæ prælectio recolatur.

Secunda

Secunda hora pomeridiana, superiori quidem ordini syntaxis; inferiori vero quatuordecim præcepta explanentur: græcis vero paulo plus quadrante tribuatur.

Vltima semihora concertetur, vel ali- quod dictatum ex grammaticæ legibus expendatur.

Die Sabbathi, mane prima hora, publice recitentur memoriter totius hebdomadæ prælectiones. Secunda hora, recolantur; vltima hora concertetur.

Idem fiat à prandio, nisi quod prima hora simul cum grammatica recitatur etiam Catechismus.

Vltima semihora in explicatione Catechismi, vel pia cohortatione, nisi feria sexta habita fuerit, ponetur: sin autem, in ea re ferme, in cuius locum, tum Catechismus successerat.

Scriptio-
nis
corrigenda
ratio.

3. In scriptione corrigenda, indicet, si quid contra præcepta grammaticæ, orthographiæ, interpunctionis, peccatum; si declinatæ difficultates; omnia ad grammaticarum præceptionum normam expendat; coniugationes, & declinationes ex occasione repetere non omittat.

Exercitatio-
nes inter
corrigendū.

4. Exercitationes discipulorum, dum scripta Magister corrigit, erūt exempli gratia vernacula dictata è syntaxis præscripto latina

latina facere; lectionem Ciceronianam ex latino in vulgi sermonem transferre; eandem latine transcribere; ex Grammaticæ præceptis, recens præsertim explicatis, dubia æmulis, & locutiones proponendas depromere; concordantias concinnare, aut componere; græca describere; & alia generis eiusdem.

5. In repetitione prælectionis capiat interdum occasionem declinandi, coniugandi, & grammaticæ quomodocunque exigendæ.

Grammatica exigenda.

6. Prælectionis Ciceronianæ, quæ quaternos fere versus non excedet, hæc forma sit.

Prælectio Ciceronis.

Primo, totam continenter pronunciet, eiusque argumentum breuissime vulgi sermone perstringat.

Secundo, periodum ad verbum vulgari sermone interpretetur.

Tertio à capite recurrens, structuram indicet, & periodum retexens, quæ verba quos casus regant, ostendat; pleraque ad explicatas grammaticæ leges perpendat; latinæ linguæ observationem vnam, aut alteram, sed quam facillimam afferat; metaphoras exemplis rerum notissimarum demonstret, nec quicquam, nisi forte argumentum distet.

Quarto, scriptoris iterum verba vulgi sermone decurrat.

Argumentum
scribendi.

7. Dictandum argumentum scribendi, vulgi sermone ad verbum, perspicuum, nec fere versibus quaternis longius, quod ad præcepta grammaticæ potissimum referatur; eique interdum discipuli aliquam Ciceronis breuem versionem, aut locutionem ex præscripto syntaxis, aut ea ipsa quæ sunt ex græcis rudimentis ediscenda, aut alia id genus subscribere iubeantur.

Grammaticæ
prælectio.

8. Grammaticæ prælectio non nisi singula ad summum præcepta contineat, quæ nisi bene percepta sint, ad alia non veniantur.

Cōcertatio.

9. Concertatio, seu exercitatio sita erit, tum in iis, quæ alter æmulus in alterius scriptione deprehenderit; tum in ijs, in quibus prima hora se exercuerint, proponendis; tum in vulgaribus locutionibus inuicem ad syntaxis præscriptum exigendis (faciendumque, vt locutionē propositam statim, qui interrogatur, iisdem reddat verbis, eamque paulisper meditatus non verbatim, sed quātum fieri potest, totam simul latine efferat) tum in difficiliorib⁹ nominibus, ac verbis, quæ præsertim in prælectione occurrerint, vel continenti vel interrupto

rupto casuum, ac temporum ordine, vel singulis per se, vel coniuncto simul adiectiuo, substantiuoq; , & pronomine inflectendis; tum in rudimentorum definitionibus, & exemplis proferendis; tum in verborum flexionibus ex latino in vulgarem, ex vulgari sermone in latinum celeriter vertendis; tū in iis, quæ actiua voce dicta sunt, passiuè effereendis; tum in præteritis, & supinis; tum in nominum generibus, & casibus, quæcunque proposita fuerunt, indicandis, & horum similibus ad Præceptoris arbitrium.

S

卷之六

na
ren
do
de
vin
ac

ap
pu
lid
ita
Di
tio
ter
cer
tan
Ca

REGVLÆ
SCHOLASTICORVM
NOSTRÆ SOCIE-
TATIS.

I

EN * primis animi puritatem custo-
dire, & rectam in studiis intentio-
nem habere scholastici nostri co-
nentur; nihil aliud in his, nisi diui-
nam gloriam, & animarum fructum qua-
rentes; & in suis orationibus gratiam, vt in
doctrina proficiant, crebro petant; vt tan-
dem * idonei, sicut ab iis sperat Societas, ad
vineam CHRISTI Domini nostri, exemplo
ac doctrina, excolendam euadant.

Animi puri-
tas, & inten-
tio.

* p. 4. c. 6. §. 1.

* p. 4. c. 3. §. 2.

2. * Serio, & constanter ad studia animum
applicare deliberent; vtque * cauendum sibi
putent, ne feruore studiorum intepescat so-
lidarum Virtutum, ac religiosæ vitæ amor,
ita sibi vicissim persuadeant, nihil gratius se
DEO facturos in Collegiis, quam si ea inten-
tione, de qua dictum est, studiis se diligen-
ter impendant: & licet nunquam ad exer-
cenda ea, quæ didicerint, perueniant; illum
tamen studendi laborem ex Obedientia, &
Caritate, vt par est, susceptum, opus esse ma-

Solidarum
virtutum cū
studiis con-
iunctio.

* p. 4. c. 6. §. 2.

* p. 4. cap. 4.
§. 2.

gni meriti in conspectu diuinæ, & summæ
Maieſtatis apud ſe ſtatuant.

Ex ſuperio-
ris præſcri-
pto ſtuden-
dum.

* p. 4. ca. 5. §.
2. & c. 6. §. 6.

3. * Iis facultatibus ſinguli operam da-
bunt, eoſque audient Præceptores, quos ſu-
perior assignabit: præſcriptam verò à Præ-
fecto, vel à Magiſtro diuiſionem temporis,
ac rationem ſtudenti ſeruent diligenter v-
niuerſi; nec aliis, quàm ab eodem Præfecto
ſibi traditis, vtantur libris.

Diligentia.

* p. 4. ca. 6. §.
1.

4. * In audiendis lectionibus ſint aſſidui;
& in eis præuidendis diligentes; & poſtquàm
eas audierint, repetendis; iis, quæ non intel-
lexerint, interrogandis; aliis verò, quæ o-
portuerit, adnotandis; quo in poſterum me-
morizæ defectui conſulatur.

Diſputatio-
nes publicæ.

* p. 4. cap. 6.
§. 10.

5. * Interſint ordinariis ſcholarum, ad
quas accedunt, diſputationibus; & ſingula-
re ſui ſpecimen in doctrina præbere, mode-
ſtè tamen, curent.

Priuata.

* p. 4. cap. 6.
§. 11.

6. * Priuatis præterea, & quotidianis diſ-
putationibus, ac repetitionibus, omnes in-
terſint; & qui diſputant, ei, qui præeſt, reli-
gioſe obediant.

Modestia.

* p. 4. cap. 4.
§. 6.

7. * Cum ad publicas ſcholas eundum e-
rit, eant, & redeant inuicem aſſociati cum ea
modestia interiore, & exteriori, quæ ad ſui,
& aliorum ædificationem conueniat.

Colloquia
cū externis.

* Ibidem.

8. * Eorum colloquia, qui cum ſchola-
ſticis externis loquendi habuerint faculta-

tem,

tem, sint solum de rebus ad literas, vel ad profectum spiritus pertinentibus, prout ad maiorem DE I gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur.

9. * Omnes quidem, sed præcipue humaniorum literarum studiosi, latine loquantur: atque hi memoriæ, quod à suis Magistris præscriptum fuerit, commendent, ac stylum in compositionibus diligenter exercent.

Latina linguarum usus.

* p. 4. c. 6. §. 13. & c. 13. §. 3.

10. * Ultra duas horas nemo aut legendo, aut scribendo ad laborem incubat, quin studium intermittat aliquantulo temporis interuallo.

Studij tempus.

* p. 4. c. 4. §. 1.

11. * Horis priuato studio attributis, qui superioribus facultatibus dant operam, domi relegant, quæ scripserunt in scholis, ea quæ curent intelligere: & intellecta sic examinent, vt ipsi sibi obiciant, & quæ obiecerint, soluant; quæ nequeunt, adnotent ad interrogandum vel disputandum.

Priuati studij ratio.

* p. 4. ca. 6. §. 14. M.

INSTITVTIO
 EORVM, * QVIPER BI-
 ENNIVM PRIVATO
 STUDIO THEOLO-
 GIAM REPETVNT.

I

Quæ schola-
 sticorum re-
 gulæ illis cō-
 munes.

SCHOLASTICORVM regulas præ-
 ter eas, quæ ad lectiones in scholis
 audiendas, earumque repetitiones
 pertinent, non secus ac cæteri di-
 scipuli obseruēt: præsertim vero ne studic-
 rum feruore solidarum virtutum amor in-
 tepescat, omni diligentia curent.

Collationi
 casuum, &
 disputatio-
 nibus inter-
 sint.

2. Similiter vt alij Theologiæ auditores,
 collationi casuum, omnibus actibus, & mē-
 struis etiam eorum disputationibus inter-
 sint.

Argumenta
 quando re-
 sumunt.

3. In Philosophorum autem disputatio-
 nibus mensuris non solum interesse debe-
 bunt; sed poterunt etiam argumenta resu-
 mere, itemque in hebdomadariis Theolo-
 gorum, si Magistri non adsint.

Quæstiones
 omittæ vel
 compendio
 tractatæ.

4. Pro ratione studendi, & distributione
 horarum à Præfecto præscripta, diligens, &
 accuratum studium instituunt earum mate-
 riarum, quas vel nullo modo, vel compen-
 dio audierunt; adhibitis commentariis eo-
 rum, qui eas diligentius pertractarunt.

Dein-

5. Deinde studeant præcipuis disputationibus totius Theologiæ, verbi gratia: Ex prima parte de Visione, de Scientia, de Prædestinatione, de Trinitate: itemque ex aliis partibus; tum ea quæ ab aliis scripta sunt, diligenter perpendendo; tum proprio etiam ingenio capita quædam, & principia Theologiæ, unde præcipuarum quæstionum series pendeat, disponendo; seruatis tamen quam diligentissime iis, * quæ de doctrina Sancti Thomæ sequenda à Societate constituta sunt.

Studium
præcipuarū
quæstionum.

* p. 4. c. 14. §.
1. 5. Congr.
can. 9. & de-
cl. 55. & 72.

6. Scribant ex instituto quæstiones aliquas cum suis fundamentis, & conclusionibus, & obiectorum solutionibus, more scholastico, perinde ac si eas prælegere in schola deberent, easque singulis, vel alternis saltem mensibus Præfecto studiorum ostendant, ut ab eo dirigantur.

Scribendæ
ex professo
quæstiones.

7. Habere etiam interdum poterunt eiusmodi lectiones, vel priuatim coram nostris Doctoribus, vel in ipsis repetitionibus Theologorum per tres circiter horæ quadrantes, ut ad extremum Patres, qui adfuerint, argumentari possint; vel denique, si videatur, in Refectorio.

Priuatæ le-
ctiones.

8. Consimiles quæstiones habere etiam poterunt de præclara aliqua materia, quæ denis ad summum prælectionibus absolua-

Publicæ.

tur, in ea schola, eoq̃ue tempore, vt qui voluerint Theologi, conuenire possint.

Actus.

9. Distribuatur illis tempus ad quatuor actus particulares, & vnum generalem habendum: & primus quidem particularis sub initium ferè primi semestris, alter in fine; & sic deinceps singulis semestribus reliqui celebrentur, ita vt generalis vltimum semestre claudat.

Suas opiniones qua ratione liceat defendere.

10. Liberum eis sit in actibus à Magistrorum suorum sententiis discedere, suasq̃ue, si libeat, tueri, dummodo nulla ratione alienę sint à Sancti Thomę doctrina, ex quintę Congregationis decreto: ita tamen vt non solum de sententiis ipsis, sed etiam de fundamentis, ac principiis, quibus eas tueri volunt, tempestiue cum Prefecto, eoq̃ue, qui præsidere debet, consentiant. Imo quo melius sui ingenij specimen dent, sinet Præses eos libere respondere; nec, nisi cum maxime necesse sit, interpellabit.

Eruditio.

11. Intelligant denique, biennio hoc curandum sibi esse, vt non solum in Theologia docti, ac prompti, sed in omni etiam Ecclesiastica eruditione, quę Theologum maxime decet, euadant.

Concilia, Controuersiz, canon.
* p. 4 c. 5. B.

12. Itaque singulis diebus* certum tempus habeant ad accuratam sacrę scripturę, Conciliorum, Controuersiarum, & Canonum

num lectionem, & semper aliquo ordine notent, quę notatu digna videbuntur; nihil tamen parent ad Conciones ex professo. & ex hoc studio aliquid interdum pręlegant, vel in Triclinio, vel alibi, prout Superiori videbitur.

13. In Canonum studio partem Iudiciariam omittant; in Ecclesiastica toti versentur.

Canonum
studium:

14. Speciatim in id maxime studium incumbant, ad quod se magis propensos senserint; re diligenter cum Superiore communicata; ita tamen, ut ex aliis studiis, quę prescribuntur, nullum omittant.

Naturę pro
pensio attē-
denda.

ADIVTORIS

MAGISTRI SEV

BIDELLI.

Magistro ob-
temperet.

EIVS munuserit, omnia, quæ à
Magistro de scholarum potissimū
exercitationibus iniuncta fuerint,
diligenter exequi.

Agenda cir-
ca scholam.

2. Curet vt ea Classis, & Cathedra munda sit; vt in ea pie depicta aliqua tabella pendeat; vt subselliorum sit satis; vt munda eadem sint, ac recte disposita; vt quassata, vel fracta reficiantur; vt certa nostris scamna, itemque aliis religiosis, separata ab externis, assignentur; vt scholæ tempestiue aperiantur.

Discipuli op-
portune mo-
nendi.

3. Eos opportune moneat, ad quos deinceps per vices disputare, repetere, theses defendere, aliaque huiusmodi præstare, vt constitutum à Magistro fuerit, pertinebit.

De conclu-
sionibus.

4. Præmoneat septem fere ante diebus eos, qui hebdomadarias theses sunt defensori. Curabit autem, vt eæ propositiones in tempore conscriptæ sint; eas verò primum ad Magistrum perferet corrigendas; tum ad Præ-

ad Præfectum recognoscendas; quibus denique correctis, atque recognitis, eum qui defensurus est, admonebit, ut quot erunt opus exempla descripta afferat: eorum autem vnum bene descriptum, * pridie quam sit disputandum, mane publicè affiget, reliqua disceptantibus deinde distribuet.

* p. 4. c. 6.
§. 10.

5. Horologium tum in lectionibus, tum in disputationibus semper habeat, ac tum Præfectum, tum Præceptorem tempestive temporis elapsi admoneat, quo spacia ad disputandum, singulis præstituta seruentur; & ex præscripto Præfecti signum det disputantibus, tum inchoandi, tum finiendi.

Horologiū.

6. Classem, vel aulam ad publicos actus iuxta Academiæ consuetudinem ornandam curet; iisque, qui ad huiusmodi actus, aut ad quascunque disputationes inuitati fuerint, siue argumentandi, siue eas cohonestandi causa, loca distribuat.

Publici actus.

7. Si quæ nostrorū abesse à prælectionibus, repetitionibus, disputationibus, aut aliquid eorum omittere, quæ ad studiorum rationem, vel morum disciplinam pertinent, notauerit, ad Superiorem deferet.

Quod ad Superiorem deferendum.

ss(o)ss

REGVLÆ EXTERNORVM AUDITORVM SOCIETATIS.

I

Doctrina
pietati iun-
genda.

* p. 4. c. 7.
§. 1. & c. 16.
§. 4.

Quæ cuius-
que schola.
* p. 4. c. 13.
§. 4.

Confessio &
Missæ.
* p. 4. c. 7.
§. 2. & c. 16.
§. 1.

Doctrina
Christiana.
* p. 4. c. 7.
§. 2. & c. 16. §. 2.

Arma in
scholam non
inferenda.

VI discendi causa Societatis Ix-
s v gymnasia frequentant, intel-
ligant, De o iuuante, non minus
curatum iri pro viribus, * vt pie-
tate, cæterisq; virtutibus, quam vt ingenuis
artibus imbuantur.

2. Eam quisq; classem frequentabit, quæ
illi * post examen à Præfecto fuerit assigna-
ta.

3. * Singulis saltem mensibus omnes pec-
cata confiteantur, Missæ sacrificio quoti-
die constituta hora; concioni verò diebus
festis decenter intersint.

4. * Explicationi Catechismi singulis
hebdomadis omnes intersint, eiusque com-
pendium ediscant, vt à Magistris fuerit con-
stitutam.

5. Nemo ex nostris discipulis gymna-
sium cum armis, gladiolis, cultris, aut alijs
cuiusmodi, quæ pro locis aut temporibus in-
terdicta fuerint, ingrediatur.

Absti-

6.* Abstineant omnino abiureiurando, ^{A quibus} à contumelijs, iniurijs, detractionibus, ^{abstinendū.} mendacijs, ludis vetitis, à locis etiam no- ^{* p. 4. c. 16.} xijs, vel à Præfecto scholarum interdictis: ^{§. 4.} denique à rebus omnibus, quæ morum honestati aduersentur.

7.* Intelligāt in ijs, quæ ad mores, ac studia bonarum artium spectant, cum præcepta, siue admonitiones minus proderunt, ^{Corrector} Magistros ^{vr adhibendus.} Correctoris opera in ipsis puniendis vsuros: qui aut pœnas recularint, ^{* p. 4. c. 7.} aut spem emendationis non ostenderit, ^{§. 2. & c. 16.} aut cæteris molesti, siue exemplo suo perniciosi fuerint, ^{§. 5.} sciant se ex nostris scholis esse dimittendos.

8. Omnes suis quique Magistris obtemperent; rationem vero studendi ab illis præscriptam, tum in scholis, tum domi quam diligentissime seruent. ^{Obedientia.}

9.* Serio animum ad studia, & constanter adiciant; sint in schola mature frequentandis assidui; ^{Diligentia,} * in audiendis, & recolendis ^{& assiduitas.} prælectionibus, cæterisque obediendis exercitationibus diligentes. Quod si quid minus assequantur, aut si quid dubitent, Magistrum consulant. ^{p. 4. c. 6. §. 2.} ^{* ibidem §. 8.}

10. In schola, ne hac illac diuagentur; sed in suis quisq; subsellijs, locisque modeste, ac silentio sibi ac suis rebus intenti sint; ^{Quies, silentium.} neque

neque schola egrediantur, nisi facta à Magistro exeundi potestate. Ne scamna, cathedram, sellas, parietes, ianuas, fenestras, neq; aliud quidpiam pingendo, scribendo, scalpello, alia ueratione deturpent, seu notent.

Quæ fugien-
de consuetu-
dines.

11. Prauas, aut etiam suspectas aliorum consuetudines fugiant; cum ijs tantummodo versentur, quorum exemplo, & consuetudine in literarum studio, virtutumq; proficiant.

A quibus li-
bris abstinē-
dum.

12.* A libris perniciosiss, & inutilibus legendis prorsus abstineant.

* p. 4. c. 5. E.
& c. 14. §. 2.
Spectacula,
& scenæ in-
terdicantur.

13. Neque ad publica spectacula, comœdias, ludos, nec ad supplicia reorum, nisi forte hæreticorum eant; neque personam ullam in externorum scenis agant, nisi data prius à Magistris, vel à Præfecto gymnasij potestate.

Pietas.

14. Sincerum animum, purumq; conseruare, ac diuinis legib⁹ summa diligentia obtemperare nitantur: Deo vero, ac Sanctissime Virgini Deiparæ cæterisq; sanctis persæpe, atq; ex animo se commendent. Angelorum opem assidue, præcipue vero Angeli custodis implorent. Modestiam tum alibi semper, tum in templo, atq; potissimum in schola seruēt.

Vitæ exem-
plum.

15. In rebus denique, atq; actionibus omnibus ita se gerant, ut facile cuius intelligat, eos non minus virtutū, vitæq; integritatis esse; quàm literarū, doctrinæq; studiosos.

REGVLÆ ACADEMIÆ.

I.

CADEMIÆ nomine intelligimus Academia
quid.
cœtum studiosorum ex omnibus
scholasticis delectum, qui, aliquo
ex nostris Præfecto, conueniunt,
vt peculiare quædam habeant exercita-
tiones ad studia pertinentes.

2. Hoc ex numero omnes censentur, qui Qui admit-
tendi.
sunt ex Congregatione B. Virginis eo ipso,
quod in illam recipiuntur; & Religiosi, si
qui nostras scholas frequentant. Cæterum
vbi mostulerit; & Rectori videatur, alij et-
iam admitti poterunt, qui ex Congrega-
tione, atque adeo qui ex nostris scholasticis
non sint.

3. Academicos Christiana virtute, ac pie- Academici
quales.
tate, diligentia in studijs, & scholarum legi-
bus seruandis cæteris omnibus discipulis
præstare, & exemplo esse oportet.

4. Collegij Rector, Moderatorem, vel ex Academiæ
Moderator.
ipsis Magistris, vel ex alijs nostris idoneum
aliquem vnique Academiæ præficiet.

5. In vnâ Academiam Theologi, & Phi- Quotuplex
Academia.
losophi fere conuenire poterunt; in alteram,
Rhetores, & Humanistæ; in tertiam omnes
gram-

grammatici, si nec nimis multi sint, nec ita doctrina inæquales, vt eadem exercitationes omnib⁹ fructuosæ esse non possint; alioquin singulis scholis suas Academias habere liceat.

Affiditas, & exercitatio.

6. Affiduitate Academicorum, & exercitationū feruore Academiæ fructus maxime continentur. Quare si qui sæpius abessent, aut exercitationes per vices obire recusarent; præsertim vero, qui propter immodestiam perturbationi aliis, aut offensionis essent, dimittendi erunt.

Magistratus.

7. Magistratus qui in vnaquaque Academia tertio quartoque quoque mense pluribus Academicorum, secretisque suffragijs eligentur, hi ferme erunt: Academiæ Rector, duo Cōsiliarij; & vnus Secretarius: quibus alij etiam addi poterunt, muneraque distribui pro Academicorum frequentia, loci consuetudine, & Rectoris Collegij iudicio.

Rector.

8. Rector in Acadēmia Theologorum, plerumque sit Theologus: quod si interdū, ex Philosophis eligendus videretur, sit saltē Metaphysicus. In Academia item Rhetorum, & Grammaticorum, quando ex diuersis classibus constant, vel plerumque eligatur ex classe superiore, vel alternis, vt Collegij Rector censuerit. Is autem eligendus, qui virtutē

virtute, ingenio, & doctrina præstet, cuius erit; Academiam promouere, præire cæteris virtute, ac diligentia, & actum aliquem ex præcipuis Academiæ vel initio, vel in fine rectoratus habere. Poterit autem Rector Academiæ Theologorum interdum, si sit Theologus, absente Magistro, philosophos defendentes dirigere, & argumentantium argumenta resumere, & vrgere.

9. Consiliarij erunt Rectori loco, & honore proximi, eiusque absentis vices primus Consiliarius tenebit; priore etiam absente, secundus; eaque munera obibunt, quæ Moderator Academiæ per se, aut per Rectorem imponet.

Consiliarii.

10. Secretarius libros omnes Academiæ diligenter seruabit. Nomina Academicorum eo ordine quo in Academiam recipiuntur, in libro scribet, in quem etiam seorsim nomina Magistratuum cum eliguntur, & omnia Academiæ acta, non tacitis Academicorum, qui aliquid præstiterunt, nominibus, referet; Rhetorum etiam orationes, poëmata, & carmina, quæ affiguntur, à Moderatore selecta. Idē tempestiue eos, vt se comparent admonebit, quos à Moderatore cognouerit Academiæ exercitationes obituros, nisi in Academia Theologorū necesse videatur id fieri per Bidellū. In fine cuiusque

Secretarius.

iusq; Academiæ publice pronūciabit, quænam exercitationes, & à quibus habendæ sint. Publice theses, & in Rhetorica etiam problemata, & ænigmata dissoluenda maturæ proponet.

Consulta-
tiones.

II. Ter, aut quater in anno, videlicet post creationem Rectoris, consultationes, vel omnium Academicorum, vel saltē Magistratum simul cum Moderatore habebuntur, ad Academiam promouendam, eaque tollenda, quæ eius progressum impedire videntur.

Regularum
lectio.

12. Vel in his consultationibus, vel ante creationem Rectoris, Academiæ regulæ legantur, quæ vel in tabella scriptæ sint, vel in libro Academiæ; in quo etiam omnia deinceps Academicorum nomina scribenda erunt:

REGV-

REGVLÆ
PRÆFECTI
 ACADE-
 MIÆ.

I

Ad pietatem Academicam non so- Ad Pietatem
 lum ad studia promouetur: quod promouendi.
 virtutum exemplo, & imitatis, cū
 se dederit occasio, conueniens prae-

stare poterit.

2. Academicæ regulas diligenter seruari Regularum
 curet, in primisque Academicorum quoti- observatio.
 dianis exercitationibus assiduitatem, ac di-
 ligentiam exigat.

3. Efficiat vt omnes Academici variis ex- Exercitatio.
 ercitationum generibus, quantum fieri po-
 test, per vices exerceantur.

4. Nec receptas consuetudines tollat, Nil sine Su-
 nec nouas introducat sine facultate Recto- periore in-
 ris: nec quicquam faciat, quod alicuius mo- nouandum.
 menti sit, quod non cum ipso communi-
 cet, & quæ præscripta fuerint, diligenter ex-
 equetur.

5. Horas Academicæ, repetitionum scili- Academicæ
 cet, disputationum, & similium ita dispen- tempus.
 set, vt horas Congregationis nō impedi-
 ant.

O

quo

176 REGVLÆ PRÆFECTI ACAD.
 quo Academici commodè possint vtrisque
 exercitationibus interesse, quam etiam ob
 rem nullus erit sine magna causa Con-
 gregationis tempore pri-
 uatis colloquiis de-
 tinendus.

REGV-

REGVLÆ
ACADEMIÆ THEO-
LOGORVM, ET
PHILOSOPHO-

R V M.

I

VIVS Academiæ exercitatio- Quæ exerci-
tationes.
nes quatuor fere generum esse
solent. quotidianæ prælectio-
num repetitiones; disputatio-
nes; prælectiones; seu proble-
mata; solemniores actus, quibus conclu-
siones publice defendantur.

2. Repetitiones per horā circiter singulis Repetitio-
nes.
fiēt, quibus scholæ habētur, diebus; iis exce-
ptis, qui mēstrua disputatione impediūtur:
Ea vero fiēt hora, quæ cōmodissima videbi-
tur; modo in Quadragesima liberū cōcionis
tēpus, saltē bis in hebdomada, relinquatur.

3. Repetent seorsim singulæ classes, vna Repetitio-
num forma,
Theologiæ, & tres Philosophiæ; si totidem
sint præceptores; vno, aut altero Academi-
corum audita recolente; vno etiam, aut al-
tero argumentantibus. Ac Theologiæ qui-
dem repetitionibus præerit ipse Præfectus
Academiæ, aut eius socius, aut certe alius ex
prouectioribus quarti fere anni Theologis

O 2

à Re-

2 Rectore Collegij constitutus; philosophię verò repetitionibus in singulis classibus, aliquis item præerit ex nostris fere Theologus, quem idem Rector designauerit.

Disputatio-
num forma.

4. Disputationes erunt aut semel, vbi pauci sunt Academici; aut vbi sunt multi, bis in hebdomada, scilicet die vacationis, aut etiam Dominico. Ac die quidem Dominico à prandio per horam vnus vt plurimum ex philosophis defendet, duobus argumentantibus; die vero vacationis per duas horas duo, tresue defendent; vnus Theologus, alij Philosophi, totidem similiter, aut pluribus argumentantibus.

Conclusio-
nes.

5. Theologus si solus defendat, conclusiones semper aliquas Philosophicas proponet; Metaphysicas, Physicas; & Logicas; Physicus etiam Logicas. Argumentabuntur contra Theologos Theologi, contra Philosophos, primo loco semper aliquis ex classe proxime superiore; secundo vnus ex condiscipulis.

Disputatio-
nibus quis
præsideat.

6. Disputationibus tam Philosophicis, quàm Theologicis, si intersit proprius defendentis Magister, ipsius erit præsidere. sin minus, præsidebit Præfectus Academiæ, aut eius socius.

Prælectio-
nes.

7. Prælectiones etiam interdum haberi poterunt; quibus quæstionem aliquam suo Marte

Marte perfectam, vel ingeniosum problema, expositis in utramque partem, confirmatisque rationibus, aliquis Academicorum, ex cathedra erudite pertractet, vno aut altero argumentante. Huiusmodi autem prelectiones necesse erit præfecto Academiæ, priusquam habeantur, ostendi, ac probari.

8. Solemniores actus ipse Academiæ Rector, nisi quid obstat, aut alius à Præfecto delectus, interdum habere poterit, Natalis videlicet, Paschatis, Pentecostes, aut alio opportuno tempore: quibus actibus certam aliquam Theologiæ, aut Philosophiæ materiam aliquibus conclusionibus comprehensam defendent, Magistro præfidente.

9. Hi actus, ut cum aliquo apparatu fiant, curandum: adhibeatur autem à defendente præfatio aliqua & epilogas, quæ prius sint, ut cætera quæ publice recitantur, à generali studiorum Præfecto recognita, & approbata. Externi etiam ad argumentandum, alijque poterunt ad audiendum, quo disputatio celebrior sit, inuitari.

10. Vno circiter ante studiorum renovationem mense, si Rectori videatur, per quindecim minimum dies, iis, qui philosophiam audituri sunt, Introductio, vel summa ab aliquo

Actus.

Actuum celebritas.

Introductio.

180 REGVLÆ ACAD. THEOLOG.

liquo ex nostris, quem Rector, vel forte ex Academicis, quem Præfectus statuerit, explicetur.

Conclusio-
nes recogno-
scendæ.

II. Conclusiones omnes tam solemniorum actuum quàm etiam hebdomadariæ, priusquam defendantur, aut affigantur, erunt & à Præfecto Academiæ, & à proprio defendentis Magistro recognoscendæ.

REGV.

PRAEFECTI

ACADEMIÆ THEO-

LOGORVM, ET

PHILOSOPHO-

RVM.

I

RÆTERCOMMUNIA, quæ de Præ- Exercitatio-
num forma.
fecto in vniuersum dicta sunt in
regulis Academiæ; illud etiam ad-
uertat, vt in quotidianis repetiti-
onibus eadem repetendi, & argumentandi,
eadem disputandi forma modusque serue-
tur, quem nostri in domesticis repetitioni-
bus tenent: In actibus verò, & aliis conclu-
sionibus defendendis, cōsuetata ratio teneatur.

2. Visitet proinde sæpe repetitiones nunc visitandæ re-
petitiones.
has, nuncillas; videatque vt diligenter, ac
modeste fiant; & vt repetitores rectè suo of-
ficio fungantur, quos etiam vt oportuerit
diriget.

3. Non erit ab re eos exerceri sapius Qui magis
exercendi.
quàm alios, qui proxime sunt cursum phi-
losophiæ, vel Theologiæ defensuri, vel ali-
quem Academiæ actum habituri; quos et-
iam ad hunc finē, vt instructiores sint, mo-
nebit, & diriget.

De socio,

4. Cum socio, si à Rectore dabitur, ita poterit curam, laboremque partiri, ut ei, nisi liquid obftet, Theologiæ repetitiones cōmittat, & cum eo, si videbitur, alternis diebus, præsertim vacationis disputationibus, præsideat; cæteraque per eum ad quotidianas Conclusiones, & extraordinarios actus spectantia, pro ut necessesse iudicauerit, exequatur.

REGV.

REGVLÆ
ACADEMIAE RHE-
TORVM, ETHVM A-
NISTARVM.

I.

DIEBUS Dominicis, vel vbi cōmo-
dius erit, die Vacationis, conue-
nient loco à Rectore Collegij de-
signato.

Academiae
dies.

2. Exercitationes huius Academiae ha-
re erūt: Moderator pro vt opportunum iu-
dicauerit, nunc lectiones seu quaestiones
habeat de selecta aliqua materia, vel aucto-
re; nunc praecepta aliqua dicendi magis re-
cōdita ex Aristotele, Cicerone, aliisq; Rhe-
toribus tradet; nunc aliquem auctorem
percurrat, & ab Academicis exiger; nunc iis-
dem problemata soluenda proponet, & alia
huiusmodi.

Quae exerci-
tationes Mo-
deratori ha-
benda.

3. Saepe etiam his omissis Academici i-
psi nunc orationes, nunc carmina, nunc de-
clamationes habeant, vel memoriter, vel ex
tempore; nunc inuicem accusationes, & de-
fensiones ipso probante, instituant; nunc
lectiones habeant, duobus minimū aduer-
sus Lectorem disputantibus; nunc Theses
defendant, oppugnentque oratorio magis

Quae Acade-
mici.

more, quam dialectico; nunc emblemata, & insignia de certa aliqua materia componant; nunc inscriptiones, aut descriptiones; nunc ænigmata faciant, aut dissoluant; nunc in Inuentione se exerceant, singuli ad propositam materiam confirmationis locos excogitantes, siue improviso, seu meditato; nunc in elocutione figuras verborum, ac sententiarum inuente rei accommodantes; nunc dialogorum, poematum, tragicædiarum argumenta conscribant; nunc integram præclari Oratoris orationem aut Poëtæ Carmen imitentur; nunc symbola quædam faciant, vt scilicet de vna re proposita, singuli suam sententiam afferant; nunc distributis alicuius auctoris libris singuli ex eo sententias, vel phrasas decerptas proferant. Denique in ijs se exerceant, quæ eloquentiam gignere, & ab ea nasci solent.

Publice excitationes.

4. Harum exercitationum, aliquas splendidiore, aut prælectiones, declamationes, Thesium defensiones, operæ pretium est, præsertim à Rectore Academiæ fieri, cum apparatu interdum aliquo, & Corona.

Premia priuata.

5. Priuata interdum præmia melius aliquid scribentibus, aut recitantibus, aut ænigmata, problemataque soluentibus, dari poterunt.

Premia

6. Præmia item solemniora omnibus simul Academijs semel in anno distribui poterunt, siue ex contributione, siue quæ magis ratione Rectori Collegij placebit.

7. Semel saltem in anno festus aliquis Beatæ Virginis dies, quem Collegij Rector determinabit, celebri pœpa orationis, pœmatis, versuum ad parietes affixorum:

emblematum item, & insi-

gnium variorum ex-
ornabitur.

REGVLÆ
ACADEMIAE GRAM-
MATICORVM.

I.

Gramma-
tica exerci-
tatio.

LERVNQVE Moderator aliquid selectum ex Grāmatica quasi præcurrens, quod in schola sunt habituri, vel ex auctore eleganti, & iucundo præleget, vel etiam repetitionem instituet, exercitationemque eorum, quæ in schola exposita sunt.

Repetitio.

2. Initio Academiae semper vnus paratus veniet ad respondendum de iis, quæ proxima Academia dicta fuerint; aduersus quem terni, aut plures, dubitationes, aut vernaculas locutiones latine vertendas proponere poterunt, eodemque modo prælectionem à Moderatore habitam statim recolent.

Disputatio.

3. Frequenter, & acriter disputabitur; exercebitur interdum stylus; interdum memoria; variabuntur phrasēs; aliquid etiam ex versibus, & græca grammatica proponetur, & alia fient huiusmodi ex præscripto Moderatoris.

Memoria.

4. Aliqui interdum, aut etiam omnes parati venient ad aliquod apophtegma breue, vel factum aliquod memoriter enarrandum.

Præ-

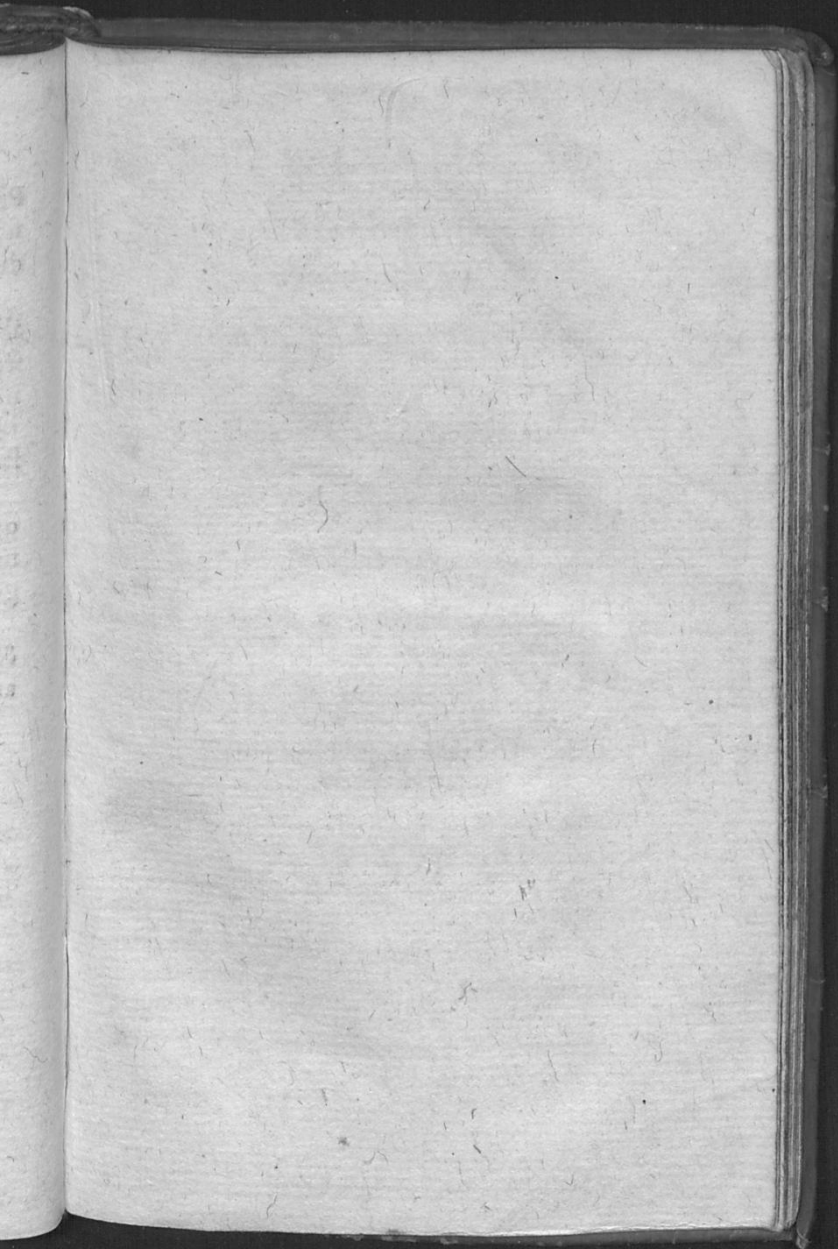
5. Prælectiones ipsas in schola habitas à Prælectiones
Præceptore, addita præfatiuncula, & aliqua, priuata.
si videbitur, annotatione, è suggestu interdum dicent.

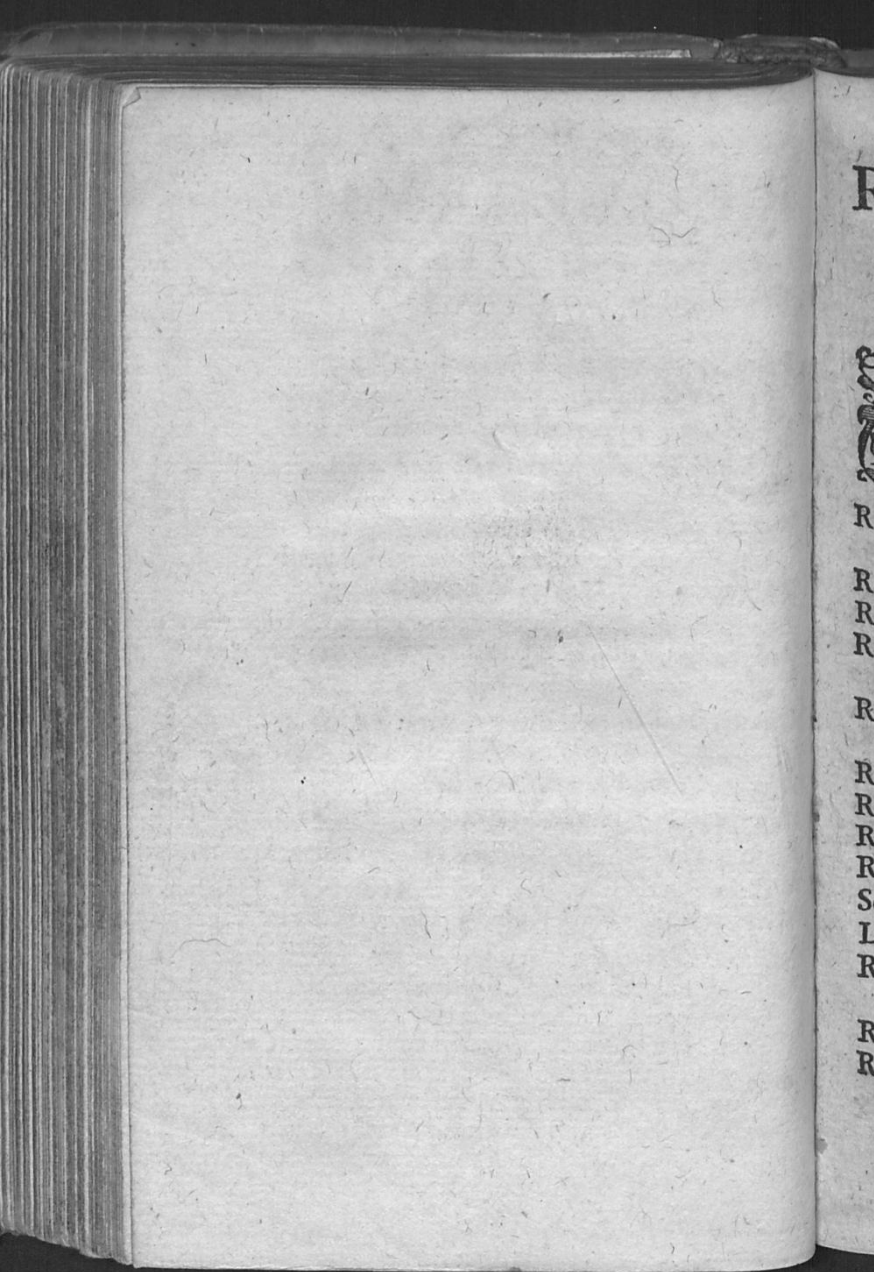
6. Operæ pretium erit haberi interdum Publicæ.
aliquas prælectiones ab Academicis, præsertim à Rectore, apparatu, inuitatuq; minore; addita concertatione duorum, aut trium, priuatis etiam præmijs, si libeat, distributis.

7. Poterit à Moderatore pœnæ loco aliquid litterarium exigi, iuberique, vt eorum nomina, qui minus bene, aut diligenter se gesserint, publice recitentur. Pœnæ litterariæ.

8. Eæ denique exercitationes proponi, Exercitationum varietas.
& variari debent, quæ ita vtilitatem habent adiunctam, vt gratæ etiam, & decoræ sint, quo magis ea voluptate Academicorum animi ad studia excitentur.

F I N I S.

R

R

R

R

R

R

R

R

R

S

L

R

R

R

I N D E X

REGVLARVM

QVÆ HOCLIBRO

CONTINENTVR.

REGVLÆ Præpositi Prouin-	I
cialis.	
Regulæ Rectoris.	20
Regulæ Præfecti studiorum.	27
Regulæ communes omnibus professoribus	
Superiorum facultatum.	35
Regulæ Professoris Sacræ Scripturæ.	42
Regulæ Professoris Linguae Hebrææ.	46
Regulæ Professoris scholasticæ Theolo-	
giæ.	47
Regulæ Professoris Casuum conscientiæ.	
71.	
Regulæ Professoris Philosophiæ.	74
Regulæ Profess. Philosophiæ moralis	81.
Regulæ Professoris Mathematicæ.	82
Regulæ Præfecti studiorum inferiorum.	83
Scribendi ad Examen, leges.	99
Leges Præmiorum.	101
Regulæ communes Professoribus classium	
inferiorum.	107
Regulæ Professoris Rhetoricæ.	123
Regulæ Professoris Humanitatis.	134
P	Regulæ

I N D E X

Regulæ Professoris supremæ classis Grammaticæ.	141
Regulæ Professoris mediæ classis Grammaticæ.	147
Regulæ Professoris infimæ classis Grammaticæ.	152
Regulæ Scholasticorum nostræ Societatis.	159
Institutio eorum qui per Biennium priuato studio Theologiam repetunt.	162
Regulæ adiutoris Magistri, seu Bidelli.	166
Regulæ externorum auditorum Societatis.	168
Regulæ Academiæ.	171
Regulæ Præfecti Academiæ.	185
Regulæ Academiæ Theologorum, & Philosophorum.	177
Regulæ Præfecti Academiæ Theologorum, & Philosophorum.	181
Regulæ Academ. Rhet. & Hum.	183
Regulæ Academię Grammaticorum.	186

INDEX RERVM, QVAE HOC LIBRO CONTI- NENTVR.

A.

- Academia ad Magistros instituen-*
dos, 30. reg. Prouinc. 15.
- Academia linguarū, 7. reg. Rect. 21.*
- Academia ad Magistros instituen-*
dos à Rectore curetur, 9. reg.
Rect. 22.
- Academia instituuntur à Professoribus classium in-*
feriorum, si Rectori videbitur, 45. reg. profess.
class. infer. 121
- Academia quid sit, 1. reg. Academ. 171*
- Academici quinam futuri sint, 2. reg. Acad. ibid.*
- Academici quales futuri sint, 3. reg. Acad. ibid.*
- Academia Moderator à Collegij Rectore instituen-*
du est, 4. reg. Acad. ibid.
- Academiarum numerus, 5. reg. Acad. ibid.*
- Academici sint assidui, & exerceantur, 6. reg.*
Academ. 172.
- Academia suos habeat Magistratus, tertio quar-*
rouè quoque mense eligendos, 7. reg. Acad. ibid.
- Academia Theologorum, plerumque Theologum*
Rectorem habeat, 8. reg. Acad. ibid.
- Academia Consiliarij erunt Rectori loco, & hono-*
re proximi, 9. reg. Acad. 173

INDEX.

- Academia Secretarium habeat, eiusque officium quodnam sit futurum.* 10. reg. Acad. *ibid.*
- Academici ter aut quater in anno consultationes habeant.* 11. reg. Acad. 174
- Academicis, vel in his consultationibus, vel ante legantur regula.* 12. reg. Academ. *ibid.*
- Academici à Praefecto Academia ad pietatem promouendi sunt,* 1. reg. praef. Acad. 175.
- Academiae regulas Praefectus seruari curet.* 2. reg. Praef. Academ. *ibid.*
- Academicos exerceri curet Academia Praefectus,* 3. reg. Praef. Academ. *ibid.*
- Academia Praefectus nihil innouet sine facultate Rectoris* 4. reg. Praef. Academ. *ibid.*
- Academia Praefecto quomodo tempus Academia sit dispensandum* 5. reg. praef. Academ. *ibid.*
- Academia Theologorum & Philosophorum quenam debeant esse exercitationes,* 1. reg. Acad. Theolog. & Philosoph. 177.
- Academicis Philosophiae, & Theologiae fiant repetitiones,* 2. reg. Academ. Theologorum & Philosophorum. *ibid.*
- Academicis Theologia & Philosophia quonam modo faciendae sint repetitiones,* 3. regu. Academ. Theolog. & Philosoph. *ibid.*
- Academia Theologorum & Philosophorum disputationum quenam futura sit forma,* 4. reg. Acad. Theolog. & Philosoph. 178.
- Academia Theologorum & Philosophorum quanam conclu-*

INDEX.

- conclusionum ordo sit futurus, 5. reg. Academ.
Theolog. & Philosoph. ibid.
- Academicorum Theologorum, & Philosophorum
disputationibus quis praesse debeat. 6. reg. Aca-
dem. Theolog. & Philosoph. ibid.
- Academici Philosophi, & Theologi interdum prae-
lectiones habeant, 7. reg. Academ. Theolog. ibid.
- Academiae Theologorum Rector, aut alius à Praefe-
cto delectus quibusdam diebus solemnibus ha-
beat actus, 8. reg. Acad. Theol. & Philos. 179.
- Academiae Theologorum, & Philosophorum Rector,
nisi quid obstet per quindecim dies auditoris
philosophiæ, Introductionem ad dialecticā præ-
legat, 10. reg. Academ. Theolog. & Philos. ibid.
- Academiae Theologorum, & Philosophorum conclu-
siones, & praelectiones recognoscenda sunt, 11.
reg. Acad. Theolog. & Philos. 180.
- Academici Theologi & Philosophi quomodo à suo
praefecto sint exercendi, 1. reg. praefect. Academ.
Theolog. & philos. 181.
- Academiae Theologorum, & Philosophorum repeti-
tiones visitanda à Praefecto, 2. reg. praef. Acade-
Theolog. & philos. ibid.
- Academia Theologorum, & Philosophorum quos-
nam magis debeat exercere, 3. reg. praef. Acad.
Theol. & philos. ibid.
- Academiae Theologorum & Philosophorum Praefe-
cti socius, quid faciat, 4. reg. Praef. Theolog. &
Philosoph. 182.

INDEX.

- Academici Rhet. & Hum. quibus diebus & ubi exercendi*, 1. reg. Acad. Rhet. & Hum. 183.
- Academia Rhet. & Hum. quæ exercitationes*, 2. reg. Acad. Rhet. & Hum. ibid.
- Academicorum Rhet. & Hum. exercitationes*, 3. reg. Acad. Rhet. & Hum. ibid.
- Academ. Rhet. Hum. quæ exercitationes publicæ*, 4. reg. Acad. Rhet. & Hum. 184.
- Acad. Rhet. & Hum. præmia priuata*, reg. 5. ibid.
- Eorundem præmia solemnia* 6. reg. 185.
- Eorundem dies festus aliquis celebris* 1. Reg. ibid.
- Academici Grammatici exerceantur in Grammatica*, 1. reg. Academ. Gramm. 186.
- Academicis & Grammaticis repetenda sunt audita in præterito Academia die*, 2. reg. Acad. gram. ibid.
- Academicis Grammaticis frequenter & acriter est disputandum*, 3. reg. Acad. Gram. ibid.
- Academia Grammaticorum aliquis interdum memoriter aliquod breue recitet apophthegma*, 4. reg. Academ. Gramm. ibid.
- Academici Grammatici quomodo interdum auditas prælectiones è suggestu habere possint*, 5. reg. Acad. Gramm. 187.
- Academia Grammaticorum interdum præsertim Rector publicam aliquam prælectionem cum apparatu habeat*, 6. reg. Academ. Grammat. ibid.
- Academicorum Grammaticorum poena litteraria*

INDEX.

ria quanam sint futura, 7. regul. Academi.
Gramm. ibid.

Academici Grammatici variis in rebus exercean-
tur, 8. reg. Acad. Gramm. ibid.

B.

Bidellus Magistro in rebus ad scholam spectan-
tibus obtemperet, 1. reg. Bidell. 166.

Bidello quanam sint circa scholam agenda, 2. reg.
Bidel. ibid.

Bidellus moneat discipulos opportunè quib. aut ar-
gumentandum, aut defendendum est, 3. reg.
Bidel. ibid.

Bidellus Theses hebdomadarias defensores moneat
septē fere ante diebus, & Conclusiones maturè
scribi curet, 4. reg. Bidel. ibid.

Bidellus tum in lectionibus, tum in disputationibus,
& repetitionibus horologium habeat, 5. reg.
Bidel. 167.

Bidellus aulam iuxta Academiarum cōsuetudinem
in publicis actibus ornandam curet, 6. reg.
Bidel. ibid.

Bidellus quanam deferre debeat ad superiorem, 7.
reg. Bidel. ibid.

C.

Casuum conscientia Professor, & tempus, Reg.
Prou. 12. 4.

Casuum collatio, 13. reg. Prou. 5.

INDEX.

- Casuum collatio in Collegijs primarijs fiat, 14. reg. Prou.* 5.
- Casuum collationi omnes adsint, 15. reg. Prou. ibi.*
- Casibus conscientia, qui sint destinandi, reg. Prou. 19. §. 4.* 7.
- Casuum conscientia Professoris finis, quinam sit, 1. reg. Profess. cas. consc.* 71.
- Casuum conscientia quaestiones quomodo distribuenda sint inter duos Professores. 2. reg. Profess. cas. consc.* *ibid.*
- Casibus explicandis Theologica aliqua breuiter enodanda, 3. reg. Profess. cas. consc.* 72.
- Casuum quaestionum tractandarum ratio. 4. reg. Profess. cas. consc.* *ibid.*
- Casuum auditoribus probabiles opiniones explicentur, 5. reg. Profess. cas. consc.* *ibid.*
- Casuum hebdomadaria disputatio fiat Sabbatho, 6. reg. Profess. cas. consc.* *ibid.*
- Casuum domestica collationis forma quanam sit futura, 7. reg. Profess. cas. consc.* 73.
- Casus propositi videantur à scholasticis casuum studio deditis. apud probatos authores, 8. reg. Profess. cas. consc.* *ibid.*
- Casuum propositorum, sunt postea disputanda lecta apud authores sententia, 9. reg. Profess. cas. consc.* *ibid.*
- Casuum si quae difficultates occurrerint, disputanda extra ordinariam collationem, transferantur in ordinariam proponenda insequentem, 10. reg.*

INDEX.

- reg. profess. cas. consc. 74.
Casuum conscientiae quaestiones, fugiat, Professor
Theologiae, cum ad rem suam non faciunt, 9. reg.
præs. Theolog. 5. 4. 51.
Catalogum discipulorum tradant Magistri Classi-
um Inferiorum, Praefecto: illumq; interdum re-
cognoscant, 38. reg. prof. class. infer. 119.
Classis in quibus geminus est ordo, quæ propria, quæ
vero futura sint communia reg. præsect. stud.
infer. 8. 9. 10. 88.
Coadiutores non desint, 32. reg. Prou. 15.
Colloquiis spiritualibus priuatis ad pietatem Ma-
gistri scholarum Inferiorum suos Auditores hor-
tentur. 6. reg. profess. clas. infer. 108.
Colloquia, & familiaritas nimia cum discipulis fu-
gienda est Praeceptoribus clas. infer. 47. reg.
profess. class. infer. 121.
Colloquia scholasticorum Societatis qualia cū ex-
ternis sint futura, 8. reg. schol. Societ. 160.
Concepta Deipare à Professore Theologia commu-
nior hoc tempore opinio Auditoribus expona-
tur, 3. reg. prof. Theol. 47.
Concertatio magnificienda est, & quanam esse de-
beat, 31. reg. profes. Class. infer. 116.
Concertatio cum proxima classe aliquoties in anno
fiat, 34. reg. prof. clas. infer. 117.
Concioni intersint discipuli nostrarum scholarum
inferiorum, diebus festis, & in Quadragesima
bis saltē in hebdomada, 3. reg. prof. clas. inf. 107.

INDEX.

- Conclusiones generalium Actuum imprimenda,*
 10. reg. præs. stud. 29.
Conclusionū certum tempus, 11. reg. præs. stud. ibid.
Conclusionum numerus, 14. reg. præs. stud. 30.
Conclusio cōfirmetur ante disputationem à desen-
dente, 15. reg. præs. stud. ibid.
Conclusiones à præfecto recognoscenda, 18. reg.
præs. stud. 31.
Confessionibus discipulorum excipiendis statutum
tempus curetur, 46. reg. præs. stud. infer. 98.
Confessio singulis mensibus à discipulis scholarum
inferiorum fiat, 9. reg. Prof. clas. inf. 109.
Confessionum die nihil de quotidianis exercitatio-
nibus prætermittendum, 42. reg. profess. class.
infer. 120.
Confessarij non desint, 31. reg. Prou. 15.
Congregationis Deiparæ Virginis maxima haben-
da est cura, 23. reg. Rect. 26.
Consultationes Magistrorum. 81. reg. Rect. 24.
Controuersia à Professore Theologia fugienda sunt,
quantum fieri potest, reg. professor. Theolog.
9. S. 2. 59.

D.

- D**eclamationes publice recitandas recogno-
 scat præfectus generalis, 3. reg. præfect.
 stud. infer. 83.
 Declamationes menstruas curet præfectus facien-
 das, 32. reg. præs. stud. infer. 94.
 Decurio-

INDEX.

- Decuriones à Praeceptore statuuntur, qui memori-
ter recitantes audiant, 36. reg. profess. class.
infer. 118.
- Dierum festorum Catalogus faciendus, reg. Prou.
37. §. 2. 16.
- Dies festi, quibus vacatur à studiis, num. 3. 4. 5. 6.
7. & 8. reg. Prou. 37. 16.
- Dies festus si in Sabbathum incidat, in feriam se-
xtam eius diei exercitationes reuocentur, 16.
reg. prof. class. inf. 111.
- Die vacationis quomodo diuidendum sit tempus,
17. reg. prof. class. infer. 111.
- Disciplina cura habeatur à magistris class. infer.
39. reg. prof. class. infer. 119.
- Discipuli Societatis externi doctrinam cum pietate
coniungant, 1. reg. exter. Audit. Societ. 163.
- Discipuli Societatis externi frequentent assigna-
tam illis scholam, 2. reg. ext. audit. Societ. ibid.
- Discipuli Societatis externi confiteantur peccata
singulis mensibus, & Missa intersint singulis
diebus, 3. reg. exter. audit. Societ. ibid.
- Discipuli externi Societatis adsint explicationi Ca-
techismi, eiusque compendium ediscant. 4. reg.
exter. audit. Societ. ibid.
- Discipuli externi arma in scholam non inferant,
5. reg. exter. audit. Societ. ibid.
- Discipulis externis quibus sit abstinendum, 6. reg.
exter. aud. Societ. 169.
- Discipuli externi cum errauerint, à Correctore pu-
niantur,

INDEX.

- niantur, & si speciem emendationis nullam dabant, dimittantur à nostris scholis. 7. reg. exter. audit. Societ. *ibid.*
- Discipuli externi obtemperent suis Magistris, 8. reg. exter. audit. Societ. *ibid.*
- Discipuli externi diligentes, & assidui sint, 9. reg. exter. audit. Societ. *ibid.*
- Discipuli externi quietem & silentium seruent, 10. reg. exter. audit. Societ. *ibid.*
- Discipulis externis quanam fugienda sint consuetudines, 11. reg. exter. audit. Societ. 170.
- Discipuli externi pietatem conseruent, 14. reg. exter. audit. Societ. *ibid.*
- Discipuli externi aliis exemplo sint pietatis, 15. reg. audit, exter. Societ. *ibid.*
- Disputationes Sabbatho per duas horas habeantur in scholis, 14. reg. prof. sup. facult. 39.
- Disputationes nisi quid obstet, ex more Academiae, menstruae faciendae sunt, 15. reg. prof. sup. facult. *ibid.*
- Disputationes ut ferueant, resumenda argumenta Doctoribus etiam aliarum facultatum, 16. reg. prof. sup. facult. *ibid.*
- Disputandi munus publicum tantum doctioribus est imponendum, 17. reg. prof. sup. facult. 40.
- Disputationum maxima habenda est cura, 18. reg. prof. sup. facult. *ibid.*
- Disputationes menstruae fiant à Philosophis, in quibus mane, & à prandio non pauciores tribus argumentis

INDEX.

- gumententur, 17. reg. prof. philos. 30.
 Disputandi ratio quænam futura sit, 20. reg. prof. philosoph. ibid.
 Disputationes menstrua curentur à Præfecto studiorum, 16. reg. præf. stud. 30.
 Disputandi munus apud externas Academias, & religiones, qui è nostris, cum vocantur, mittendi sint, 26. reg. præf. stud. 33.
 Disputationes quomodo moderande à præfecto, 6. reg. præf. stud. 28.
 Disputationes scholarũ inter sese curentur faciendæ cùm opportunum fuerit, 33. regul. præf. stud. infer. 94.
 Doctrina Christiana, in Græmatica præsertim classibus, & si opus fuerit etiam in aliis inferioribus, ediscenda est, reg. profess. class. infer. 108.

E.

- E**xamen Logicorum, 19. §. 1. reg. Prou. 6.
 Examen Logicorum, virtutis regula potissimum metiendum, reg. 19. Prou. §. 2. 7.
 Examinis Logicorum finis, & modus, §. 3. 7.
 Examinandi qui extra Societatem studuerint, §. 8. 9.
 Examen metaphysicorum nostrorum quomodo agendum, 20. reg. præf. stud. 31.
 Examen Alumhorum, & Conuictorum, quomodo agendum sit, 21. reg. præf. stud. 32.
 Examen sit publicum, & nemo è nostris, & si fieri potest

INDEX.

- potest, ex alumnis excipiat, 22. reg. pref. stud.* 33.
Examinis tempus, & forma. 23. reg. pref. stud. ibi.
Examinatores tres sint, 18. reg. pref. stud. inf. 91.
Examinatoribus Catalogi cognoscendi, 20. reg. pref. stud. inf. *ibid.*
Examinātorum numerus, 19. reg. pref. stud. inf. ibi.
Examinis ratio, 21. reg. pref. stud. infer. *ibid.*
Examinis quando ferenda sententia, 22. reg. pref. stud. infer. 92.
Examinatorum sentētia silentio supprimatur, 24. reg. pref. stud. inf. *ibid.*
Examinandi, scriptioni intersint, Scrib. exam. leg. 1. 99.
Examinandi maturē veniant ad scribendum, scrib. ad exam. leg. 2. *ibid.*
Examinandi parati, & instructi accedant, scrib. ad exam. leg. 3. *ibid.*
Examinandi formam scribendi seruent, leg. scrib. ad exam. 4. *ibid.*
Examinandi caueant, ne alterius scriptionem videant Confessoris, scrib. ad exam. leg. 5. 100.
Examinandi scriptionem cum egrediuntur è schola, relinquunt apud eum, qui schola præst, scrib. ad exam. leg. 6. *ibid.*
Examinandi traditam scriptionem non possint iterum accipere, scrib. ad exam. leg. 7. *ibid.*
Examinandi nomen supra scriptionem scribant, scrib. ad exam. leg. 8. *ibid.*
Exami-

INDEX.

- Examinandi absoluta** *scriptione abscedant scrib. ad exam. leg. 9.* ibid.
- Examinandi elapso** *statuto tempore, quicquid scripserint tradant, scrib. ad exam. leg. 10.* 101.
- Examinandi accedant** *cum eis liberis, qui sunt proprie suæ class. scrib. ad exam. leg. 11.* ibid.
- Examini sese** *discipuli vno ferme mense ante in exercitationibus solitis parent, 37. reg. prof. class. infer.* 119.
- Examinis generalis** *tempore à discipulis scribendum est, 14. reg. præf. stud. inf.* 90..
- Examinis leges** *recitentur, 15. reg. præf. stud. inf. ibi.*
- Exercitationes inter** *corrigendum discipulis im- perentur, 24. reg. prof. class. infer.* 113.
- Exercitationes extraordinariæ** *magnificiendæ sunt, & quanam futura sint, 32. reg. prof. class. infer.* 117.
- Exhortatio hebdomadaria** *ad discipulos, 21. regul. Rect.* 25.

F.

Fraudum *admissarum contra leges præmiorū, poena quanam sint futura, leg. præm. 13.* 105.

G.

Gradu suo *vnaquæque schola contenta sit, 12. reg. profess. class. infer.* 109.

Grammatica Emanuelis *vrendum, 23. regula Prouinc.* 13.

Gram-

INDEX.

- Grammatica, & Rhetorica, qui Magistri perpetuo
futura sint, 24. reg. prou. ibid.
- Grammatica, & Rhetorica Magistri ab ipso in-
gressu parandi, 25. reg. prou. ibid.
- Grammatica græcæ diuisio qualis futura sit, 13. reg.
prof. class. infer. 110.
- Grammatica diuisio fiat in tres libros, 8. reg. praf.
stud. inf. 5. 2. 85.
- Grammatica repetitionis vtilitas, 8. reg. praf. stud.
infer. 5. 4. 86.
- Grammatica repetitio in scholis duorum ordinum,
8. reg. praf. stud. infer. 5. 9. 88.

H.

- H**ebrae lingue Professor fidelitatem interpre-
tandi seruet, 1. reg. profess. ling. hebr. 46.
- Hebrae lingue Professor vulgatam defendat, secun-
da regul. profess. ling. Hebr. ibid.
- Hebrae lingue Professor Grammatica explicatio-
nem, cum alicuius tamen Sacra Scriptura te-
xtus enodatione coniungat, 3. reg. profess. ling.
hebr. 46.
- Hebrae lingue Professor in explicatione textus ver-
borum præcipuè curam habeat, 4. reg. profess.
ling. hebr. ibid.
- Hebrae lingue asperitas labore, atque industria le-
niatur, 5. reg. prof. ling. hebr. ibid.
- Hora ad scribendum pro præmiis sint constituta, leg.
prem. 3. 113.

Huma-

INDEX.

Humanitatis tempus, 18. reg. Prou.	6.
Humanitatis studia quomodo cōseruāda, 22. reg. Prou.	12.
Humanitatis gradus, 1. reg. prof. hum.	134.
Humanitatis Professori quomodo diuidendum sit tempus, 2. reg. prof. hum.	135.
Humanitatis Professori quomodo scriptiones corrigēda sint, 3. reg. prof. hum.	137.
Humaniste, quibus in rebus inter corrigēdum sint exercendi, 4. reg. prof. hum.	ibid.
Humanitatis Professor quam rationem seruare debeat in praelectione, 5. reg. prof. hum.	ibid.
Humanistis quodnam scribendi argumentum sit dictandum, 6. reg. prof. hum.	138.
Humanistarum concertatio quibus in rebus sita debeat esse, 7. reg. prof. hum.	ibid.
Humanistis breuiter Ars Metrica, & Rhetorica est percurrenda, 8. reg. prof. hum.	139.
Humanistis graeca praelectio explanetur, ex Auctore, & ex Grammatica, 9. reg. profess. human.	ibid.
Humanitatis schola carmina affigantur, 10. reg. prof. hum.	140.

I.

I nfima classis Grammatica gradus, 1. reg. prof. infim. class. Gram.	152.
Infima classis Professori quomodo sit diuidendum tempus, 2. reg. prof. infim. class. gram.	ibid.
Infima classis Professori quanam scriptionis corrigenda ratio sit seruanda, 3. reg. prof. infim. class. gram.	154.
Infima classis discipuli quibus in exercitationibus inter corri-	

INDEX.

- corrigendum occupandi sint, 4. reg. profess. infim.
 class. gram. ibid.
 Infimæ classis Professor à suis discipulis grammaticam
 sapè exigat, 5. regul. prof. class. infim. gram. 155.
 Infimæ classis Professoris Cicero prælegendus. 6. reg. ibid.
 Infimæ classis discipulis quodnam scribendi argumen-
 tum sit dictandum, 7. reg. prof. inf. class. gram. 156.
 Infimæ classis Professori quidnam ex latina gramma-
 tica prælegendum 8. reg. prof. inf. class. Gram. ibi.
 Infimæ classis discipuli concertationes quibus in rebus si-
 ta esse debeant, 9. reg. prof. infim. classis Gram. ibid.
 Iudicij forma, descriptionibus, pro præmiis consequen-
 dis scriptis, qualis sit futura, 9. leg. præm. 103.

L.

- L**ectio Spiritualis commendetur à Magistris cl. s.
 infer. suis discipulis, 8. reg. prof. class. infer. 109.
 Liber studiorum obseruetur. 38. reg. prou. 18.
 Liber Studiorum obseruetur pro varietate regionum,
 39. reg. Prou. ibid.
 Librorum distributio, 17. reg. Rect. 24.
 Librorum, qui explanabuntur Catalogus curandus est
 maturè, vt affigatur à Præfecto, 27. regul. præf.
 stud. infer. 93.
 Librorum explanandorum copiam Præfectus Studio-
 rum inferiorum mature curet, 28. reg. præf. stud.
 infer. ibidem.
 Libri inhonesti prohibendi, 34. reg. prouin. 15.
 Librorum delectus. & copia curetur, à præfecto studio-
 rum 29. reg. præf. stud. 34.

INDEX.

Libri quinam, & quibus distribuendi, 30. regul. præf. stud.	ibid.
Linguae Hebrae Professor qualis, 7. reg. prou.	3.
Linguae hebrae auditores, & studium, 8. reg. prou.	ibid.
Linguarum Academia 7. reg. Rect.	21.
Linguae Latinae usus, 8. reg. Rect.	ibid.
Linguae Latinae usus in scholis, in quibus seruari potest, seruetur 18. reg. prof. class. inf.	111.
Linguae Latinae usus seruatur in scholis nostra Societatis, 9. reg. schol. Societ.	161.
Litaniae Beatae Mariae Virginis Sabbatho in classibus inferioribus recitentur, 7. reg. prof. cl. B. infer.	108.

M.

M agisterij munus nulli sunt expertes, 26. reg. Prou.	14.
Magisterij tempus, 28. reg. prou.	ibid.
Magisterij munus in qua schola primo est exercendum, 29. reg. prou.	ibid.
Magistri quinam sunt substituendi, 6. regul. Rect.	21.
Magistri in Academia instituuntur, 9. reg. Rect.	22.
Magistorum Consultationes, 18. reg. Rect.	24.
Magistorum fouenda alacritas, 20. reg. Rect.	25.
Magistratus in scholis inferiorib. eligendi, & praeiis asficiendi sunt, 35. reg. prof. class. infer.	118.
Mathematica Physicis explicanda per tres quadrantes, & ex quibus Auctoribus, 1. reg. prof. mathem.	82.
Mathematicae repetitiones semel in mense die Sabbathi fiant 3. reg. prof. mathema.	ibid.
Mathematicae Auditores, & tempus, 20. reg. prou.	11.

INDEX.

- Mediocrитatis descriptio, reg. Prou. 19. §. 11.* 9.
Memoria discipulorum quomodo sit exercenda, 10. reg. prof. class. infer. 111.
Memoriae exercitatio in classe Rhet. 3. reg. prof. Rhe. 125.
Missa quotidie intersint discipuli scholarum inferiorum, 3. reg. com. prof. schol. infer. 107.
Mediae class. Grammatica gradus, 1. regul. prof. med. class. gram. 147.
Mediae classis Professori quomodo sit tempus diuidendum, 2. reg. profess. med. class. gram. *ibid.*
Mediae classis Professoris quanam scriptionis corrigendae ratio sit seruanda, reg. prof. med. class. gram. 149.
Mediae classis discipuli inter corrigendum, quibus in exercitationibus occupandi sint, 4. reg. prof. med. class. grammat. *ibid.*
Mediae classis professori Grammatica est a discipulis ex-igenda, 5. reg. profess. med. class. gram. *ibid.*
Mediae classis discipulis Cicero est praelegendus, quidue in eius praelectione agendum, 6. reg. prof. med. class. grammat. *ibid.*
Mediae classis discipulis quodnam scribendi argumentum dict addum sit, 7. reg. prof. med. Gram. 150.
Mediae classis discipulis quidnam sit ex Grammatica latina praelegendum, 8. reg. praef. med. class. Gram. ibid.
Mediae classis discipulis quidnam sit ex Graecis praelegendum, 9. reg. praef. med. class. Gramm. *ibid.*
Mediae classis concertationes, & exercitationes quibus in rebus sitae esse debeant, 10. reg. prof. med. class. gram. 151.
Modesti eant, & reuertantur e scholis nostrae Societatis scholastici, 7. reg. schol. Societ. 160.

INDEX.

N.

Natura propensio ab iis, qui Theologiam per biennium repetunt, attendenda est, 14. reg. eo. qui per bienn. Theolog. repet. 165.

Nomina eorum, qui scripserunt pro præmiis quando, & qua diligentia sint resignanda, 10. leg. præm. 104.

O.

ORatio habeatur ante scholæ initium, in classibus inferioribus, 2. reg. com. prof. clas. inf. 107.

Ordines duo in vna classe, § 3. reg. Prou. 11.

Ordo geminus sit in infima classe, 8. reg. præf. stud. infer. §. 3. 86.

Ordo geminus tantum in infima classe seruetur, vbi fuerint quinque scholæ, 8. reg. præf. stud. inf. §. 5. ibid.

Ordo geminus in Tertia & in Quarta classe sit vbi fuerint quatuor scholæ, 8. reg. præf. stud. infer. §. 6. ibi.

Ordo geminus sit in suprema classe, cōsulto Rectore: quorum alter Rhetoricæ respondeat, vel sit pura Humanitas, vbi fuerint tres classes, 8. reg. præf. stud. infer. §. 7. 87.

Ordo geminus sit in Inferiori, & in Suprema classe, vbi fuerint due scholæ, 8. reg. præf. stud. inf. §. 8. ibid.

Occupationes discipulis præcidenda, 4. reg. Rect. 21.

Occupationes præcidenda biennio repetentibus, 5. reg. rect. ibid.

P.

Pædagogi à Professoribus classium inferiorum nemini proponantur inconsulto Rectore, 48. reg. prof. clas. inf. 122.

INDEX.

Philosophia Professores quales, 16. reg. prou.	5.
Philosophia cursus, 17. reg. prou.	6.
Philosophia qui destinandi sint, reg. prou. 18. §. 4.	7.
Philosophia quaestiones quomodo vitanda sint à Professoribus Theologiae, reg. prof. Theolog. 9. §. 3.	51.
Philosophia Professoris finis est auditores ad Theologiam disponere, 1. reg. prof. philos.	74.
Philosophia Professor sequatur communiter Aristotelem. 2. reg. prof. philos.	75.
Philosophia Professor legat magno cum delectu auctores male meritos de Christiana religione, 3. reg. profess. philos.	ibid.
Philosophia Professor non sit nimium Auerrois studiosus, 4. reg. prof. philos.	ibid.
Philosoph. Prof. nulli sectae adhaereat, 5. reg. prof. phil. ibid.	
Philosophia Professor Sanctum Thomam honorificè adducat, & consideratè deferat, 6. reg. prof. philos. ibid.	
Philosophia Cursus triennio absoluat, 7. regul. prof. philos.	76.
Philosophia Cursus absoluendus, cum proxima fuerint vacationes, 8. reg. prof. philos.	ibid.
Philosophia Professori quenam omittenda, quenam vero tradenda sint primo anno, reg. prof. philosoph. 9. §. 1. & c. 76. quae secundo, reg. 10. §. 1. & c. 77. quae tertio, reg. 11. §. 1. & c.	78.
Philosophia Professor maximi faciat textum Aristotelis, 12. reg. prof. philos.	ibid.
Philosophia Professori quinam maxime textus, & quomodo interpretandi sint, 13. reg. prof. philos.	ibid.
Philosophia Professori quaestionum delectus & ordo seruandus	

INDEX.

uandus est, 14. reg. prof. philos.	79.
Philosophia Professor quaestiones textui interserat, 15. reg. prof. philos.	ibid.
Philosophia Moralis Professoris officium est, omisis Theologicis, breuiter, & doctè Aristotelis Ethica textum explicare. 1. reg. prof. philos. moral.	81.
Philosophia Moralis lectionis tempus tres quadrantes sint aut semihora, 2. reg. prof. philos. moral.	ibid.
Philosophia Moralis repetitiones, saltem, decimo quinto quoque die habeantur, 3. reg. prof. philos. mor.	ibid.
Philosophia Moralis Conclusiones aliqua Conclusionibus metaphysicorum adiungende sunt, 4. reg. prof. philos. moral.	82.
Pietatis precipua cura habenda est, 40. reg. prou.	19.
Præfetti auctoritas, 2. reg. Rect.	20.
Præfetti atrij regula, 22. reg. Rect.	25.
Præfetti Studiorum munus quodnā sit, 1. reg. præf. stud.	27.
Præfetti & Cancellarij discrimen, 2. reg. præf. stud.	ibid.
Præfectus non dispenset, 3. reg. præf. stud.	ibid.
Præfectus habeat familiarem librum de ratione Studiorum, 4. regul. præf. stud.	ibid.
Præfectus curet, ut materia ab vnoquoque Professore abfoluantur, 5. regul. præf. stud.	28.
Præfectus quomodo moderari debeat disputationes, 6. reg. præf. stud.	ibid.
Præfectus moneat Superiorem de actibus faciendis à Theolog. 7. reg. præf. stud.	ibid.
Præfectus cum Magistris distribuatur materias ex quatuor partibus Theologiae ijs qui peculiare actus sunt facturi, 8. reg. præf. stud.	29.

INDEX.

- Præfectus Studiorum generalis, 3. reg. Prouin.* 2.
Præfectus Studiorum inferiorum, & Atrij, 3. reg. Prou. ibi.
Præfectus audiat, & obseruet Præceptores, minimum se-
mel in mense, 17. reg. præf. stud. 31.
Præfectus curet agendos actus de vniuersa philosophia in
sine Cursus, 19. reg. præf. stud. *ibid.*
Præfectus præscribat studendi rationem, 27. reg. præf.
stud. 33.
Præfectus recognoscat quæ publice recitantur, 28. reg.
præf. stud. 34.
Præfectus Studiorum Inferiorum munus est adiuuare
Rectorem, 1. reg. præf. stud. infer. 83.
Præfectus Studiorum Inferiorum sit subordinatus Præ-
fecto generali, 2. reg. præf. stud. infer. *ibid.*
Præfectus Studiorum Inferiorum, generali Præfecto tra-
dat recognoscendas declamationes recitandas, 3. reg.
præf. stud. infer. *ibid.*
Præfectus Studiorum Inferiorum adiuuet, & obseruet
Magistros, 4. reg. præf. studiorum infer. *ibid.*
Præfectus vnam curet teneri docendi rationem, 5. reg.
præf. stud. infer. 84.
Præfectus studiorum Inferiorum decimo quoque die mi-
nimum docentes magistros audiat, 6. reg. præf. stud.
inferior. *ibid.*
Præfectus Studiorum Inferiorum cognoscat feriatos di-
es, & horarum mutationes, 7. regul. præf. stud.
infer. *ibid.*
Præfectus Studiorum inferiorum caueat permixtionem
classium inferiorum, 8. reg. præf. stud. infer. §. 1.
ibidem.

Præfectus

INDEX.

- Præfectus Studiorum Inferiorum quosnam discipulos
admittere debeat, 9. regul. præf. stud. inf. 89.*
- Præfectus Studiorum Inferiorum quomodo examinare
debeat discipulos admittendos, 10. regul. præfect.
stud. inf. ibid.*
- Præfecto Studiorum quomodo admittendi sint discipuli
ad scholas nostras, 11. reg. præf. stud. inf. ibid.*
- Præfectus Studiorum Inferiorum quosnam non debeat
admittere, 12. reg. præf. stud. inf. 90.*
- Præfectus Studiorum Inferiorum præsit scribentibus di-
scipulis. 16. reg. præf. stud. infer. ibid.*
- Præfectus Studiorum Inferiorum compositiones tribuat
examinatoribus, 17. reg. præf. stud. inf. 91.*
- Præfectus Studiorum Infer. dubia scriptionum conferat
cum examinatoribus, 23. reg. præf. stud. inf. 92.*
- Præfectus Stud. Inferiorum deprecatorib. pro ineptis
non tribuat locum, 25. reg. præf. stud. inf. ibid.*
- Præfectus Studior. Infer. assignet loca, 29. reg. præf.
stud. inf. 93.*
- Præfectus stud. inf. assignet alumniis tempus studendi,
30. reg. præf. stud. inf. 94.*
- Præfectus Stud. Inf. nullam faciat immunitatem disci-
pulis à gratis literis discendis, 31. regul. præfect. stud.
infer. ibid.*
- Præfectus Stud. Infe. curet, consulto Rectore, institui A-
cademias, 34. reg. præf. stud. inf. 95.*
- Præfectus Stud. Inf. curet Censorem, seu Prætozem ca-
teris discipulis præponi, 37. reg. præf. stud. inf. ibid.*
- Præfectus Studi. Infe. correctionem recusantes, consul-
ulto Rectore, eiiciat, 39. reg. præfect. stud. inf. 96.*

INDEX.

- Præfectus Stud. Infer. quos coercere debeat, & quomo-*
do 41. reg. præf. stud. inf. 97.
Præfectus Stud. Infer. eiectos redeuntes non admittat,
nisi consulto Rectore, 42. reg. præf. stud. inf. ibid.
Præfectus Stud. Infer. curet non fieri strepitus in tem-
plo, Missæ tempore, ante, & postea, 45. reg. præfect.
stud. inf. 98.
Præfectus stud. infer. nec ipse euocet è schola, nec euoca-
ri ab aliis discipulos sinat, nisi parce, 47. regul. præf.
stud. inf. ibid.
Præfectus Stud. Inf. alios discipulorum opera uti non si-
nat, 48. regul. præfect. stud. infer. ibid.
Præfectus Stud. Infer. in aliquibus, approbante Recto-
re absentis Præfecti generalis vic. s. subeat, 50. regul.
præf. stud. inf. ibid.
Præfectus Stud. Inf. & Atrij, 3. reg. Prou. 2.
Prælectio Historici, & Poetæ quid peculiare habere de-
beat, 28. reg. prof. class. inf. 115.
Prælectio præceptorũ tũ Rhetorica, tum Grammatica quid
spectare debeat potissimũ, 29. reg. prof. clas. inf. ibid.
Prælectio, aut Oratio in Humanitate habeatur; in reli-
quis scholis prælectio repetatur, 33. reg. prof. class.
infer. 117.
Prælectiones quanam sint habenda in classe Rhetoricæ,
reg. prof. rhet. 127.
Premia publica danda curet Præf. Studiorum, 35. reg.
præf. stud. infer. 95.
Premiorũ numerus qualis futurus sit, leg. præm. 1. 101.
Premiorũ apparatus qualis futurus sit, leg. præm. 11. 104.
Premiorum distributionis ratio, l. præm. 12. ibid.
Premi-

INDEX.

- Premiorum distributio publica fiet, & semel quot annis, 14. reg. Rect. 24.
- Primæ classis Grammatica gradus, 1. reg. prof. suprem. class. Gram. 141.
- Primæ classis Professori quomodo sit diuidendum tempus, 2. reg. prof. sup. class. Gramm. 142.
- Primæ classis Professori quæ scriptionis corrigende sit seruanda ratio, 3. reg. prof. class. suprem. gram. 143.
- Primæ classis discipuli inter corrigendum quibusnam in exercitationibus sint occupandi, 4. reg. prof. supre. clas Gram. ibid.
- Primæ classis Professori quanam prælectionis forma sit seruanda, 5. reg. profess. suprem. class. Gram. 144.
- Primæ classis discipulis dictandum est scribendi argumentum ad epistolæ ferè formam, &c. 6. reg. prof. suprem. class. Gram. ibid.
- Primæ classis discipuli quomodo exercendi sint in scribendis carminib. 7. reg. prof. supre. class. Gram. 145.
- Primæ classis discipulis quodnam thema græcum sit dictandum, 8. reg. prof. supre. class. Gram. ibid.
- Primæ classis professori quanam græcæ prælectionis forma seruanda sit, 9. regul. prof. suprem. class. Gram. ibid.
- Primæ classis discipulorum concertationes, & exercitationes quibus in rebus sitæ esse debeant, 10. reg. prof. suprem. class. Gram. ibid.
- Præiata etiam præmia curet danda Præf. stud. 36. reg. præf. stud. inf. 95.
- Præiilegium studiorum humilibus fiat, regul. 19. prox. 9.
9. 9.
- Problemæ

INDEX.

- Problemata singulis, aut alternis mensib. saltem, eno-*
dentur publice, 2. reg. prof. Mathem. 82.
- Professores aptiores comparandi, 4. reg. prou. 2.*
- Professorum classium Superiorum finis sit doctrina, &*
pietate in primis suos auditores imbuiere, 1. reg. prof.
super. facult. 35.
- Professores ipsi, aut per alios ante lectionem aliquam*
breuem orationem recitent, 2. reg. prof. sup. fac. ibi.
- Professores discipulos apud Deum precibus & exemplo*
iuuent, 3. reg. prof. sup. facult. ibid.
- Professores in rebus, quæ ad scholarum suarum obeun-*
dum munus pertinent, obtemperent Præfecto 4. reg.
prof. sup. facult. 36.
- Professores seruent modestiam in refellendis opinionibus*
5. reg. profes. super. facult. ibid.
- Professores fugiant nouitatem opinionum, 6. reg. prof.*
super. facult. ibid.
- Professores Superiorum facultatum breuitatem seruent*
in refellendis alienis suisque confirmandis opinionibus,
7. reg. prof. super. facult. 37.
- Professores paucis auctoritatibus, iisq; fidelibus vtan-*
tur, 8. reg. prof. super. facult. ibid.
- Professores quantum fieri potest non dicent: quod si o-*
pus fuerit, id ita faciant, vt interdum etiam expli-
cent, 9. reg. prof. sup. facult. ibid.
- Professores quæ in auctoribus reperiuntur, explicent po-*
tius, quam dicent, 10. reg. prof. sup. facult. 38.
- Professores maneant in schola, vel prope scholam per*
quadrantem ad discipulorum audiendas difficulta-
tes, 11. reg. prof. super. fac. ibid.
- Professo-*

INDEX.

- Professores agant de statu totius scholæ cum suis Bidellis,
19. reg. prof. sup. facul. 41.
- Professores attendant studentium profectum in omni-
bus, 20. reg. prof. super. facul. ibid.
- Professorum classium inferiorum finis est, discipulos in-
stituere ad pietatem cum literis hauriendam, 1. reg.
prof. class. inf. 107.
- Professores classium inferiorum Praefecto obtemperent,
11. reg. prof. class. inf. 109.
- Professores classium inferiorum orent pro discipulis, 10.
reg. prof. class. infer. ibid.
- Professores classium inferiorum quam rationem puniē-
di seruare debeant, 49. reg. prof. class. inf. 120.
- Professor classis inferioris à discipulis assiduitatem ma-
xime requirat, 41. reg. profess. class. inf. ibid.
- Professores classium inferiorum silentium, & mode-
stiam seruandam curent, 43. reg. profess. class.
infer. 121.
- Professores scholarum inferiorum neminem, nisi omni-
no necesse fuerit, praesertim praelectionis tempore
sinant e schola egredi, 44. regul. profess. class.
inf. ibid.
- Professores classium inferiorum, si opus fuerit, agant
cum parentibus discipulorum, 46. reg. profess. class.
infer. ibid.
- Professor classis inferioris fugiat nimiam cum suis au-
ditoribus familiaritatem 47. reg. prof. class. inf. ibid.
- Professor classis inferioris nullius opera, vtatur, nul-
lumque sumptum patiatur fieri pro schola, 49. reg.
prof. class. inf. 122.

Professe-

INDEX.

Professores classium inferiorum curent magna cum diligentia profectum studentium, 50. reg. prof. clas. inferior. ibid.

Promotorum Catalogus promulgetur, 26. reg. praefect. stud. infer. 93.

Puritatem animi scholastici Societatis custodiāt in studijs, 1. reg. schol. Societ. 259.

Questiones à repetentibus Theologiam, per biennium ex professo scribantur, 6. reg. eo. qui per bienn. Theol. repet. 163.

R.

Rector curam habeat studiorum, 1. reg. Rector. 20.
Rector intersit literarum exercitationibus, 3. reg. Rector. ibid.

Rector quaedam cum Pouinciali conferat ad studia, & ad vacationes spectantia, 24. reg. rector. 26.

Regula palam collocanda, 49. reg. pref. stud. inf. 98.

Repetitiones domi per horam quotidie, Sabbathis, & festis diebus exceptis, fiant, 12. reg. prof. sup. facul. 38.

Repetitiones generales, 13. reg. prof. sup. fac. ibid.

Repetitiones fiant in scholis philosophorum 16. regul. profess. philos. 79.

Repetitiones Ethica solum decimo quinto quoque die habeantur, 3. reg. philos. mor. 81.

Repetitiones Mathematica semel in mense die sabbathi fiant, 3. reg. prof. mathem. 82.

Repetitio quotidie fiat in scholis inf. praelectionis hesternae, & praesentis, 25. reg. prof. class. inf. 113.

Repe-

INDEX

Repetitio vniuersalis fiat Sabbatho, 26. reg. prof. ss.	
class. infer.	114.
Rhetorica tempus, 18. reg. Prou.	6.
Rhetorica perpetui Magistri futuri sint, 24. regul.	
Prou.	13.
Rhetorica auditores quomodo at dicendi, 10. reg. rect.	22.
Rhetorica auditores quomodo exercendi, 11. regul.	
rector.	23.
Ad Rhetoricam externi hortandi, 12. reg. rect.	ibid.
Rhetorica gradus quinam futuri sint, 1. regul. profess.	
rhet.	123.
Rhetores exercitandi, dum eorum scriptiones corrigun-	
tur, 5. reg. prof. class. rhet.	126.
Rhetoribus quonam modo sint explicanda precepta,	
7. reg. prof. class. rhet.	127.
Rhetoribus quomodo interpretandus sit Orator, 8. reg.	
prof. class. rhet.	128.
Rhetoribus argumentum scribenda orationis dictan-	
dum 9. reg. profess. class. rhet.	129.
Rhetoribus dictandum est carminis argumentum, 10.	
reg. prof. class. rhet.	ibid.
Rhetoribus quanam graeci thematis ratio dictanda sit,	
11.	ibid.
Rhetorum concertatio in quibus rebus sita erit, 12. reg.	
prof. class. rhet.	130.
Rhetoribus legantur in praedicatione graeca tantum anti-	
qui Authores 13. reg. prof. class. rhet.	ibid.
Rhetoribus, die vacationis praedicationes habeantur se-	
lectiones, & eruditiores, regul. professor. class.	
rhetor.	131.
	Rhet-

INDEX.

- Rhetores alternis sabbathis habeant priuatam declamationem, 17. reg. profess. class. Hum. 132.
 Rhetores alternis fere mensibus carmina affigant. 18. reg. prof. class. rhet. ibid.
 Rhetoribus à Magistro interdum priuata scenæ argumentum scribendum tradatur, in schola deinde exhibendum, 19. reg. prof. class. rhet. ibid.
 Rhetorum nostrorum, è Societate quanam futura sint exercitationes, 20. regul. prof. class. rhet. 133.

S.

- S**acra Scriptura studium diligenter curandum, 5. reg. Prou. 2.
 Sacra scriptura auditores, & tempus, 5. reg. Prou. ibid.
 Sacra scriptura Professor precipue literalem sensum curet, 1. reg. prof. sac. script. 42.
 Sacra scriptura phrasés obseruanda, & inter se conferenda, 3. reg. prof. sac. script. ibid.
 Sacra scriptura Hebraeus, & Græcus textus curandus, 4. reg. prof. sac. script. ibid.
 Sacra scriptura Professor quomodo aliis versionibus vti debeat, 5. reg. prof. sac. script. 43.
 Sacra scriptura expositiones traditæ à Conciliis, & à Pontificibus, tuenda, 6. regul. profess. sac. script. ibidem.
 Sacra scriptura expositiones à Patribus traditas, cum recte id potest, sequatur, 7. reg. prof. sac. script. ibid.
 Sacra scriptura, cum occurrit, probet, & confirmet aliquod fidei dogma, 8. reg. prof. sac. script. ibid.
 Sacra scriptura vel fidei dogmatum confirmationibus ex Rab-

INDEX.

- ex Rabbiniſ collectis non nimium tribuat, 9. regul.
prof. ſacr. ſcript. 44.
- Sacræ ſcripturæ Profeſſores vulgatam editionem atten-
dant, 2. reg. prof. ſac. ſcript. 42.
- Sacræ ſcripturæ Profeſſoribus in Rabbīnorum rebus non
laborandum, 10. reg. prof. ſac. ſcript. 44.
- Sacræ ſcripturæ Profeſſori punctis non multum fiden-
dum, 11. reg. prof. ſac. ſcript. ibid.
- Sacræ ſcripturæ Profeſſores in quolibet ſcripturæ loco
explicando breuitatem attendant, 12. reg. prof. ſac. ſcript. ibid.
- Sacræ ſcript. quæſtiones non tractandæ ſunt more ſcho-
laſtico, 13. reg. prof. ſacr. ſcript. ibid.
- Sacræ ſcripturæ Profeſſori non immorandū in ethymo-
logiis, 14. reg. prof. ſac. ſcript. ibid.
- Sacræ ſcripturæ Profeſſori non immorandum in allego-
ricis, & moralibus expoſitionibus, 15. regul. prof. ſac. ſcript. 45.
- Sacræ ſcripturæ Profeſſori non immorandum in Contro-
uerſiis, 16. reg. prof. ſacr. ſcript. ibid.
- Sacræ ſcripturæ Nouum & Vetus Teſtamentum alter-
nis annis explicandum, 17. reg. prof. ſac. ſcript. ibid.
- Sacræ ſcripturæ nouus liber quotannis prælegendus,
18. reg. prof. ſac. ſcript. ibid.
- Sacræ ſcripturæ repetitiones ſemel in hebdomada fiant,
19. reg. prof. ſac. ſcript. ibid.
- Sacræ ſcripturæ lectiones publicè fiant interdum à di-
ſcipulis, 20. reg. prof. ſacr. ſcript. ibid.
- à Sacræ ſcripturæ propriis quæſtionibus Theologiæ Pro-
feſſor

INDEX.

fessor abstineat, 9. reg. prof. theolog. §. 1.	50.
Schola inferiores quot, 21. reg. prou. §. 1.	11.
Schola nec permiscenda, nec multiplicanda, & cur.	21.
regul. prou. §. 2.	11.
Schola altiores retinenda, 21. reg. pro. §. 4.	12.
Schola non gradus multiplicanda, 21. reg. prouinc.	ibid.
§. 5.	ibid.
Schola ubi non sunt multiplicanda, 21. regul. prouinc.	ibid.
§. 6.	ibid.
Scholarum hora, & vacationes constantes sint, 35. reg.	16.
prouinc.	16.
Schola antemeridiana Supplicationibus impediuntur,	17.
37. reg. prou. §. 9.	17.
Scribendi pro premiis die egressus, & colloquium inter-	102.
dicatur, leg. pram. 4.	102.
Scribendi pro premiis tempus vt prorogandum sit, leg.	ibid.
pram. 5.	ibid.
Scribendi argumentum in scholis inferioribus cuius ra-	116.
tionis esse debeat, 30. reg. prof. class. inf.	116.
Scriptiones in codicem referenda, 16. regul. Rect.	24.
Scriptionū pro premiis, dies distincti sint, l. pram. 2.	102.
Scriptiones obsignanda, l. pram. 6.	ibid.
Scriptiones tuto asseruanda, leg. pram. 7.	105.
Scriptiones tradantur tribus doctis, & grauibz Iudici-	ibid.
bz examinanda, leg. pram. 8.	ibid.
Scriptionis corrigenda ratio in classe rhetorica, 4. reg.	126.
prof. class. rhet.	126.
Scriptiones in class. Grammatica quibus diebus sint esse-	112.
renda, 20. reg. prof. class. inf.	112.
Scriptiones	

INDEX.

- Scriptio*nes corrigendæ sunt priuatim & submissa voce,
 21. reg. prof. class. infer. ibid.
*Scriptio*nibus corrigendis quid curandum præcipue sit,
 22. reg. prof. class. infer. ibid.
*Scriptio*nes quamplurimæ corrigantur, 23. reg. profess.
 class. inf. 113.
Societatis nostræ scholasticis ex Superioris præscripto
 studendum est, 3. reg. schol. Societ. 160.
Societatis scholastici diligentes sint in studiis, 4. reg.
 schol. societ. ibid.
Societatis scholastici adsint suis disputationibus, 5. reg.
 schol. societ. ibid.
Societatis scholastici intersint priuatis etiam disputa-
 tionibus, & repetitionibus, 6. regul. schol. societ.
 ibidem.
Spectacula, & scænæ interdican- tur auditoribus exter-
 nis societatis, 13. reg. exter. audit. societ. 170.
*Studi*j tempus à scholasticis nostræ societ. 161.
*Studi*j priuati ratio à scholasticis Societatis seruanda,
 quanam esse debeat, 11. reg. schol. societ. ibid.
*Studi*orum Societatis finis, 1. reg. prou. 1.
*Studi*orum liber obseruetur. 38. reg. prou. 18.
*Studi*orum curam habeat rector. 1. reg. rect. 20.
*Studi*orum exercitationibus Rector intersit, 3. regul.
 Rector. 20.
 in *Studi*orum renouatione oratio habeatur, 15. regul.
 Rector. 42.
Summa Logicæ cum explicatur non nimis disputandum,
 18. reg. prof. philosoph. 80.

INDEX.

*Supplication s antemeridianas non pomeridianas scho-
las impediant, 37. reg. Prou. §. 9. 16.*

T.

- T** Alenti ratio habenda, 19. reg. Prou. §. 5. 8.
 Talentorum iudiciū quomodo esse debeat, §. 12. 10.
 Talentorum iudicium penes Prouincialem, §. 13. *ibid.*
 Temporis diuifio quanam fit futura, 14. regul. profess.
class. infer. 110.
 Temporis diuifio quatenus pro loci consuetudine mutari
 potest, 15. reg. prof. *class. infer. ibid.*
 Temporis diuifio in classe Rhet. 2. reg. prof. Rhet. 124.
 Theologiae Cursus, & Magistri, 9. reg. prou. 3.
 Theologiae reperitio per bien: facienda, 10. reg. Prou. 4.
 Theologorum promotio ad gradus, 11. reg. Prou. *ibid.*
 Theologiae biennium quibus concedendum, 19. reg. prou.
 §. 5. *ibid.*
 Theologiae triennium quibus, 19. reg. prou. §. 6. *ibid.*
 Theologiae quadriennium quibus, 19. reg. prou. §. 7. 9.
 Theologi quales, & quot ex Cursu eligendi, 27. regul.
 Prou. 14.
 Theologiae Professoris finis est veritatem fidei coniungere
 cum subtilitate, 1. reg. prof. Theolog. 47.
 Theologiae Professor sequatur sanctum Thomam, relin-
 quat interdum, vt ipsi Thomistae faciunt, cum opus o-
 mnino fuerit, 2. reg. prof. Theolog. *ibid.*
 Theologiae Professor de conceptione Beatae Virginis, &
 & solemnitate vtorum communioem hoc tempore
 opinionem sequatur 3. reg. prof. thel. *ibid.*
 Theologiae Professori in dubiis vtramque partem sequi
 licet,

INDEX.

- licet, 4. reg. prof. theolog.* 48.
Theologia Professor fidei, & pietatis curam habeat,
5. reg. prof. theolog. *ibid.*
Theologia Professor non asserat opiniones Catholicas of-
fendentes, 6. reg. prof. theolog. *ibid.*
Theologia Professor absoluat quadriennio cursum, 7. reg.
prof. theolog. *ibid.*
Theologia Professor diuidat quaestiones, & quomodo id
ei faciendum sit, 3. reg. profess. theol. 7. §. 1. 49.
Theologia Professor cuiusque anni quaestiones absoluat,
8. reg. prof. theolog. 50.
Theologia Professori à quibus quaestionibus abstinendum
fit, 9. reg. prof. theolog. *ibid.*
Theologia Professor abstineat à sacra Scriptura propriis
quaestionibus, reg. prof. theolog. 9. §. 1. *ibid.*
Theologia Professor abstineat à Controuersis, 9. regul.
theolog. §. 2. 50.
Theologia Professor abstineat ab Philosophicis quaestio-
nibus, §. 3. 51.
Theolog. Prof. abstineat à Casibus conscientiae, §. 4. *ibid.*
Theologia Professor eadem non iteret, 10. regul. profess.
theolog. *ibid.*
Theologia Professores quomodo articulos Diui Thomae
debeant explicare, 11. reg. prof. theolog. *ibid.*
Theologia Professor longiores tractatus non instituat,
12. reg. profess. theolog. 52.
Theologia Professor in refellendis opinionibus suam asse-
rat sententiam defendatque Diuum Thomam, aut
quaestionem omittat, 13. reg. prof. theolog. *ibid.*

INDEX.

- Theologiae Professor disputationes menstruas curet, 14.
reg. prof. theolog. *ibid.*
- Theologicarum quaestionum aliquot, ex prima parte
Sancti Thomae Catalogus, reg. prof. theol. 53.
- Theolog. Profes. sequatur D. Thomam, 2. reg. prof. the. 47.
- Theol. Profes. de votorum solennitate sequatur opinio-
nem hoc tempore communiorē, 3. reg. prof. the. *ibi.*
- Theologiam per biennium priuato studio repetentibus,
quam regulam sint communes, 1. regul. eo. qui per
bienn. theolog. rep. 162.
- Theologiam per biennium repetentibus quando sint re-
sumenda argumenta, 3. reg. eo. qui per biennium
theolog. rep. *ibid.*
- Theologiam per biennium repetentibus quaestionibus o-
missis, vel compendio tractatis studendum precipue,
est, 4. reg. eo. qui per bien. theol. rep. *ibid.*
- Theologiam per biennium repetentib. precipuis quaestio-
nib. est studendum, 5. reg. eo. qui per bi theol. rep. 163.
- Theologiam per biennium repetentes priuatas habeant
interdum lectiones 7. reg eo. qui per bien. the. rep. *ibid.*
- Theologiam per biennium repetentes publicas de pra-
clara aliqua materia lectiones habeant interdum,
8. reg. eo. qui per bien. theol. repet. *ibid.*
- Theologiam per biennium repetentib. distribuatur tem-
pus ad Actus particulares, & generales agēdos, 9 reg.
eor. qui per bien. theol. rep. 164.
- Theologiam per biennium repetentibus quam ratione
liceat suas opiniones defendere, 10. reg. eo. qui per
bien. theol. rep. *ibid.*

Theolo-

INDEX.

- Theologiam repetentibus per biennium, biennium datur
ad plenam eruditionem in omni Ecclesiastica disci-
plina, 11. reg. eo. qui per bien. theol. rep. *ibid.*
Theologiam repetentibus per biennium studendum est
Conciliis, Controuersis, Canonibus, 12. reg. eo. qui
per bien. theol. reper. *ibid.*
Theologiam per biennium repetentes in Canonum stu-
dio Iudiciariam partem omittant, 13. reg. eo. qui per
bien. theol. reper. 165.
Tragœdia, & Comœdia latina, rarissima sint, 13. regul.
Rect. 23.

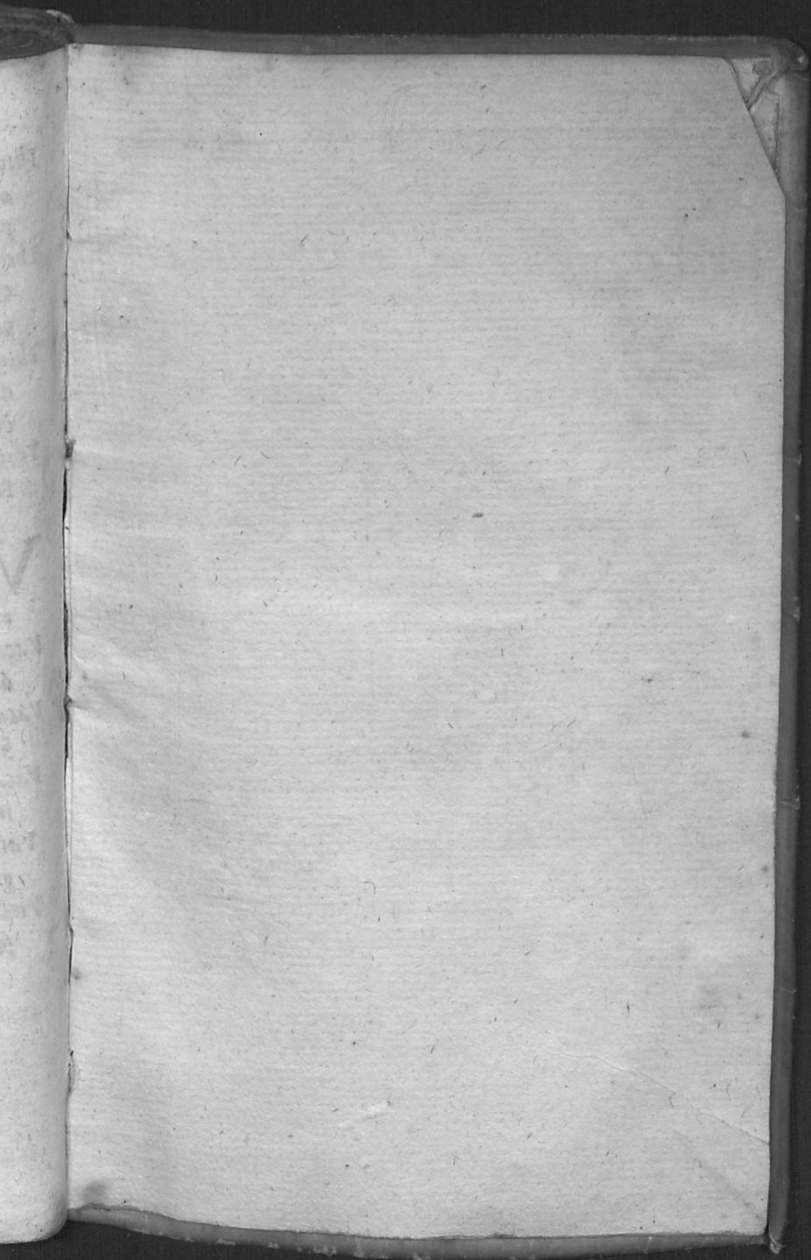
V.

- V**acationes danda, 36. reg. Prou. 16.
Vacationes generales quandiu duratura sint,
37. reg. Prou. §. 1. *ibid.*
Vacationes, quibus diebus festis danda sint, num. 3. 4. 5.
6. 7. 8. reg. Prou. 37.
Vacatio hebdomadaria omnino danda, 37. reg. prou.
§. 10. 17.
Vacationi hebdomadaria classib. superiorib. dandus est
integer dies, inferiorib. non itē. 37. reg. prou. §. 11. 18.
Vacatio hebdomadaria dāda scholis inferioribus pro re-
gionum vsu vario, 19. reg. 25.
Virtutes solida cum studijs coniungantur, 2. reg. schol.
socier. 159.

FINIS.

ERRATA sic corrige.

- fol. 38. v. 3. à fine le. alter. 40. v. 1. l. alicubi.
249. v. 21. l. proponatur.

N. 16

84

